

det danske fjerkræraad

Årsberetning 2013

det danske fjerkræraad

Årsberetning 2013

Bestyrelsen for Det Danske Fjerkræraad

Forretningsudvalget

Gårdejer Martin Hjort Jensen (Formand)

Øster Snedevej 35

7120 Vejle Ø.

Valgt af Erhvervsfjerkræsektionen i L&F (slagt)

Tlf.: 7589 6200

Mobil: 2426 9286

e-mail: martin@mariesminde.net

Gårdejer Lars Lunding (næstformand)

Nørreåvej 5

7491 Sunds

e-mail: lundingsunds@mail.dk

Valgt af Danske Æg

Tlf.: 9714 4943

Mobil: 2423 4011

Fax: 9714 4903

Adm. direktør Kristian Kristensen

DanHatch A/S

Rugerivej 26

9760 Vrå

Valgt af Dansk Slagtefjerkræ

Tlf.: 9656 5701

Mobil: 2920 5701

Fax: 9898 2409

e-mail: kk@danhatch.dk

Bestyrelsens menige medlemmer

Adm. direktør Thomas Olander (Udtrådt af Fjerkræraadet i december 2013)

HKScan Danmark A/S

Tværnrosevej 10

7830 Vinderup

Valgt af Dansk Slagtefjerkræ

Tlf.: 9995 9595

Mobil: .....+46 (70) 93 59 863

Fax: 9995 9540

e-mail: to@rosepoultry.dk

Gårdejer Bent Jensen

Lille Hejbølvej 3

6870 Ølgod

Valgt af Erhvervsfjerkræsektionen i L&F (æg)

Tlf.: 7524 3275

Mobil: 4027 3275

e-mail: lillehejboel@mail.dk

Adm. direktør Ivan Noes Jørgensen

HEDEGAARD foods A/S

Glerupvej 5

9560 Hadsund

Valgt af Danske Æg

Tlf.: 9857 3055

Mobil: 2333 4833

Fax: 9857 3095

e-mail: inj@eggs.dk

Gårdejer Thomas Knudsen

Enkelundvej 1

7323 Give

e-mail: thomas-dorte@mvb.net

Valgt af Erhvervsfjerkræsektionen i L&F (slagt)

Tlf.: 7573 4349

Mobil: 2040 8049

Fax: 7573 4769

Gårdejer Bøgh Hansen (Udtrådt af Fjerkræraadet i februar 2014)

Fløvej 16

7330 Brande

e-mail: boegghansen@mail.tele.dk

Tlf. 1: 9718 3620

Tlf. 2: ..... (Kongens Hus) 8666 1450

Mobil: 5183 8216

Fax: 9718 3620

Observatører

Adm. direktør Jes Bjerregaard

Danpo A/S

Ågade 2

7323 Give

Valgt af Dansk Slagtefjerkræ

Mobil: 2170 4696

Fax: 7211 5501

e-mail: jes.bjerregaard@scandistandard.com

Dyrlæge Jacob Roland Pedersen

Danpo A/S

Ågade 2

323 Give

Valgt af Dansk Slagtefjerkræ

Tlf.: ..... 7211 5555 (dir. 7211 5599)

Mobil: 2277 8599

Fax: 7211 5501

e-mail: jacob.r.pedersen@scandistandard.com

Gårdejer Solveig Nørmark Laursen

Lergrovvej 3

7600 Struer

Valgt af LRP

Tlf.: 7573 4349

Mobil: 2635 4820

e-mail: bjerggaard2010@live.dk

Gårdejer Per Andersen

Teglgården I/S

Teglgårdsvej 98

9740 Jerslev

Valgt af Prodan

Tlf.: 9883 1397

Mobil: 2161 8212

e-mail: teglgaarden-andersen@post.tele.dk

Gårdejer Flemming Jessen Haugaard

Ingebølvej 15

Gåskær

6392 Bolderslev

Valgt af Økologisk Landsforening

Tlf.: 7464 6695

Mobil: 2148 9598

Fax: 7464 6995

e-mail: ingebol@post10.tele.dk

Koncernchef Jan Gerber (*Udtrådt af Fjerkræraadet april 2014*)

DANÆG A/S

Postboks 79

Danægvej 1

6070 Christiansfeld

Valgt af Danske Æg

Tlf.: 7326 1600

Mobil: 5114 6836

e-mail: jan.gerber@danaeg.dk

Revision

Statsaut. Revisor Mogens Henriksen Deloitte

Weidekampsgade 6

2300 København S

Tlf.: 3610 2030

e-mail: mohenriksen@Deloitte.dk

**En opdateret bestyrelsesliste kan findes
på Fjerkræraadets hjemmeside:
www.danskfjerkrae.dk**

Indholdsfortegnelse

Adresseliste	2
1. Det Danske Fjerkræraad.....	6
1.1. Formandens beretning.....	6
1.2. Fjerkræbranchens organisering og placering i det øvrige landbrug ..	10
2. Fødevarsikkerhed og veterinære forhold.....	13
2.1. Salmonella	13
2.2. Campylobacter.....	20
2.3. Gumboro.....	23
2.4. Status på kontrol og forekomst af Aviær Influenza og Newcastle disease	24
3. Vildtfugleimport	27
4. Dyrevelfærd	29
4.1. Æg	30
4.2. Slagtekyllinger	32
5. LVK	34
6. Produktion og salg af æg i Danmark 2013	35
7. Produktion og afsætning af fjerkrækød.....	38
8. Oversigt over love og lovbekendtgørelser.....	43
9. Statistik fra E-kontrollen og KIK.....	46
9.1. Statistik på dansk	46
9.2. Statistik på engelsk	68

10. Nøgletal for produktionsplanlægning	79
10.1. Byggepriser ved nybyggeri - slagtekyllinger og konsumæg	79
10.2. Normtal for fjerkrægødning	82
11. Nye korrektionsfaktorer.....	85
12. Statistik vedr. produktion, afsætning og forbrug.....	86
13. Boksforsøg	97
14. Fjerkræafgiftsfonden	101
14.1. Fjerkræafgiftsfonden.....	101
14.2. Oversigt over Fjerkræafgiftsfondens bevillinger for 2014	102
15. Medarbejdere.....	105

1. Det Danske Fjerkræraad

1.1 Formandens beretning

I løbet af det sidste år har der været en stor udskiftning på topposten i Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Mette Gjerskov (S) var fødevareminister indtil 9. august 2013, hvor hun blev efterfulgt af Karen Hækkerup (S), der var fødevareminister indtil 12. december 2013, hvor Dan Jørgensen (S) overtog posten.

Det har haft betydning for den politiske interessevaretagelse, fordi de skiftende ministre har haft hver deres fokusområder, men bevaring af danske arbejdspladser, bæredygtighed og ikke mindst dyrevelfærd har været gennemgående temaer.

Fødevareminister Dan Jørgensen har i 2014 igangsat et servicetjek af fjerkræbranchen, for at belyse mulighederne for at forbedre de dyrevelfærdsmæssige forhold for fjerkræ. Servicetjekket skal ligeledes omhandle mulige ændringer af overvågningsprogrammet for fugleinfluenza, handlingsplanen for campylobacter og salmonellakontrol. Det er også afgørende, at servicetjekket og arbejdsgruppens endelige anbefalinger tager hensyn til den danske fjerkræsektors vækst og konkurrenceevne.

Udviklingen i produktionen

På de danske fjerkræslagterier blev der slagtet ca. 106 mio. slagtekyllinger i 2013, hvilket var næsten 6 mio. kyllinger mere end i 2012 men på niveau med antallet i 2011. Selv om foderpriserne var stigende lykkedes det i vidt omfang slagterierne at kompensere for disse foderprisstigninger,

så økonomien i slagtekyllingeproduktionen i 2013 var rimeligt tilfredsstillende. Det betød også, at der igen kom gang i bygningen af nye kyllingestalde, hvilket er helt nødvendigt for at opretholde produktionen, fordi der løbende udtages produktionsenheder grundet ophør.

Produktionen af kalkuner, hvor næsten 100 % slagtes i Tyskland, lå i 2013 på ca. 0,7 mio. stk., hvilket var næsten 40 % mindre end i 2012, hvilket for en stor del skyldes, at noteringen ikke kunne følge med prisstigningerne på foder, så indtjeningen blev negativ.

Produktionen af ænder, hvor næsten 100 % slagtes i Tyskland, lå i 2013 på ca. 550.000 stk., heraf godt 100.000 økologiske. Faldet i produktionen med 20 % skyldes hovedsageligt, at produktionen er tæt afpasset efter afsætningen af dansk producerede ænder. Salget af konsumæg har været stigende siden 2000, og i 2013 steg salget af konsumæg med 1,7 % til ca. 50,7 mio. kg, hvoraf ca. 2,3 mio. var importeret fra Sverige. Dertil skal lægges et staldørssalg, som Danmarks Statistik vurderer til at være på 8 mio. kg.

Produktionen er tilpasset afsætningen, men de sidste par år har der været en stigende import af svenske konsumæg til danske pakkerier til videredistribution til danske supermarkeder. Efterspørgslen efter økologiske æg er fortsat stigende, og den danske økologiske produktion har ikke kunnet følge med efterspørgslen. . Økonomien i

ægproduktionen har været presset i 2013 til trods for den stigende afsætning, og indtjeningen har ikke været tilfredsstillende.

Dyrevelfærd

Dyrevelfærd har stadig stor og stigende opmærksomhed i visse EU-lande, mens det ikke betyder noget i andre EU-lande.

I New Zealand, Australien og USA er dyrevelfærd også ved at komme op på dagsordenen, mens dyrevelfærd stort set ikke er på dagsordenen eller langt nede på listen i mange andre lande.

Slagtekyllingernes trædepuder er fortsat i fokus i Danmark, og branchen har haft god succes med at minimere antallet af trædepudesvidninger for at leve op til lovens krav om maksimalt 40 point.

Implementeringen af direktivet til beskyttelse af æglæggende høner er efterhånden gennemført i alle EU-lande – i hvert fald officielt, dog har det nye EU-land Kroatien har fået en længere frist. I nogle tyske delstater er aflivningen af hanekyllinger fra konsumægproduktionen kommet meget i fokus, og der arbejdes på flere forskellige løsninger både in-ovo og med dual-purpose afstamninger, som dog pt. ikke kan produceres rentabelt.

Miljøkrav

I 2013 blev der investeret massivt i varmevekslere til slagtekyllingeproduktionen – ofte med statsstøtte, fordi miljøgevinsten, både generelt og i stalden, og energibesparelsen har været betydelig.

I Danmark er der stigende forståelse for, at det ikke er antallet af dyr men påvirkningen af det omgivende miljø, der er afgørende, så det bør ikke være antallet af dyreenheder og harmonikrav, der i mange tilfælde kan sætte en stopper for nye investeringer i ny teknologi, der både giver mindre påvirkning af det omkringliggende miljø og et bedre miljø i stalden til gavn for medarbejdere og produktionsdyr.

Fjerkræbranchens globale udfordringer

Fjerkræsektoren er kendetegnet ved at være særdeles god til at konvertere plante- og foderproteiner til animalsk protein. Dette sammen med en kort generationstid og en høj reproduktionsrate resulterer i, at fjerkræbranchen altid ender nederst, når man taler om livscyklusanalyser af de enkelte branchers miljøpåvirkning, og FAO's fremskrivninger viser, at fjerkrækød vil blive den mest populære kødart indenfor de næste 10 år.

På det globale plan er udviklingen i foderpriserne stadig en udfordring. Store udsving i priserne på de internationale råvaremarkeder slår omgående igennem lokalt og påvirker både produktionsvolumen og økonomien i produktionen. Tilfredsstillende høstudbytter i 2013 og gode høstudbytter i 2014 har givet stigende lagre af majs, soja og hvede, hvilket straks har afspejlet sig i lavere foderpriser. I USA har forbruget af majs til bioethanol toppet, fordi den lovbehandlede brug af en fast procentdel bioethanol i benzinen er nået, og da de nye amerikanske biler kører markant længere

1.1 Formandens beretning - fortsat

på en gallon benzin, er efterspørgslen efter bioethanol og dermed majs nu for nedadgående.

Fjerkræbranchen er meget internationalt orienteret, og der er kun 2-5 betydende avlsselskaber indenfor henholdsvis æg- og fjerkrækødsektoren (kyllinger, ænder og kalkuner). Koncentrationen på avlssiden betyder, at nye og mere produktive afstamninger hurtigt bliver spredt over hele verden, men det gør velfærds-, sygdoms- og resistensproblemer også.

Det giver allerede nu bekymringer for den genetiske variation, fordi avlsselskaberne i årtier har fokuseret snævert på produktivitetsforbedringer, mens dyrevelfærds- og resistensparametre først i de seneste år er kommet op på listen over avlsmål. Derfor bør man også både nationalt og internationalt afsætte ressourcer til bevarelse af lokale racer, der kan besidde vigtige genetiske egenskaber.

Smitsomme fjerkræsygdomme kan skabe udfordringer og ændring af handelsmønstre for fjerkræbranchen globalt. Det ses bl.a. i Mexico, hvor udbruddet af fugleinfluenza H7N3 i 2012 nok endnu ikke er kommet helt under kontrol, selv om der er slået i nærheden af 50 mio. dyr ned.

EU har indgået de første bilaterale aftaler med Ukraine og Canada uden der er taget hensyn til de skrappe regler og tolkninger af dyrevelfærd og fødevarerikkerhed, som produktionen i EU er underlagt. Det er af stor betydning, at der i de kommende af-

taler med USA, Mercosur og andre tages hensyn til dette.

I april 2014 lykkedes det efter flere års arbejde at få underskrevet en protokol for kyllingekød under Dronningens besøg i Kina. Dette skulle åbne op for kinesiske godkendelser af specifikke virksomheder, så de kan begynde at eksportere til det store marked i Kina.

Fjerkræraadet er det fælles organ for fjerkræbranchen i Danmark

Den nye organisering af opgaverne i fjerkræbranchen betyder, at flere og flere opgaver løses i henholdsvis Dansk Slagtefjerkræ og Danske Æg.

Der er dog stadig brug for et fælles samlede organ som Fjerkrærådet, bl.a. fordi man i store dele af det øvrige samfund – politikere, presse, forbrugere mm. - ikke skelner mellem æg og fjerkrækød.

Fjerkrærådet spiller også fortsat en stor rolle på det veterinære område, fordi æg og fjerkrækød har mange fælles udfordringer, da vores dyr rammes af de samme smitsomme sygdomme, og fordi et udbrud af en smitsom sygdom i den ene sektor kan have stor indflydelse på produktion- og afsætningsforhold i den anden sektor. Det har vi set tydeligt med udbruddene af Gumboro fra slutningen af 2012.

I foråret 2013 indgik Fjerkræraadet en aftale med Landbrugets Veterinære Konsulenttjeneste (LVK) om, at de oprettede en

fjerkræafdeling, der kunne varetage fjerkræbranchens veterinære beredskab fra 1. juli 2013. Vi kan med tilfredshed konstatere, at denne aftale nu fungerer godt, og at flere og flere producenter indgår aftaler med LVK. Der afrapporteres månedsvis, og der afholdes kvartalsvise møder mellem sekretariatet og LVK, så sekretariatet løbende kan have et overblik over sygdomssituationen og antibiotikaforbruget i fjerkræbranchen i Danmark.

Martin Hjort Jensen
Formand for Fjerkræraadet

Jørgen Nyberg Larsen
Sektorchef for Fjerkræraadet

1.2 Fjerkræbranchens organisering og placering i det øvrige landbrug

Fjerkræbranchens organisering

Det Danske Fjerkræraad

Det Danske Fjerkræraad er paraplyorganisationen for fjerkræbranchen i Danmark.

Det Danske Fjerkræraad består af 8 medlemmer.

- 2 medlemmer fra brancheorganisationen Dansk Slagtefjerkræ
- 2 medlemmer fra brancheorganisationen Danske Æg
- 2 slagtefjerkræproducenter fra Erhvervsfjerkræsektionen i Landbrug & Fødevarer
- 2 konsumægsproducenter fra Erhvervsfjerkræsektionen i Landbrug & Fødevarer.

Blandt disse 8 medlemmer er der paritet mellem virksomheder og producenter samt mellem æg- og slagtefjerkræsektorerne.

Til bestyrelsen er der desuden pt. tilknyttet 6 observatører.

I Det Danske Fjerkræraad varetages de erhvervspolitiske interesser, som er fælles for æg- og slagtefjerkræsektorerne over for nationale og internationale myndigheder og organisationer. Herudover administrerer det Danske Fjerkræraad Fjerkræafgiftsfonden.

Dansk Slagtefjerkræ

Dansk Slagtefjerkræ har en bestyrelse på 8 personer bestående af:

- 2 repræsentanter fra slagtekyllingerugerierne
- 2 repræsentanter fra fjerkræslagterierne
- 1 slagtekyllingeproducent fra Prodan
- 1 slagtekyllingeproducent fra LRP

- 2 slagtekyllingeproducenter valgt af Erhvervsfjerkræsektionen i Landbrug & Fødevarer.

Der er således paritet mellem producenter og virksomheder.

Til bestyrelsen er der desuden tilknyttet 2 observatører, som tilfalder fjerkræslagterierne.

Danske Æg

Danske Æg består af en bestyrelse på 8 personer og en virksomhedsgruppe på 7 personer.

Bestyrelsen består af:

- 2 repræsentanter fra DANÆG A/S
- 2 fra Hedegaard Foods/private ægpakkerier
- 1 fra Danæg Amba
- 1 fra Producentforeningen Hedegaard Foods
- 2 ægproducenter fra Erhvervsfjerkræsektionen i Landbrug & Fødevarer.

Der er således paritet mellem producenter og virksomheder.

Til bestyrelsen er der desuden tilknyttet 1 observatør.

Virksomhedsgruppen består af:

- 3 fra DANÆG A/S
- 2 fra Hedegaard Foods
- 1 fra andre pakkerier
- 1 fra Sanovo Foods A/S.

Virksomhedsgruppen behandler virksomhedsrelaterede spørgsmål og kommer med forslag til bestyrelsen.

Erhvervsfjerkræsektionen

Erhvervsfjerkræsektionen i Landbrug & Fødevarer er producenterne organisation og varetager producenterne erhvervspolitiske interesser. Formålet er at fremme den erhvervsmæssige produktion af fjerkræ i Danmark. Erhvervsfjerkræsektionen udpeger repræsentanter til Danske Æg, Dansk Slagtefjerkræ og Det Danske Fjerkræraad.

Bestyrelsen på 24 personer er delt op i en producentafdeling for slagtefjerkræ og en producentafdeling for konsumæg, og selv om der ikke er paritet mellem de 2 producentafdelinger sikrer vedtægterne, at den ene producentafdeling ikke kan majorisere den anden.

Producentafdeling for slagtefjerkræ består af 13 medlemmer:

- 2 producenter, som leverer til Lantmännen Danpo A/S,
- 2 producenter, som leverer til Rose Poultry
- 1 rugeægproducent
- 1 producent valgt af andre medlemmer
- 1 producent fra bestyrelsen i LRP
- 1 producent fra bestyrelsen i Prodan
- formanden for Dansk And
- formanden for Dansk Kalkunforening
- formanden for Danske Erhvervsstrudse,
- formanden for Brancheorganisationen for Erhvervsmæssig Produktion og Salg af Vildtfugle
- formanden for Danske Økologiske Slagtekyllingeproducenter.

Producentafdelingen for konsumæg består af 11 medlemmer:

- 1 producent af buræg
- 1 producent af skrabe- eller frilandsæg
- 1 producent af økologiske æg
- 1 producenter af opdræt
- 2 producenter, der leverer til DANÆG A/S
- 2 producenter, der leverer til Hedegaard Foods
- 1 producent, der leverer til andre pakkerier
- 1 producent fra Danæg Amba
- 1 producent fra bestyrelsen i Producentforeningen Hedegaard Foods A/S.

Landbrug & Fødevarer

Med virkning fra 3. juni 2009 blev organisationen Landbrug & Fødevarer dannet ved sammenlægning af sekretariatene fra blandt andet Landbrugsraadet, Dansk Landbrug, Danske Slagterier samt væsentlige dele af Mejeriforeningens aktiviteter.

Danske Slagterier, Køddbranchens Fællesråd og Det Danske Fjerkræraad besluttede ligeledes med virkning fra 3. juni 2009 at lade samarbejdet om den fælles administrative enhed Danish Meat Association i Danske Slagterier ophøre.

Landbrug & Fødevarer udgjorde herefter den nye samlende erhvervsorganisation, som repræsenterer jordbrugs- og fødevarerhvervet samt andre virksomheder og organisationer med tilknytning til jordbrug og agroindustri i bred forstand.

Med dannelsen af Landbrug & Fødevarer blev der skabt én slagkraftig organisation for hele værdikæden fra jord til bord.

Dannelsen af Landbrug & Fødevarer havde to hovedformål nemlig at styrke den politiske interessevaretagelse for landmænd og fødevarerhvervets virksomheder samt at sikre medlemmerne bedre service for pengene via effektivisering og rationalisering, og det er lykkedes.

Det Danske Fjerkræraads organisering i landbruget

Det Danske Fjerkræraad er medlem af Landbrug & Fødevarer, men Det Danske Fjerkræraad er fortsat en selvstændig organisation med ansvar for løsning af de opgaver og formål, der følger af Det Danske Fjerkræraads vedtægter, ligesom Det Danske Fjerkræraads kapital fortsat forvaltes af bestyrelsen i Det Danske Fjerkræraad.

Det Danske Fjerkræraad er dermed fortsat – jf. § 5 i Det Danske Fjerkræraads vedtægter – ”det øverste organ for fjerkræbranchen vedrørende fjerkræbranchens problemstillinger” med ansvar for koordination og for at repræsentere den samlede branche.

Det Danske Fjerkræraad er repræsenteret i fællesbestyrelsen og i virksomhedsbestyrelsen i Landbrug & Fødevarer i overensstemmelse med de til enhver tid gældende vedtægter og forretningsorden for Landbrug & Fødevarer.

2. Fødevarer sikkerhed og veterinære forhold

Information og status på zoonoser samt andre veterinære forhold

En zoonose er en infektion, som kan smitte mellem dyr og mennesker. I Danmark er animalske fødevarer og udenlandsrejser nogle af de væsentligste smitekilder til zoonotiske infektioner hos mennesker. Hvert år bliver danskere syge af infektioner forårsaget af zoonotiske bakterier som f. eks. Salmonella og Campylobacter. Nedenstående kapitel vil omhandle status på udviklingen og forekomsten af henholdsvis Salmonella og Campylobacter i fjerkræproduktionen og antal humane infektioner forårsaget af disse. Der er foruden en gennemgang af de zoonotiske sygdomme et afsnit om udbruddet af Gumboro disease, der ramte fjerkræproduktionen i slutningen af 2012, samt en ganske kort status om forekomsten af Aviær Influenza og Newcastle disease i Danmark.

2.1. Salmonella

*Chefkonsulent Mie Nielsen Blom,
Landbrug & Fødevarer*

Salmonella er en gramnegativ tarmbakterie, som findes hos såvel den vilde fauna som i produktionsdyr, og dermed kan Salmonella også isoleres fra miljøet. Salmonella kan give levnedsmiddelinfektion med diarré, feber, mavesmerter, opkastninger og hovedpine. Sygdommen kan vare fra få dage op til flere uger, og længerevarende

sygdomsforløb kan ses, hvis der opstår blodforgiftning.

Den første offentlige overvågning af Salmonella i fjerkræ blev indledt i 1992 for slagtekyllingerne og i 1996 for æglæggerne. Overvågningerne er fastlagt i handlingsplaner for de respektive områder. Antallet af smittede flokke er faldet drastisk inden for alle produktionsarter og -former siden planernes start. Branchen har arbejdet bevidst med flere indsatsområder siden planernes start, og det har været medvirkende til nedbringelsen af salmonellaforekomsten i produktionen. Der er udarbejdet udvidede GMP-planer, regelsæt for foderproduktion til fjerkræ, frivillige brancheaftaler omfattende forældredyrsleddet og det anvendte dyremateriale samt en intensiv overvågning af både slagterier og ægpakkerier.

Den danske Salmonellahandlingsplan

Der er nultolerance for Salmonella i både æg og danskproducerede slagtekyllinger i Danmark. Alle smittede slagtekyllingeflokke destrueres, varmebehandles eller eksporteres. Alle smittede æglæggerflokke slages eller fortsætter produktionen, men med levering af æg til produktindustrien. Umiddelbart før handlingsplanernes start var henholdsvis slagtekyllinger og æg anset for at være betydende kilder til de humane tilfælde. Antallet af danskere, der har fået Salmonella via dansk fjerkrækød og danske æg, er styrtdykket siden handlingsplanens start. Det skyldes i hovedsagen, at salmonellaforekomsten i den danske fjerkræproduktion ligeledes er styrtdykket

siden slutningen af halvfemserne. Denne flotte reduktion må tilskrives handlingsplanerne mod Salmonella.

Den offentlige danske salmonellahandlingsplan, der blev iværksat 1996/1997, har stillet store krav til den enkelte producent inden for fjerkræproduktionen. Alle led i produktionen fra både avls-, formerings-, og primærled er underlagt skrappe krav om overholdelse af kravet om, at der ikke må være Salmonella i hverken æg eller slagtekyllinger. Alle flokke hele vejen gennem produktionspyramiden undersøges løbende for forekomst af Salmonella. De danske myndigheder og den danske fjerkræbranche har gjort et meget stort arbejde for at nå til det resultat, vi har nået i dag. Det har været dyrt for begge parter, men den gode nyhed er, at det har båret frugt i forhold til forbrugersikkerheden.

Det er forbudt at sælge æg til forbrugerne både fra mistænkte og smittede hønseflokke. Fund af Salmonella i slagtekyllingeflokke betyder, at flokken skal enten destrueres, eller kødet skal varmebehandles.

Status på salmonellahandlingsplanen for konsumæg 2013

Centralopdrætning

Der har ikke været nogen centralopdrætningsflokke under mistanke i 2013. Der har siden salmonellahandlingsplanens start i 1997 kun været konstateret smitte i fire centralopdrætningsflokke. Den sidste flok blev konstateret smittet i 2004.

Rugeægsproduktionen

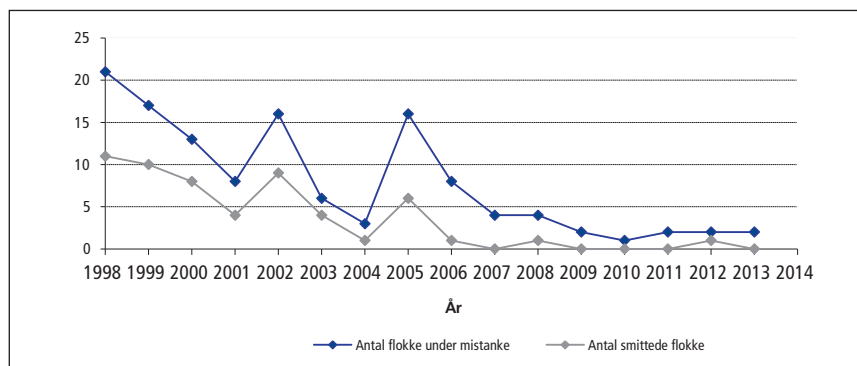
Der har ikke været nogen formeringsflokke under mistanke i 2013.

Der er siden salmonellahandlingsplanens start i 1997 kun konstateret smitte i seks formeringsflokke inden for konsumægsproduktionen. Den sidste flok blev konstateret smittet i 1999.

Opdræt af levekyllinger

Udviklingen i forekomsten af Salmonella i opdrætningsflokkene (figur 4.1) har båret præg af store fremskridt gennem de sidste mange år. Gennem de senere år er der set ganske få mistanker (serologiske) i opdrætningsleddet, og næsten alle disse er blevet afvist grundet negative mistanke prøver.

Figur 2.1.1 Antal mistænkte og antal smittede opdrætsflokke 1998-2013

Som det kan ses i nedenstående figur, følges de to kurver for antallet af mistanker og antallet af smittede flokke pænt ad.

Der har været 3 mistanker i 2013 fra konventionelle opdrætningsflokke.

Den 1. oktober 2013 blev bekendtgørelsen for bekæmpelse af salmonella i konsumægsproduktionen ændret. For alle konsumægsproducenter betød det, at der skal følges et helt nyt kontrolprogram med følgende ændringer:

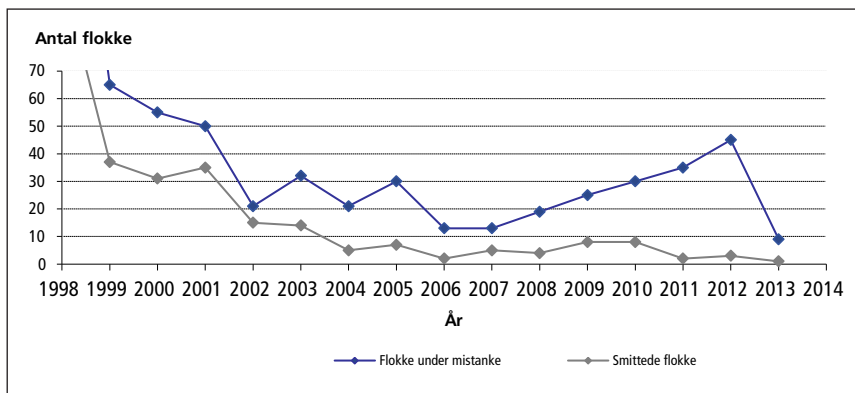
- Der skal ikke længere sendes æg ind til serologisk undersøgelse for salmonella
- Der skal til gengæld sendes bakteriologiske undersøgelser (sokkeprøver/gødning) ind hver anden uge
- Det er fortsat FVST, der skal udtage prøverne, når dyrene er 24 uger gamle (sokkeprøver/gødning og støvprøver)
- Ægpakkeriet skal sikre, at æg leveret til pakkeriet kommer fra hønsehold, der er undersøgt for salmonella, og at der foreligger et analyseresultat, der ikke må være mere end 16 dage gammelt
- For alle flokke i produktionssystemer

med skrabere eller gødningsbånd kan der udtages sokkeprøver direkte på skrabere eller gødningsbåndene

- For flokke i stalde/æglæggerhuse med fritgående høner udtages der sokkeprøver. Dog kan der for flokke i anlæg, hvor det på grund af strølsens beskaffenhed ikke er muligt at udtage sokkeprøver, udtages gødningsprøver
- Det er de samme regler, der gælder ved fund af salmonella, mistanker, mistankeprøver, etc. som i den gamle bekendtgørelse

Overgangen til det nye prøveprogram er gået godt. Langt de fleste producenter syntes, at det er blevet nemmere og mere enkelt kun at skulle udtage bakteriologiske prøver på en fast dag hver anden uge. Samtidigt etablerede branchen en fast udsendelse af prøveudtagningsmateriale til alle konsumægsproducenter. Alle konsumægsproducenter vil to gange om året modtage en kuvert med sokkeprøvemateriale. I denne kuvert er der alt, hvad der skal bruges til prøveudtagning det næste halve år.

Figur 2.1.2. Antal konsumægsflokke under mistanke og antal salmonella-smittede flokke 1998-2013

I 2013 blev der konstateret smitte med Salmonella i 4 konsumægsflokke. To flokke er konstateret smittet med Salmonella Typhimurium dt. 40, den tredje flok blev konstateret smittet med Salmonella Typhimurium dt. 40 og Salmonella Typhimurium dt. 41 og den sidste flok blev erklæret smittet med S. Enteritidis ft. 21 (denne infektion var en re-infektion). Det er fortsat en meget lav forekomst af smittede flokke. Figur 4.2 viser forekomsten af konsumægsflokke, der har været under mistanke for smitte med Salmonella og antallet af smittede flokke.

Som det kan ses af figur 2.2, så har ændringerne i handlingsplanen brudt kurven for det høje antal mistanker. Dette skyldes udelukkende, at der ikke længere udtages serologiske prøver. Der er ikke konstateret et øget fund af positive flokke grundet den øgede testning, der nu foretages i alle konsumægsflokke.

En risikovurdering udarbejdet af DTU slår fast, at risikoen for, at salmonella-positive æg kan smutte gennem maskerne i det nye prøveprogram og komme på markedet, er tæt på 0.

Status på salmonella-handlingsplanen for slagtekyllingeproduktionen 2013

Centralopdræt og formering, avlsleddet

Der er ikke konstateret smitte med Salmonella i avlsflokkene i 2013.

Centralopdræt

Der er ikke konstateret smitte i nogen af centralopdrætningsflokkene i 2013. Der er siden salmonellahandlingsplanens start i 1997 kun konstateret smitte på 3 ejendomme i centralopdrætsleddet.

Rugeægsproduktionen

Der har været to rugeægsflokke under mistanke for at være smittet med S. Goverdhan i 2013. Alle mistankeprøver var negative, og mistankerne blev derfor afvist. Endvidere har der været en flok under mistanke grundet fund af Salmonella Typhimurium i en klækkeprøve. Flokken blev testet negativt, og mistanken blev afvist. Desværre har der været forekomst af Salmonella Typhimurium dt. 41 i en rugeægsflok, som derfor blev konstateret smittet. Smitten blev uforklarligt opdaget for sent på trods af det massive antal prøver, som er udtaget i denne del af produktionen. I alt blev ca. 10 slagtekyllingeflokke blev derfor efterfølgende konstateret smittet med sammen type salmonella grundet overførsel fra denne rugeægsflok. Der er gjort en massiv indsats fra rugeriets side for at finde kilden til denne smitte, men det er desværre ikke lykkedes endnu. Der er til gengæld nu opsat en række nye ekstra sikkerhedskrav, der skal være med til at sikre, at en lignende situation ikke gentager sig.

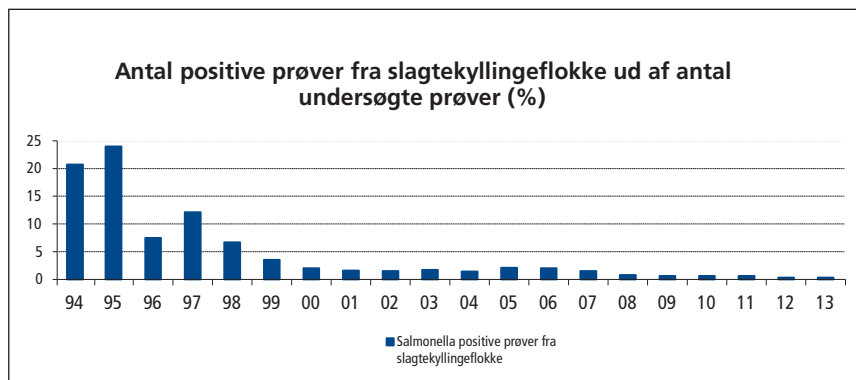
Der er siden salmonellahandlingsplanens start i 1997 konstateret smitte på 42 formeringsejendomme i rugeægsproduktionen inden for slagtekyllingeproduktionen.

Slagtekyllingeproduktionen, konventionel og økologisk (am-kontrollen)

For slagtekyllingeproduktionen udtages der 5 par sokkeprøver til undersøgelse for Salmonella to gange i primærproduktionen inden slagtning. De første 5 prøver udtager producenten selv 15-21 dage før slagtning. Den anden prøverunde udtages 7-10 dage før slagtning, og udtagning af denne 2. prøverunde skal forestås af en repræsentant for slagteriet, et laboratorium eller af fødevareregionen. Der sendes hvert år ca. 7.000 prøver ind fra slagtekyllingeflokkene i Danmark til undersøgelse for Salmonella. Antallet af positive prøver ud af antal undersøgte prøver lå i 2012 på ca. 0,3 %. I 2013 var det 0,4 % af antallet af undersøgte prøver, der var positive. Antallet af konstateret smittede flokke ud af antal undersøgte flokke er dermed fortsat meget lavt.

Der er i 2013 også konstateret smitte i tre økologiske slagtekyllingeflokke. Der er tale om stort set samme forekomst som i 2012 og 2011. For både de konventionelle og de økologiske slagtekyllingeflokke er der primært fundet Salmonella af typerne Typhimurium, Berta, Give, Bareilly, Infantis og Derby ud over de flokke, der blev konstateret med S. Typhimurium dt. 41.

Figur 2.1.3. Salmonella i slagtekyllingeflokke 1994-2013

Den humane udvikling

Ingen syge af dansk kylling

Antallet af danskere, der bliver smittet med salmonella, nåede i 2013 et historisk lavt niveau. Godt halvdelen af de smittede blev syge i forbindelse med en udlandsrejse. For tredje år i træk blev ingen salmonellatilfælde kædet sammen med dansk kyllingekød. Det viser den årlige rapport over forekomsten af sygdomme, der kan smitte fra dyr og fødevarer til mennesker. Rapporten er udarbejdet af Zoonosecentret i DTU Fødevareinstituttet i samarbejde med Statens Serum Institut og Fødevarestyrelsen

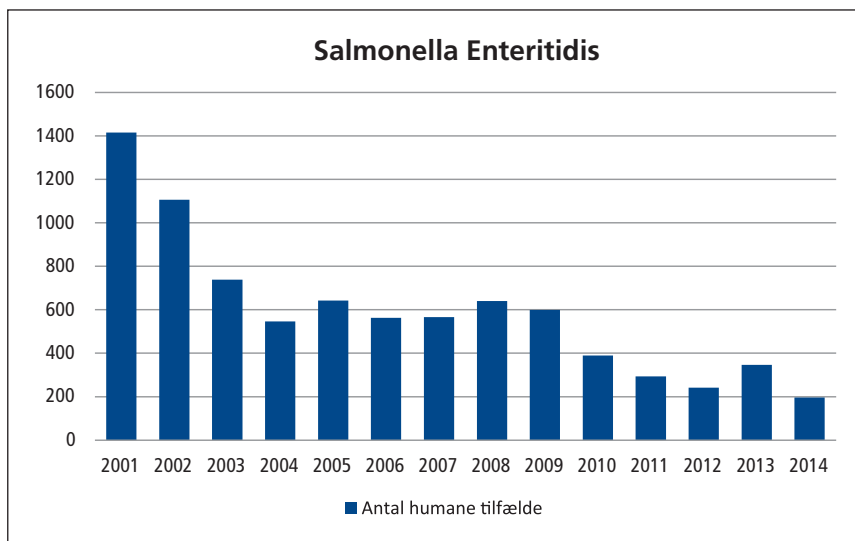
Ingen salmonellasygdom fra dansk kyllingekød

Ingen tilfælde af salmonella blev i smittekileregnskabet for 2013 tilskrevet dansk produceret kyllingekød. ”Danmark har været et foregangsland i forhold til at bekæmpe salmonella i kyllingekød og æg. Når vi ser på tallene fra de seneste tre år, er det helt tydeligt, at den fælles indsats, som producenter, myndigheder og forskere har ydet for at gøre fersk kyllingekød salmonella frit, har givet resultater,” siger specialkonsulent Birgitte Helwich fra DTU, Fødevareinstituttet.

Kilde: DTU, Fødevareinstituttet, juni 2014

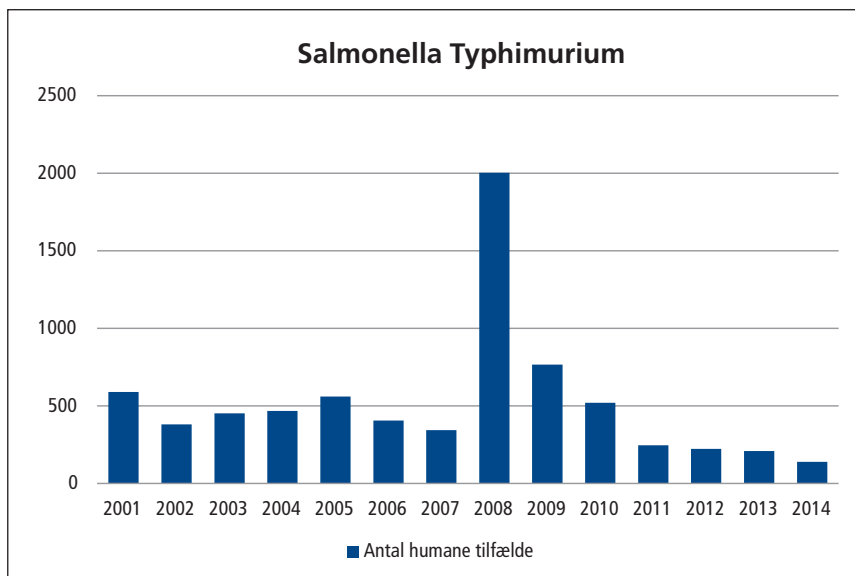
Salmonellahandlingsplanens succes afspejles i figur 2.4 og 2.5, der viser antallet af tarminfektioner i Danmark forårsaget af Salmonella Enteritidis og Salmonella Typhimurium. Der har siden 1997 været et markant og vedvarende fald i antallet af humane salmonellatilfælde i Danmark forårsaget af danske æg og danske kyllinger. År 2013 markerer sig dog igen specifikt i denne sammenhæng, da vi aldrig tidligere har set så lav en generel forekomst af humane infektioner forårsaget af Salmonella. Og det skal samtidigt understreges, at ingen af disse tilfælde skyldes dansk kylling og kun 17 tilfælde (modelberegnet) skyldes danske æg.

Figur 2.1.4. Antal humane tilfælde forårsaget af Salmonella Enteritidis

Kilde: Statens Serum Institut

Figur 2.1.5. Antal humane tilfælde forårsaget af Salmonella Typhimurium

2.2 Campylobacter

*Chefkonsulent Lene Lund Sørensen
og chefkonsulent Mie Nielsen Blom,
Landbrug & Fødevarer*

Baggrund

Campylobacter er en bakterie, som findes i miljøet og i tarmkanalen hos mange dyr, herunder både vilde dyr og produktionsdyr. Hos mennesker giver smitten med Campylobacter mavetarm-infektion med diarre, kvalme, mavesmerter og eventuelt feber. Sygdommen varer typisk 2-10 dage, og kun i sjældne tilfælde ses alvorlige komplikationer.

Campylobacter har siden 1999 været den hyppigste årsag til levnedsmiddelbårne mavetarminfektioner hos mennesker i Danmark. Det samme billede tegner sig faktisk over hele EU, hvor Campylobacter også er den hyppigste årsag til humane mavetarminfektioner. Der kan være flere kilder til en campylobacter-infektion, men i Danmark anses kyllingekød for at være den vigtigste, kendte kilde.

Status på campylobacter-handlingsplanen

Den nye handlingsplan blev præsenteret af fødevarerministeren den 16. maj 2013, og den har titlen ”Handlingsplan for campylobacter i slagtekyllinger, fødevarer og det omgivende miljø”. Dette er sket i erkendelse af, at det ikke er kyllingekød alene, der er årsag til humane campylobacter-infektioner. Bakterien er således også påvist i både grønt og krydderurter. Endvidere findes Campylobacter også i den vilde fauna. Kyllingekødet er dog stadig den mest kendte kilde, og indsatsen mod Campylobacter

i slagtekyllinger og kyllingekød har derfor en fremtrædende plads i den nye plan.

Mål i handlingsplanen

I den nye handlingsplan er der fastsat mål. Planens overordnede mål er at opnå en målbar reduktion i antallet af humane sygdomstilfælde forårsaget af Campylobacter. Derudover er der opsat mål for reduktion af Campylobacter i den danske produktion af slagtekyllinger og kyllingekød.

Målet for slagtekyllingeflokkene er, at der i løbet af handlingsplanens periode skal ske en løbende reduktion i forekomsten af campylobacterpositive slagtekyllingeflokke. Den samlede reduktion skal være på mindst 20 %. Der tages udgangspunkt i den beregnede forekomst i kloaksvaberprøver i 2011, som var 24,5 %, og målet skal være nået ved udgangen af 2016.

Målet for slagterierne vurderes ud fra begrebet relativ risiko, som er et teknisk begreb, der i dette tilfælde udtrykker risikoen for at få en campylobacter-infektion ved at spise danskproduceret kyllingekød sat i forhold til den risiko, der var i 2012. Ved udgangen af 2014 skal der være sket en reduktion i campylobacterforekomsten i kødet, så den relative risiko er på 0,75 i forhold til risikoen i 2012. Der skal arbejdes på, at den relative risiko er reduceret til 0,5 ved udgangen af 2016.

Indsatsområder for branchen i den nye handlingsplan

Handlingsplanen er bygget op omkring en række indsatsområder, som enten medvirker til at reducere forekomsten af Campylobacter eller øger vores viden på området.

- Insektværn. Dette indsatsområde er videreført fra den første handlingsplan. Der skal udvikles et praktisk anvendeligt insektværn til slagtekyllingehuse. Når det endelige og afprøvede produkt foreligger, skal der ske en præsentation af nettet for producenter. Det er ønsket, at der opsættes net på de huse, hvor det vurderes, at effekten vil være størst.
- KIK i slagtekyllingebesætninger. Der er gennemført en afdækning af, hvorvidt der er sammenhæng mellem forhold, der bliver påtalt ved audit af KIK, og forekomst af *Campylobacter* i flokke fra de pågældende besætninger. Undersøgelsen viste, at der er en øget risiko for at få *Campylobacter* i flokken, hvis ikke alle smittebeskyttelsesreglerne i KIK overholdes konsekvent. Endvidere viste undersøgelsen, at bare det at få et audit-besøg nedsætter risikoen for at få *Campylobacter* i flokken, 'svigermor-effekt'. Resultaterne af undersøgelsen er formidlet til producenter, konsulenter m.fl.
- KIK på slagtegangen. KIK-programmet er ført ind på slagtegangen, så udvalgte processer overvåges med procedureanvisninger, aktionsgrænser og årlig audit.
- CV-værdi. Der er indført afregning efter flokkenes ensartethed - CV-værdi, således at stor ensartethed af kyllingerne belønnes. Jo mere ensartede, desto bedre for slagtehygiejnen.

Fra 1. januar 2014 er der ikke længere krav om udtagning af sokkeprøver fra flokke, der leveres til slagtning på et dansk slagteri. Disse flokke overvåges fremover ved kloaksvaberprøver udtaget på slagteriet.

Fra 1. januar 2014 er overvågningen udvidet til også at omfatte flokke, der leveres til slagtning i udlandet. Fra disse flokke skal der udtages sokkeprøver senest 10 dage før slagtning. Resultaterne overføres til Det Danske Fjerkræraads database.

Andre indsatsområder

- Overvågning af kyllingekød. Der er fra 1. januar 2013 indført en revideret og standardiseret overvågning af *campylobacter*forekomsten på kyllingekød på slagterierne.
- Projekt om slagtehygiejne. Der er gennemført et projekt om konkrete slagteprocessers betydning for *campylobacter*forekomst på kødet.
- Fritgående og økologisk produktion. Udviklingen i *campylobacter*forekomsten i økologisk, fersk kyllingekød følges i en særskilt overvågning. Denne overvågning er tilsvarende overvågningen på det konventionelle kyllingekød, men opgøres særskilt for økologisk kyllingekød.
- Case-by-case-kontrollen. Case by case kontrollen er en overvågning af dansk og udenlandsk kød for bl.a. *Campylobacter*. Kontrollen blev etableret i slutningen af 2006, og det er Fødevarestyrelsen, der står for prøveudtagningen. Der skal ske

en prioritering og løbende udvikling af denne kontrol.

- Smittekilderegnskab. Der skal ske en indsamling og tykning af Campylobacter fra relevante kilder, og disse data skal danne grundlag for en videreudvikling af smittekilderegnskabet for Campylobacter.
- Frugt og grønt. Der gennemføres et projekt til afklaring af forekomsten af Campylobacter i frugt og grønt.
- Spredning fra primærproduktionen. Den mulige smittespredning fra husdyrproduktionen via gødning skal beskrives. Arbejdet er påbegyndt.
- Ikke-fødevarerelaterede smitteveje. Fødevarestyrelsen skal koordinere indsatsen med andre myndigheder.
- Oplysning om Campylobacter. Der skal ske en løbende information fra Fødevarestyrelsen til forbrugerne om, hvordan man undgår at blive syg af Campylobacter.

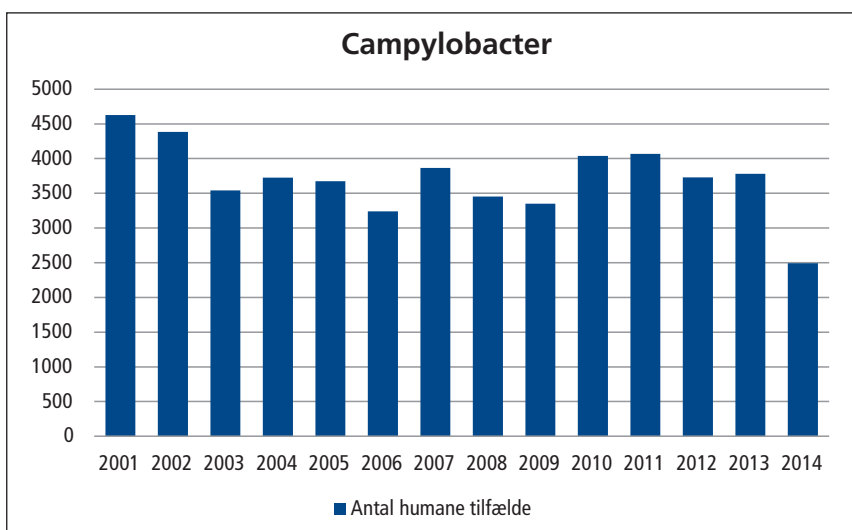
Den humane udvikling

Effekten af indsatsen mod Campylobacter vurderes løbende på antallet af mennesker, der får en campylobacter-infektion.

Desværre er der ikke set et konsekvent fald i antallet af humane tilfælde i handlingsplanernes løbetid. Dette kan skyldes, at der er flere kilder til de humane tilfælde end blot det danske kyllingekød. Betydningen af disse andre kilder kan forhåbentlig afklares ved udviklingen af et smittekilderegnskab, som er et af indsatsområderne i handlingsplanen mod Campylobacter.

For at målene i handlingsplanen kan opfyldes, skal der dog opretholdes en vedvarende og konsekvent indsats mod Campylobacter i såvel slagtekyllingeproduktionen som på slagterierne. Derved yder branchen sin indsats for at reducere antallet af humane campylobacteriltfælde i Danmark.

Figur 2.2.1. Antal humane tilfælde af capylobacter

2.3 Udbrud af Gumboro disease

Selvom det nu er halvandet år siden, at det første tilfælde af Gumboro disease i en slagtekyllingebesætning i Danmark blev konstateret, så er det endnu ikke lykkedes at udrydde virus. I alt har 51 slagtekyllingebesætninger i Danmark samt fire opdrætningsbesætning med levekyllinger til konsumægproduktionen haft udbrud af denne sygdom.

Gumboro disease (Infektøs Bursal disease, IBD) er en akut, subklinisk forløbende virus sygdom hos ungdyr (høns, kalkuner) med beskadigelse af kirtlen Bursa fabricii og immunsystemet hos dyrene. Dyrene er fortrinsvis udsat i alderen fra 3-12 uger. Dødeligheden udgør 10-30 %. Smitten kan forblive i stald og gødning i månedsvis grundet en meget høj modstandskraft. Sygdommen er ikke anmeldeligt, og der er derfor ingen lovgivning, der foreskriver overvågning eller bekæmpelse af sygdommen.

Der er gjort en stor indsats fra både slagterier, rugeri, foderstofindustrien og ikke mindst fra producenterne selv for at bekæmpe dette udbrud. Konkrete vaccinationsstrategier har været iværksat og kører fortsat. Målet er, at Danmark igen skal blive sygdommen kvit, men da Gumboro disease er yderst smitsomt, og der samtidigt er et stor smittepres fra landene syd for os, så er det en stor udfordring, som branchen her står overfor.

Hvis man i Danmark igen skal blive sygdommen kvit, er det derfor nødvendigt, at alle bakker op om de anbefalinger som Dansk Slagtefjerkræ løbende melder ud. Kun ved at alle gør en indsats, sikkerhedsvaccinerer, øge biosikkerheden på

ejendommene såvel som på biler, kasser, moduler og alt andet, der bringes i kontakt med ejendommen, kan det lykkes at blive fri for denne virus. Omkostningerne til sikkerhedsvaccinationen er store, men det er omkostninger forbundet med et udbrud også i form af øget dødelighed, dårligere produktionsresultater og uensartede kyllinger. Det vil derfor være til stor gavn for alle i branchen, hvis bekæmpelsesstrategien kan lykkes.

2.4. Status på kontrol og forekomst af Aviær Influenza og Newcastle disease

*Chefkonsulent Mie Nielsen Blom,
Landbrug & Fødevarer*

Aviær Influenza (AI)

Fugleinfluenza (Aviær Influenza) er en smitsom virussygdom, som rammer fugle og kan medføre en dødelighed hos fjerkræ på op til 100 procent. Alle fuglearter kan rammes af sygdommen, men der er store variationer i de forskellige fuglearters følsomhed med hensyn til at udvikle egentlige symptomer på sygdommen. Kalkuner og høns er de mest følsomme, mens vandfugle generelt er langt mere modstandsdygtige. Smittede fugle udskiller virus via sekreter fra luftvejene og gennem afføring. Smitten overføres nemt med inficeret foder og drikkevand. Smitten kan overføres med beklædning, fodersække, ikke desinficerede rugeæg, redskaber, maskiner mv. Luftbåren spredning spiller ikke en stor rolle ved spredning af fugleinfluenza. Vilde fugle, især trækkende vandfugle, udgør et reservoir for fugleinfluenza. Influenza A-virus inddeles i to grupper på grundlag af deres evne til at forårsage sygdom hos modtagelige fugle:

- Højpatogen Aviær influenza (HPAI), som forårsager en særdeles alvorlig sygdom, der er kendetegnet ved en generaliseret infektion af det inficerede fjerkræ og kan medføre en meget høj flokdødelighed. Indtil videre er det kun virus af undertyperne H5 og H7, der er påvist som årsag til HPAI.
- Lavpatogen Aviær influenza (LPAI), som forårsager en mild sygdom hos fjerkræ, primært i luftvejene med mindre,

der indtræder en forværring som følge af andre samtidige infektioner eller faktorer. LPAI H5 og H7 kan udvikle sig til den højpatogene type.

Fugleinfluenza forekommer med sporadiske udbrud i hele verden og har været beskrevet siden 1880. Højpatogen fugleinfluenza af typen H5N1 (HPAI H5N1) spredte sig i 2005 fra Asien til Rusland nær Kasakhstan og videre vestpå til Sortehavet og Europa. I marts 2006 blev der for første gang i Danmark konstateret HPAI H5N1 i en død musvåge. I alt blev der i perioden marts til maj 2006 fundet 44 tilfælde af HPAI H5N1 i døde, vilde fugle. I maj 2006 blev der for første gang i Danmark konstateret udbrud af HPAI H5N1 i en fjerkræbesætning. Der er ikke set udbrud af højpatogen fugleinfluenza siden da. I 2006, 2008 og 2010 har i alt 6 fjerkræbesætninger i Danmark været konstateret smittet med lavpatogen fugleinfluenza.

Overvågningen af fugleinfluenza i Danmark består af et tidligt varslingsystem og et rutineovervågningsprogram. Dertil har man pligt til at tilkalde en dyrlæge, hvis ens fjerkræ- eller fuglehold viser tegn på fugleinfluenza. Overvågningsprogrammet for fugleinfluenza i Danmark er fastlagt i bekendtgørelse nr. 104 af 11/2/2011 ”Bekendtgørelse om pligt til overvågning for Aviær Influenza hos fjerkræ og opdrættet fjervildt”.

Tidligere i år er der igangsat en evaluering af det nuværende overvågningsprogram for fugleinfluenza. Denne evaluering forestås af Fødevarestyrelsen i samarbejde med

DTU. Det forventes, at resultatet af denne evaluering foreligger senest ved udgangen af 2014. Fra branchens side vil vi meget gerne fastholde sikkerheden ved overvågningsprogrammet, men hvis denne sikkerhed kan fastholdes ved et lavere antal overvågningsprøver og dermed færre omkostninger, er det selvfølgelig ønskeligt.

Der opstår løbende mistanke om udbrud af fugleinfluenza via den gældende indsendelse af overvågningsprøver samt ved tidlig varslingsystemet. Det er især indenfor produktionen af gråænder og andet fjerkvildt, at disse mistanker optræder.

I maj måned 2013 blev der konstateret smitte med en lavpatogen H7N7 i en gråandebesætning i Jylland. Gråænderne blev slået ned, og der blev oprettet 1 km zone. Der blev udført rengøring og desinfektion af ejendommen, og efter 21 dage blev zonen ophævet igen. Et konstruktivt og velforberedt beredskab fra både branche og Fødevarestyrelsen medvirkede til, at denne sag blev behandlet optimalt og med så få økonomiske konsekvenser som muligt. Dette er første tilfælde siden 2010, hvor der har været konstateret forekomst af fugleinfluenza i Danmark. I 2010 blev der konstateret lavpatogen fugleinfluenza i to gråandehold.

Newcastle disease

Newcastle disease (ND) er en meget smitsom virussygdom hos fugle, der kan medføre stor dødelighed. Sygdommen kan ramme alle fuglearter, og alle fuglearter kan derfor videreføre smitten.

Der er i Danmark krav om vaccination

af fjerkræ mod denne meget alvorlige og smitsomme fjerkræsygdom. I Danmark startede man i 2005 med at vaccinere dele af fjerkræproduktionen mod Newcastle disease. Reglerne for vaccinationsstrategien for de enkelte produktionsarter samt overvågningen af vaccinationen er fastlagt i bekendtgørelse nr. 1273 af 31/10/2007 ”Bekendtgørelse om vaccination mod Newcastle disease, herunder paramyxovirus-1 hos duer” samt tilhørende ændringsbekendtgørelser, der er kommet løbende.

Kravet omfatter nedenstående kategorier:

- Centralopdrætnings- og opdrætningsvirksomheder
- Formerings- og konsumægsvirksomheder
- Avlsvirksomheder med erhvervsmæssig produktion, herunder opdrættet fjervildt i virksomheder med erhvervsmæssigt avl og opdræt, og hvor fjervildt forbliver under hegn til efterfølgende sæson
- Slagtekyllingeproduktionen, hvor dyrene går ude eller opnår en alder på over 10 uger
- Slagtekalkun-produktionen
- Fjerkræ, der samles til skuer, udstillinger o.l.
- Fjerkræ, der omsættes via markeder, samlinger o.l.

Der er siden vaccinationens start ikke set udbrud af Newcastle disease i Danmark, hvilket er tegn på, at vaccinationen er effektiv. Der har løbende været konstateret udbrud i andre lande i Europa. Kilden til de fleste af de udbrud, der ses i Europa,

bliver sjældent fundet, men det formodes, at det er vilde fugle, der spreder smitten til tamfuglebestanden. I vores nabolande ses udbrud af og til, senest i Sverige i juni/juli 2014.

Der sendes for alle formeringsflokke samt alle konsumægsklokker prøver ind til overvågning af vaccinationen for Newcastle disease. Siden man i 2005 startede med at vaccinere mod Newcastle disease, er godkendelsesrestriktionerne for vaccinationen løbende blevet ændret. Branchen har i samarbejde med myndighederne arbejdet og arbejder fortsat på, at alle flokke skal vaccineres optimalt med størst mulig dækning og udbytte af den anvendte vaccine.

Det skal understreges, at hvis der sker udbrud af Newcastle disease i en besætning i Danmark, og der ikke kan fremlægges dokumentation for optimal udført vaccination jf. gældende regler i bekendtgørelsen, så kan det medføre erstatningskrav og manglende kompensation for dyr, der nedslås, samt for bortskaffelse, rengøring og desinfektion, etc.

3. Import af vildtfugle

---

*Chefkonsulent Mie Nielsen Blom,
Landbrug & Fødevarer*

Udfordringer for den danske produktion af vildtfugle

Der er gennem de senere år set en større import af vildtfugle fra udlandet til Danmark. Desværre har disse importere ikke altid været lovlige, og salget af disse ej heller. Dette er dybt bekymrende for den danske produktion af vildtfugle, der er underlagt strenge kontrolkrav, sygdomsbeskyttende foranstaltninger samt den gældende lovgivning for overvågning af Aviær Influenza. Frygten er, at vi får slæbt fjerkræsygdomme ind i Danmark med disse importere, hvilket kan skade vildtfugleproduktionen, men det kan også skade hele den øvrige fjerkræproduktion.

I samarbejde med de danske vildtopdrættere har Erhvervsfjerkræsektionen under Landbrug & Fødevarer samt Dansk Slagtefjerkræ derfor sat fokus på dette område. Dette er sket med blandt andet den nedenstående artikel, der har været bragt i Herregårds Jægerens Blad tidligere i år. Der arbejdes p.t. videre med at sikre, at alle importere af vildtfugle, der fremover kommer til Danmark, består af raske og godkendte dyr, der importeres af godkendte importører.

Artikel til Herregårds Jægerens Blad

*Af Chefkonsulent Mie Nielsen Blom,
Landbrug & Fødevarer, Afdelingen for
fødevareresikkerhed, veterinære forhold og
risikoanalyse*

Den farlige jagt!

Vi er i Danmark begunstiget af gode jagtområder, og der er en stigende interesse for at gå på jagt. Dette er en udvikling, som brancheorganisationen Dansk Slagtefjerkræ bifalder og støtter.

Dansk Slagtefjerkræ støtter den danske produktion af opdrætning af vildt til jagt. Men set i lyset af de seneste års øgede smittepotes med flere udbrud af Aviær Influenza og andre sygdomme i lande tæt på Danmark, er det nødvendigt at rette fokus på den risiko, der er forbundet med at afholde jagter på opdrættede fugle.

Den danske produktion af opdrætning af vildtfugle er underlagt strenge krav vedrørende både dyrevelfærd, sygdomsovervågning, prøveudtagning, etc. Alene overvågningen for Aviær Influenza i vildtopdrætningsproduktionen ligger i Danmark langt over, hvad der er påkrævet i andre lande. Dette er etableret for at sikre, at de dyr, der sættes ud til jagt, som udgangspunkt er sygdomsfri og er produceret under godkendte forhold. Alle disse forholdsregler sikrer både jægere og jagthunde under den konventionelle jagt mod smitsomme sygdomme, men det sikrer i høj grad også den øvrige danske fjerkræproduktion mod

udbrud af smitsomme sygdomme. I fjerkræbranchen er vi i denne sammenhæng afhængige af hinanden uanset produktionsform. De omkostninger, der vil komme hvis vi får slæbt sygdomme ind i vores produktion, kan hurtigt blive ødelæggende for samtlige fjerkræerhverv i Danmark – også for produktionen af vildtfugle.

Hvis vi får indslæbt anmeldeligt, smitsomme sygdomme så som Fugleinfluenza og Newcastle disease, som vi i Danmark p.t. er fri for, vil det få fatale konsekvenser for den konventionelle slagtefjerkræproduktion i Danmark. Et udbrud af disse sygdomme lukker alt eksport af fjerkrækød, hvilket 60-70 % af den danske produktion er baseret på. Ved sidste udbrud kostede det branchen, producenter og slagterier to cifrede millionbeløb.

Derudover, er der alle de ikke-anmeldeligt sygdomme. Indslæbning af sygdomme så som Gumboro, TRT, ILT, etc. medfører konsekvent øget dødelighed samt dårlige produktionsresultater og dermed også markant dårligere indtjening.

Sidst, men ikke mindst, er der risiko for indslæbning af sygdomme, der endnu ikke er registreret som værende til stede i Danmark. Flere af de nordiske lande kæmper med sygdomme, som vi Danmark er fri for grundet vores høje biosikkerhed og forsigtighed over for import af dyr.

Dansk Slagtefjerkræ ønsker at være med til at opretholde den nuværende høje og kontrollerede sygdomsstatus, som vi p.t. oplever i den danske slagtefjerkræ- og vildtopdrætningsproduktion og ønsker derfor, at vildtopdrættet sætter fokus på import af dyr.

Import af dyr – uanset produktionsform - medfører en øget risiko for indslæbning af

ovennævnte sygdomme. Ukontrolleret og ikke-anmeldt import udgør en endnu større risiko, da der her oftest ikke er kendskab til hverken afstamning, sundhedsstatus, afsætning og spredning af dyr til flere aftagere, sygdomsstatus eller vaccinationsstatus. Den risiko, der er forbundet med disse ulovlige import, er til skade for hele fjerkræproduktionen, produktionen af vildtopdræt samt den generelle sundhedsstatus i Danmark, og man skal være bevidst om, at udgifterne i forbindelse med et eventuelt sygdomsudbrud (beredskab, sanering, rengøring, desinfektion, zoneopdeling, eksportrestriktioner, etc.), der kan spores tilbage til en sådan ulovlig import, kan medføre direkte erstatningskrav til den pågældende importør.

At bevare den danske produktion af vildtfugle kræver fortsat brug og udsætning af de dyr der produceres i Danmark. En øget import vil utvivlsomt øge smitterisikoen for den danske fjerkræproduktion. Især den udegående produktion af fjerkræ i Danmark, er meget udsat for at pådrage sig smitte fra disse dyr. Men det vil også betyde færre arbejdspladser i Danmark hvis der sker nedgang i den danske bestand.

Som jæger bør man derfor stille krav til de forhold og til de dyr, der er tilknyttet jagterne. På den måde sikrer man både sig selv og den øvrige danske sundhedsstatus.

God Jagt!

Kristian Kristensen

Formand for Dansk Slagtefjerkræ

Martin Hjort Jensen

Formand for Erhvervsfjerkræsektionen

4. Dyrevelfærd

---

*Seniorkonsulent Christina Nygaard,
Landbrug & Fødevarer*

Servicetjek af den danske fjerkræsektor

Fødevarerministeren Dan Jørgensen (S) har i maj 2014 nedsat en arbejdsgruppe, der skal lave et såkaldt servicetjek af fjerkræsektoren. Der er nedsat to underarbejdsgrupper – én for produktion af slagtefjerkræ og én for produktion af æg – de har til formål henholdsvis at afdække mulige løsninger på dyrevelfærdsmæssige udfordringer på fjerkræområdet og at afdække mulige byrdelettelser for fjerkræsektoren. Servicetjekket på slagtefjerkræ skal omhandle slagtekyllinger, men også kalkun- og andeproduktionen, samt mulige ændringer af overvågningsprogrammet for fugleinfluenza, handlingsplanen for campylobacter og salmonellakontrol. Der skal endvidere foretages et nabotjek af andre EU-landes regler for æglæggende høner (herunder hønniker) og slagtekyllinger. Nabotjekket sker for Holland, Polen, Tyskland, Sverige, Frankrig og UK.

Servicetjekket og arbejdsgruppens endelige anbefalinger skal tage hensyn til den danske fjerkræsektors konkurrenceevne og mulighederne for vækst i fjerkræproduktionen.

Yderligere ser ministeren gerne, at arbejdsgruppen ser på mulighederne for en øget produktion af økologisk slagtefjerkræ.

Danske Æg, Dansk Slagtefjerkræ og Landbrug & Fødevarer deltager i arbejdsgruppen sammen med Dyrenes Beskyttelse, DOSO (DyreværnsOrganisationernes Samarbejds-Organisation), Fødevarerministeriet og Fødevarestyrelsen, der forestår formandskab

og sekretariatsfunktionen i arbejdsgruppen. Fødevarestyrelsen forventer, at der foreligger en rapport med arbejdsgruppens anbefalinger midt i oktober 2014.

Udtalelser fra Det Dyreetiske Råd på fjerkræområdet

Fødevarerministeren Dan Jørgensen har bedt Det Dyreetiske Råd om en opdateret udtalelse vedrørende henholdsvis slagtefjerkræ og æglæggende høner. Deres udtalelser ventes at blive fremlagt på samme tid som anbefalingerne fra Servicetjek af den danske fjerkræsektor, der er omtalt i andet afsnit. Det vil sige i medio oktober, 2014.

Det Dyreetiske Råd udtalte sig sidst om produktionen af slagtekyllinger og slagtefjerkræ generelt i 1995. Det vil sige en række år inden, der kom dansk lovgivning for produktionen i 2002 og senere implementeringen af EU-bestemmelserne i 2010. Udtalelsen om de æglæggende høner er fra 2001.

Der er således sket en udvikling i løbet af årene, der gør, at ministeren har fundet behov for at se på de daværende konklusioner og anbefalinger i forhold til den danske fjerkræproduktion anno 2014.

Dyrevelfærd i miljøteknologiordningen

I april, 2014 øremærkede fødevarerministeren 40 mio. kr. til indsatser i fjerkræstalde under Landdistriktsprogrammets Miljøteknologiordning. Pengene var mærket til projekter, som handler om investeringer i nye grønne teknologier på bedrifter, der både mindsker forurening og forbedre dyrevelfærd i fjerkræstaldene.

4.1 Æg

Oversigt over forhold i de forskellige produktionsformer

	Berigede bure	Skrab	Fritgående	Økologisk
Areal pr. høne	Min. 750 cm ² (13 høner/m ²)	Max 9 høner/m ²	Max 9 høner/m ²	Max 6 høner/m ²
Flokstørrelse	8 eller 10 høner	I praksis op til 15.000, men in- gen øvre grænse	I praksis op til 12.000, men in- gen øvre grænse	Max. 3.000
Adgang til udeareal	÷	÷	✓	✓
Strøelse	✓	✓	✓	✓
Reder	✓	✓	✓	✓
Siddepinde	✓	✓	✓	✓
Krav om dagslys	÷	÷	✓	✓
Næbtrimning	÷	÷	÷	÷
Produktions- periode*	392	364	336	336
Antal æg pr. indsat høne*	354	314	285	288
Kg foder/kg æg*	1,96	2,29	2,28	2,30
Døde i % af indsatte*	3,8	6,8	9,9	7,1

Stop for næbtrimning

Den 1. juli 2013 indførte Danske Æg, som pakker 95 procent af æg produceret i Danmark, et frivilligt stop for næbtrimning af daggamle kyllinger til burægsproduktionen, og den 1. juli 2014 blev dette stop udvidet til også at omfatte daggamle kyllinger til skrabe- og frilandsproduktionen. Da høner i den økologiske produktioner ikke må næbtrimmes, betyder det, at der ikke sker næbtrimning af kyllinger i den danske konsumægsproduktion.

Fjerpilning og fjerpilningsnøgle hos æglæggere

Der har været fokus på, at forekomsten af fjerpilning i økologiske høneflokkene ikke altid er på et acceptabelt niveau, selv om problemet er dalende. Danske fjerkræproducenter er blevet gode til at fodre og passe dyrene på en måde, så problemet ”fjerpilning” er blevet mindre sammenlignet med tidligere.

Imidlertid har fjerkræbranchen v. Danske Æg og Økologisk Landsforening fundet behov for en yderligere indsats. Det gælder især i økologiske høneflokkene, hvor der er et fælles ønske i hele branchen om, at fjerpilning skal elimineres - eller reduceres til et minimum. Derfor har Danske Æg og Økologisk Landsforening skaffet midler fra Fjerkræafgiftsfonden og Fonden for Økologisk Landbrug til udarbejdelse af en såkaldt ”Fjerpilningsnøgle”.

Projektet er udført af Videncentret for Landbrug, Fjerkræ i samarbejde med forsker Jørgen B. Kjær. Dette projekt har haft fokus på alle tiltag, som kan tages i anvendelse i den praktiske produktion med henblik på at undgå fjerpilning. Indledningsvist er alle forskningsmæssige resultater

vedr. fjerpilning blevet samlet i en videnskabelig rapport. Viden fra den videnskabelige rapport er sammen med praktiske erfaringer indarbejdet i en såkaldt ”Fjerpilningsnøgle”, målrettet ægproducenter.

Fjerpilning er et problem, der har flere mulige årsager. I nogle tilfælde kan en enkelt faktor udpeges som den udløsende årsag, men i de fleste tilfælde er det ikke muligt. Det kan skyldes, at den udløsende faktor ikke er åbenbart synlig, eller at fjerpilningen skyldes et uheldigt samspil af forskellige faktorer.

Den nye nøgle om fjerpilning er et værktøj til ægproducenterne, som skal gøre det lettere at finde mulige årsager til, at hønerne i et givent hold høner begynder at fjerpille samt give mulige bud på, hvilke handlinger, der skal til for at bringe problemet til ophør i en flok, og sidst men ikke mindst giver fjerpilningsnøglen inspiration til, hvordan producenterne kan forebygge fjerpilning i fremtidige flokke.

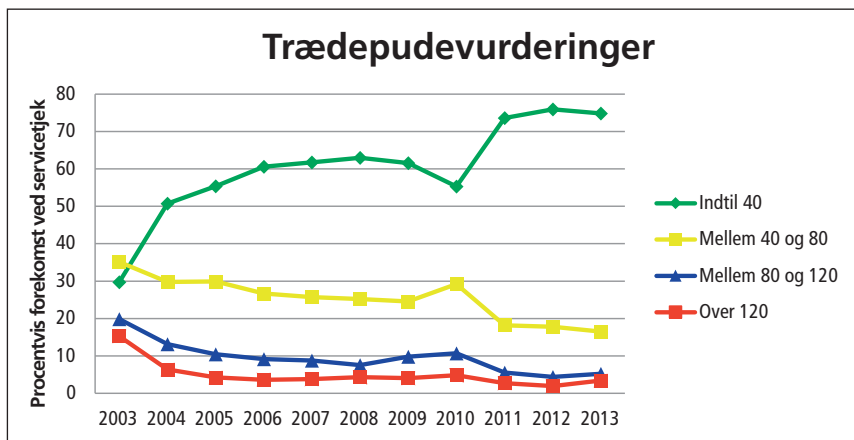
4.2 Slagtekyllinger

Status på trædepudesvidninger hos slagtekyllinger

Der sker løbende en overvågning af udviklingen af antallet af trædepudesvidninger, idet branchen ser alvorligt på forekomsten af alvorlige trædepudesvidninger. Igennem branchens kvalitetskoncept Kvalitetssikring i Kyllingeproduktionen, KIK er nu etableret en særlig overvågning på landsniveau. Der med har den danske slagtekyllingebranche større mulighed for at målrette indsatsen og dermed reducerer forekomsten af svidninger på trædepuderne i slagtekyllingeproduktionen. Årsagen til trædepudesvidninger er mange. Der er dog ingen tvivl om, at management kan gøre en stor forskel på forekomsten. Erfaringer i branchen har også vist, at eksterne årsager kan påvirke det samlede niveauet i branchen.

I løbet af sommerhalvåret 2014 har der været en positiv udvikling af alvorlige trædepudesvidninger. Det er normalt, at der ses en sæsonvariation over forekomsten af trædepudesvidninger. Branchen har særligt fokus på at den gode udvikling i 2014 fortsætter.

Figur 4.2.1 Oversigt over procentvise trædepudevurderinger fra 2003-2013

Skema over myndighedskontrol for den danske konsumægsproduktion

	Dyrevelfærdskontrol (Forestås af FVST, uanmeldt)	Salmonella-kontrol (Forestås af FVST)	Veterinærkontrol ved udsætning af dyr (Forestås af FVST)	Godkendelse af metodeæg (Forestås af FVST)	Godkendelse af buranlæg (Forestås af FVST)	Økologi Kontrol (Forestås af NAER)	Dyrlægekontrol (Forestås af dyrlæge)
Beriget burproduktion	Med det nye veterinærforslag II, blev der ændret i kontrolkonceptet på det veterinære område. Producenter kan blive udtaget enten til Nulpunktskontrol (tilfældigt udvalgt), Prioriteret kontrol (risikobaseret udvælgelse) eller til kampagne kontrol.	Der udtages salmonella-prøver af alle flokke ved 24 ugers alderen.	Ved udsætning af dyr til enten Chickpulp eller til slagtning i udlandet skal der foretages dyrlægekontrol.		Æglægningsbure må kun anvendes med tilladelse fra Fodevarerstyrelsen. Tilladelse meddeles for indtil 5 år ad gangen. Skal rekvireres af ejer selv. (Producenter ønsker lovgivningen på dette område ændret)		Dyreværnsloven foreskriver, at alt erhvervsmæssigt dyrehold skal tilses af en dyrlæge mindst én gang årligt. Salmonellakontrol og veterinærkontrol ved udsætning, dækker dette krav, hvis disse er forestået af en dyrlæge, som har været igennem huset i et omfang, så dyrlægen med rimelighed kan siges at have tilset hønerne. Hvis der er flere huse skal alle huse være tilset.
Skrabe og frilandsproduktion	Med det nye veterinærforslag II, blev der ændret i kontrolkonceptet på det veterinære område. Producenter kan blive udtaget enten til Nulpunktskontrol (tilfældigt udvalgt), Prioriteret kontrol (risikobaseret udvælgelse) eller til kampagne kontrol.	Der udtages salmonella-prøver af alle flokke ved 24 ugers alderen.	Ved udsætning af dyr til enten Chickpulp eller til slagtning i udlandet skal der foretages dyrlægekontrol.	Løbende kontrol med af metodeæg er lagt ind, som en naturlig del af kontrolindsatsen. Ved Nulpunktskontrol og Prioriteret kontrol skal handelsnormerne kontrolleres sammen med dyrevelfærd, medicin osv.			Dyreværnsloven foreskriver, at alt erhvervsmæssigt dyrehold skal tilses af en dyrlæge mindst én gang årligt. Salmonellakontrol og veterinærkontrol ved udsætning, dækker dette krav hvis disse er forestået af en dyrlæge, som har været igennem huset i et omfang, så dyrlægen med rimelighed kan siges at have tilset hønerne. Hvis der er flere huse skal alle huse være tilset.
Økologisk produktion	Med det nye veterinærforslag II, blev der ændret i kontrolkonceptet på det veterinære område. Producenter kan blive udtaget enten til Nulpunktskontrol (tilfældigt udvalgt), Prioriteret kontrol (risikobaseret udvælgelse) eller til kampagne kontrol.	Der udtages salmonella-prøver af alle flokke ved 24 ugers alderen.	Ved udsætning af dyr til enten Chickpulp eller til slagtning i udlandet skal der foretages dyrlægekontrol.			Et årligt økologikon-trolbesøg og derudover udtagning til stikprøvekontrolbesøg.	Dyreværnsloven foreskriver, at alt erhvervsmæssigt dyrehold skal tilses af en dyrlæge mindst én gang årligt. Salmonellakontrol og veterinærkontrol ved udsætning, dækker dette krav, hvis disse er forestået af en dyrlæge, som har været igennem huset i et omfang, så dyrlægen med rimelighed kan siges at have tilset hønerne. Hvis der er flere huse skal alle huse være tilset.

FVST: Fodevarerstyrelsen, NAER: NaturErhvervstyrelsen

5. LVK

LVK Fjerkræ er fjerkræbranchens veterinære beredskab

Efter grundige undersøgelser og drøftelser i Fjerkrærådet blev Landbrugets Veterinære Konsulenttjeneste (LVK) valgt til at stå for fjerkræbranchens veterinære beredskab.

Fra juni 2013 blev der lavet en 2 årig aftale mellem branchen og LVK med det formål at sikre at LVK står til rådighed for fjerkræproducenterne og -virksomheder. LVK udfører denne opgave i tæt samarbejde med branchen, som er med til at bakke op om ordningen. LVK er branchens samarbejdspartner på det veterinære område. LVK har til dette formål ansat to specialiserede dyrlæger, og der kan derudover trækkes på LVK's øvrige ca. 40 dyrlæger ved akut behov, ligesom der strategisk er udpeget dyrlæger med ekstra viden om fjerkræ. Derudover er der etableret laboratoriefaciliteter i Hobro og Østbirk, hvor medlemmer kan indsende døde dyr til obduktion og undersøgelse (mange undersøgelser vil foregå ved, at der videresendes materiale til udenlandske laboratorier).

Målsætningen er, at LVK udvikler en økonomisk rentabel fjerkræafdeling med 2-3 ansatte, som kan servicere det behov, der er for rådgivning og sundhedsaftaler i branchen, samt obduktioner på laboratoriet. Målsætningen er at indgå flest mulige frivillige sundhedsaftaler, således at både slagtekyllinger og konsumægbesætninger dækkes bedst muligt mht. veterinær rådgivning.

Det er LVK's målsætning både at yde specifik veterinær rådgivning såvel som produktionsrådgivning, som vi kender det fra de øvrige produktionsdyr som LVK arbejder med (kvæg, svin og mink), dels i samarbejde med producenterne, dels i samarbejde med interessenterne i branchen dvs. f.eks. slagterier, pakkerier, avlsselskaber osv. Målet er at udbygge dette samarbejde de kommende år.

LVK dyrlægerne har været flittige til at besøge en række besætninger uforpligtende, og der er efterhånden indgået en del aftaler med producenter. LVK arbejder videre i dette spor med branchens opbakning og støtte. LVK fjerkræspecialisterne medvirker til de opgaver, der skal løses på det veterinære område i branchen, og LVK og koordinatorfunktionen, som er placeret på Axelborg, holder løbende møder, hvor der gensidigt informeres om, hvad der sker i besætningerne med hensyn til sygdomssituationen.

Det er LVK's målsætning at være med til at fastholde og forbedre den gode sundhedssituation og det lave antibiotikaforbrug i Danmark.

6. Produktion og salg af Æg i Danmark 2013

Fødevarestyrelsen har netop offentliggjort nye tal for produktionen og salg af æg til detail og foodservice for hele 2013. Tallene er opgjort på baggrund af indberetninger fra danske ægpakkerier.

Statistikken fortæller ikke hele sandheden

Fødevarestyrelsens tal har i mange år givet et meget præcist billede af produktionen af æg og salget af konsumæg i Danmark, (se Tabel 1 og Tabel 2) men fra august 2010 til ultimo januar 2013 har Coop importeret svenske buræg i deres private label bakker, X-tra, og denne import indgår ikke i de officielle statistikker, fordi de ikke er inde på et dansk ægpakkeri, men importeres direkte fra et svensk ægpakkeri.

Det betyder desværre, at Fødevarestyrelsens tal ikke længere fortæller hele sandheden om salget af konsumæg på det danske marked. Og derfor har Danske Æg i denne periode estimeret denne import til ca. 600-650 tons pr. kvartal.

Hvad viser tallene?

Tallene viser, at indvejningerne er steget med 3,4 % til 60,97 mio. kg, og heraf var de 58,87 mio. kg produceret i Danmark. Salget er steget med 1,7 % til 50,73 mio. kg, hvilket er det højeste i mange, mange år.

Indvejningerne af buræg steg med 2,7 % til 34,00 mio. kg og udgør 55,8 % af de samlede indvejninger. Salget af buræg faldt med 6,7 % til 26,90 mio. kg og udgør 53,0 % af det samlede salg.

Indvejningerne af skrabeæg steg med hele 13,7 % til 12,90 mio. kg og udgør 21,2 % af de samlede indvejninger. Salget af skrabeæg steg med hele 22,9 % til 10,84 mio. kg og udgør nu 21,4 % af det samlede salg. Det er første gang, at salget af skrabeæg ligger over 10 mio. kg.

Indvejningerne af frilandsæg faldt med hele 19,2 % til 3,14 mio. kg og udgør 5,1 % af de samlede indvejninger. Salget af frilandsæg faldt med 8,6 % til 2,63 mio. kg og udgør nu 5,2 % af det samlede salg.

Indvejningerne af økologiske æg steg med 2,7 % til 10,94 mio. kg og udgør nu 17,9 % af de samlede indvejninger. Salget af økologiske æg steg med 10,5 % til 10,35 mio. kg og udgør nu 20,4 % af det samlede salg. Det er første gang, at salget af økologiske æg ligger over 10 mio. kg.

Import

Vi har i 2013 set en stor import af udenlandske æg til danske pakkerier, ikke bare af økologiske æg, hvor efterspørgslen stadig er større end den danske produktion, men også betydelige mængder af både bur- og skrabeæg samt en del frilandsæg. Importen i 2013 er faktisk næsten fem gange så stor som importen i 2012.

Tabel 6.1

Import 2012 (kg)					
	Bur	Skrab	Frilands	Øko	Total
Q1	74.250	44.550	0	33.750	152.550
Q2	29.025	5.400	0	18.900	53.325
Q3				130.275	130.275
Q4				130.950	130.950
	103.275	49.950	0	313.875	467.100

Tabel 6.2

Import 2013 (kg)					
	Bur	Skrab	Frilands	Øko	Total
Q1	18.900	58.185	0	182.925	260.010
Q2	224.100	199.226	6.750	228.825	658.901
Q3	109.350	675	15.525	416.000	541.550
Q4	311.988	278.007	15.525	35.347	640.867
	664.338	536.093	37.800	863.097	2.101.328

Afslutning

I 2013 har vi set pæne stigninger i produktionen, og salget har også været svagt stigende - for 13. år i træk.

Det er ærgerligt, at importen af konsumæg fortsat stiger, for når man ser på indvejnningerne af bur- og skrabæg, så burde produktionen kunne dække salget i Danmark, mens det ikke er tilfældet for økologiske æg.

Som formanden sagde i sin beretning på årsmødet, så burde pakkerierne afsøge det danske marked for danske æg, før man begynder at importere, så vi kan levere danske æg til danske forbrugere, for ellers vil der være en stor mængde æg på det danske marked, som ikke er testet efter vores nye salmonellakontrolprogram, der uden tvivl er verdens skrappeste.

Vi må også endnu engang opfordre kommunerne til at få færdigbehandlet nogle af de miljøansøgninger vedrørende opstart eller udvidelser af den økologiske ægproduktion, som de har liggende.

De finansielle institutioner og bankerne bør bakke op om ægproduktionen, så vi kan få udvidet produktionen, så den dækker efterspørgslen, for ellers kan vi ikke levere verdens sikreste æg til de danske forbrugere.

jnl

Tabel 6.3

År	Indvejninger mio. kg				
	Bur	Skrab	Frilands	Øko	Sum
2000	28,7	8,2	4,2	5,9	47,0
2001	32,5	8,8	4,8	7,0	53,0
2002	32,4	9,8	4,5	7,3	54,0
2003	29,3	10,6	4,7	7,3	52,0
2004	31,4	12,7	4,3	7,4	55,8
2005	28,0	13,4	4,2	7,4	53,1
2006	28,9	12,0	3,0	7,5	51,3
2007	29,5	10,4	3,1	7,8	50,8
2008	31,0	9,9	3,0	8,2	52,1
2009	31,8	9,9	3,4	7,7	52,8
2010	34,1	9,3	3,8	8,3	55,4
2011	34,64	9,79	4,42	9,24	58,08
2012	33,10	11,34	3,88	10,65	58,97
2013	34,00	12,90	3,14	10,94	60,97
2013 / 2012 pct.	102,7 %	113,7 %	80,8 %	102,7 %	103,4 %
Andel af total pct.	55,8 %	21,2 %	5,1 %	17,9 %	100,0 %

Tabel 6.4

År	Salg til detail og foodservice, mio. kg				
	Bur	Skrab	Frilands	Øko	Sum
2000	19,4	6,0	2,9	4,5	32,8
2001	20,2	6,8	3,2	5,6	35,7
2002	20,6	6,8	3,1	5,4	35,9
2003	21,0	7,4	3,1	5,5	37,0
2004	22,0	7,5	2,9	5,7	38,0
2005	22,5	7,9	3,1	5,5	39,0
2006	23,5	7,9	2,3	6,4	40,1
2007	23,9	7,0	2,7	6,7	40,3
2008	25,6	7,5	2,8	6,7	42,6
2009	27,65	6,62	2,96	7,07	44,3
2010	27,58	6,61	3,00	7,81	45,00
2011	27,55*	7,51	3,09	8,54	46,68
2012	28,83*	8,82	2,88	9,37	49,90
2013	26,90*	10,84	2,63	10,35	50,73
2013 / 2012 pct.	93,3 %	122,9 %	91,4 %	110,5 %	101,7 %
Andel af total pct.	53,0 %	21,4 %	5,2 %	20,4 %	100,0 %

* Indeholder Danske Ægs skøn over importen fra svenske pakkerier direkte til danske supermarkeder. Importens blev vurderet til at udgøre ca. 600-650 tons pr. kvartal.

7. Produktion og afsætning af fjerkrækød

Chefkonsulent Stig Munck Larsen, Landbrug & Fødevarer

Produktion og forbrug

Den europæiske økonomi er stadig påvirket af den finansielle og efterfølgende økonomiske krise, der indtræf i 2008. Trods tegn på en optøning på de finansielle markeder befinder EU sig stadig i en meget svær situation med stigende arbejdsløshed og manglende strukturreformer i særligt det sydlige EU. En række sydeuropæiske lande befandt sig stadig i en ny svær økonomisk situation i 2013 med faldende efterspørgsel og forbrug. Manglende optimisme i de producerende erhverv har dermed også en afledt effekt på efterspørgslen efter forbrugsvarer og fødevarer i husholdningerne. På trods af at der i krisetider er en tendens til at forbruget af fjerkrækød stiger på bekostning af dyrere kødtyper udeblev en forventet stigende efterspørgsel efter fjerkrækød i EU. Tendensen er mere udtalt i Sydeuropa end i Nordeuropa. Substitution fra dyrere kødtyper til billigere kødtyper som fjerkrækød slår således ikke gennem på det europæiske forbrugstal, hvilket bl.a. kan forklares med at særligt det sydeuropæiske forbrug pr. måltid er faldende. Over de senere år er der konstateret et direkte fald i fjerkræforbruget pr. indbygger i både Grækenland, Tjekkiet, Slovakiet, Slovenien, Rumænien, Malta Portugal og Spanien, mens forbrugsstigningen er mest markant i Østrig, Finland, Frankrig, Irland, Ungarn og Bulgarien.

I 2013 blev der i Danmark indsat ca. 119 millioner kyllinger, hvoraf de ca. 10 millioner blev slagtet uden for Danmark. I Danmark blev slagtet ca. 106 millioner kyllin-

ger. Den slagtede vægt af kyllinger udgjorde ca. 168.000 tons, hvilket er en stigning i forhold til 2012 på ca. 10.000 tons. Tallene for den samlede fjerkræproduktion viser en jævn stigning fra slutningen af 1950'erne, hvor produktionen udgjorde ca. 50.000 tons og op til begyndelsen af 2000-tallet, hvor stigningen ophører. Der er flere årsager til dette. I 2000-tallet ophørte slagtningen af høns, kalkuner, gæs og ænder på de danske slagterier, da produktionerne var for små i forhold til nutidig effektiv slagteridrift. I 2002 var der afsætningsproblemer på grund af New Castle Disease i Danmark og i 2004-2005 på grund af fugleinfluenza i en række lande i EU. Men en afgørende årsag er også, at den danske produktion siden 1990'erne har været presset af import fra fjerkræprodukter fra lande med lavere omkostningsniveau end i Danmark.

Mens der i 2013 ikke har været alvorlige sygdomsudbrud i fjerkræproduktionen i EU, blev der i løbet af året konstateret en række alvorlige kødskandaler i EU, hvor hestekød og andre kødtyper blev blandet med forskellige kødtyper. Fjerkrækød var ikke direkte involveret i skandalerne, men politisk bliver der ikke skelnet mellem risikoen inden for de forskellige kødtyper. En række politiske initiativer blev iværksat for at forhindre fremtidige kødskandaler. Trods kødskandaler synes 2013 at være et rigtigt godt år, hvad angår forbrugernes tilid til fjerkrækød.

Den europæiske fjerkræproduktion er i de senere år blevet underlagt ny lovgiv-

ning inden for flere forskellige områder, hvilket har været med til at øge sektorens omkostninger i forhold til produktionen i eksempelvis Brasilien og USA. En del af de resulterende meromkostninger har sektoren kunne føre over på de europæiske forbrugere, men disse meromkostninger har naturligvis medført tab af konkurrenceevne over for både importeret fjerkrækød og svinekød. Ændrede valutakurser, stigende lønomkostninger og ændrede markedsstrukturer i Brasilien og Thailand viser større indsnævring i forskellene i produktionsomkostninger mellem EU og disse lande, hvilket forventes at øge EU's konkurrenceevne over tid.

Den 19. januar 2012 vedtog EU en ny dyrevelfærdsstrategi 2012-2015, der bl.a. indeholder nye dyrevelfærdsstandarder og forbedre implementeringen af gældende regelsæt, hvor der i visse lande har været problemet med at overholde nye regler om forbud mod burhøns, transportregler og generelt tilsyn.

Den danske sektor er fint med i forhold til at få de nye krav på plads, så alt i alt burde de nye EU regler give den danske sektor mere jævnyrdige konkurrenceforhold sammenlignet med den øvrige europæiske produktion.

Den 14. december 2013 offentliggjorde EU-Kommissionen nye regler om obligatorisk oprindelsesmærkning af fersk kød, herunder fjerkrækød. Ifølge disse nye regler, kan dyrene, der er født, opdrættet og

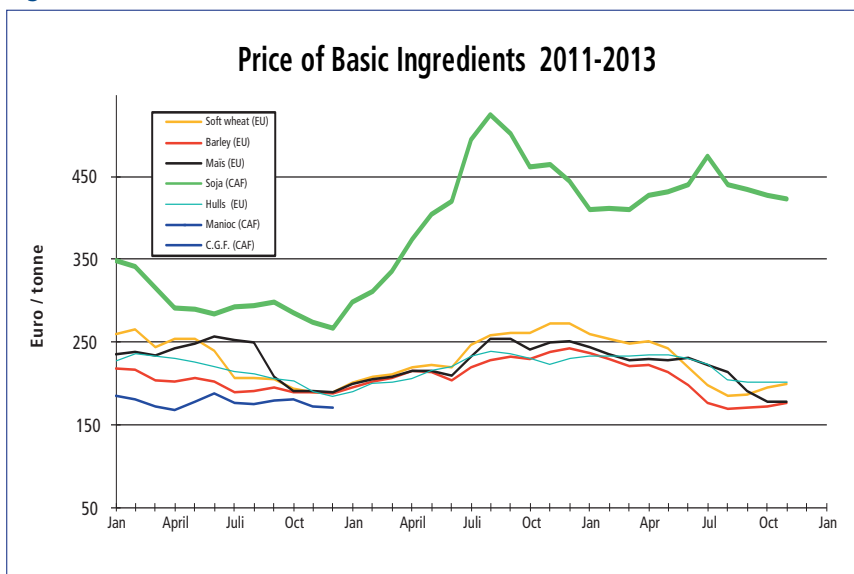
slagtet i samme medlemsstat mærkes med ordene »Oprindelse: medlemsstat (eller tredjeland)«, mens opdræt og slagting i forskellige medlemsstater vil være angivet på etiketten. Et detaljeret regelsæt, der er tilpasset hver type produktion er etableret for at sikre, at stedet for opdræt er angivet i det land, hvor dyret har tilbragt en betydelig del af sit liv. De nye regler træder i kraft 1. april 2015. Samtidig skal EU-Kommissionen senest ultimo 2013 vurdere, om der er grundlag for at komme med et forslag om tilsvarende mærkning af forarbejdede fødevarer, hvori der indgår kød.

Noteringen og foderpriserne

Bortset fra forholdsvis stabile – men høje – priser på soya i 2013 var der tale om markante fald i priserne på øvrige foderpriser som hvede og majs. De voldsomme variationer i foderpriserne gennem de seneste år vidner om, hvor globaliseret fødevarerproduktionen er, og at der er flere faktorer i vores produktion, som er ude af vores egne hænder. Dette er produktionsvilkår fjerkræsektoren må leve med, og som fortsat vil udgøre en udfordring for vores branche. Noteringsprisen er løbende reduceret gennem 2013 som følge af faldende foderpriser i 2013. Fra 1. februar 2014 vil der ikke længere blive stillet krav om, at danske kyllinger skal fodres med non-GM-foder. Dansk Slagtefjerkræs beslutning er truffet af hensyn til den øgede konkurrence fra tredjelands, hvor der primært anvendes GMO-foder med lavere produktionsomkostninger til følge.

Figur 7.1

Unge forbrugere elsker fjerkrækød

I årets store forbrugerundersøgelse om fersk kød var der en lang række vigtige indsigter i fersk fjerkrækød. Det viser sig bl.a., at fjerkrækød især har godt fat i de yngre forbrugere. Det skyldes nok især at fjerkrækød har en stærk profil som en sundere og mere fedtfattig spise, hvilket passer godt sammen med de yngre forbrugeres ønsker og behov. Der er i den forbindelse set nærmere på hvilke retter, fjerkræ indgår i hos de unge. Kylling i karry er en sikker klassiker indenfor retter med kylling, men wokretter, kyllingeretter med grøntsager samt kyllingesalater er også gode eksempler på middagsretter, som de unge spiser og som passer fint ind i de unges sundhedsdagsorden.

Kylling er en hverdagsspise

Også danskernes pålægsvaner er blevet undersøgt. Kyllingepålæg spises i højere grad til hverdag end i weekenden, hvilket faktisk også gælder for det ferske kyllingekød, som oftere spises i hverdagsaftenerne end i weekenderne. I samme undersøgelse ses der i øvrigt også nogle store forskelle imellem yngre og ældre forbrugere. F.eks. er der langt færre af personer u. 35 år, der spiser pålæg dagligt og vi ved jo også fra andre analyser, at rugbrødet er på retur.

Forbruget af fjerkrækød er stabilt i år men forventes at stige

Når vi ser på forbruget af fersk kød og fisk, er det interessant at se på hvor stor en andel hver type har af det samlede forbrug. Her

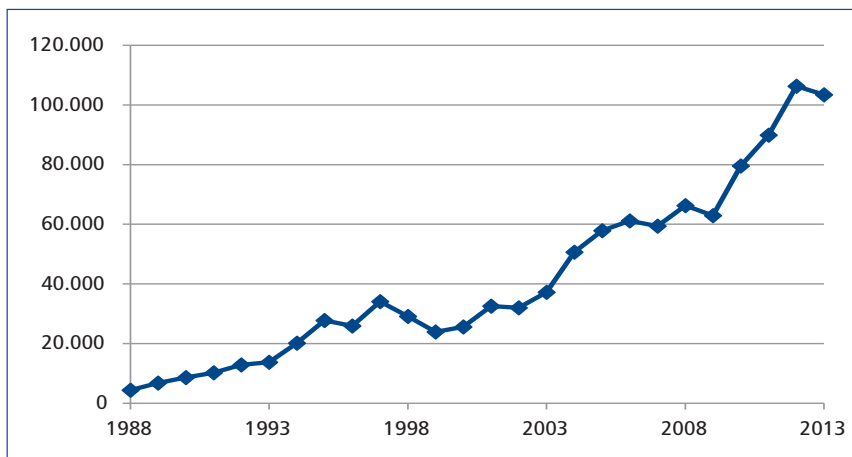
viser det sig, at forbruget af fersk fjerkrækød har været relativt stabilt i år indtil videre og ved udgangen af september udgør 23%. Resultatet viser også, at fisk udgør ca. 10% af det samlede forbrug. Udsvingene i okse- og svinekød relaterer sig især til prisniveauerne.

Ifølge Euromonitors prognose for udviklingen i forbruget i Danmark forventes markedet at stige med 7% frem mod år 2017, så der ser ud til at være et godt udgangspunkt for vækst i det Danske marked – både pga. den forventede generelle positive forbrugsudvikling, men i høj grad også fordi fjerkrækødet har så godt fat i de unge forbrugere, som jo stifter familie og dermed bliver en endnu vigtigere indkøber af fødevarer, og dermed endnu mere attraktiv som målgruppe.

Import af fjerkrækød

Importen af fjerkrækød begyndte så småt i 1980'erne. I 1986-1990 udgjorde importen 9 % af danskernes forbrug og det steg i periode 2000-2005 til godt 30 %. Fra 2009 til 2012 steg andelen fra 50 til 60 %, mens der er tegn på at importen i forhold til forbruget i 2013 er på vej ned til ca. 56 %. Importen udgør i dag godt 100.000 tons, hvilket dog er markant mindre end den andel af produktionen, der går til eksport.

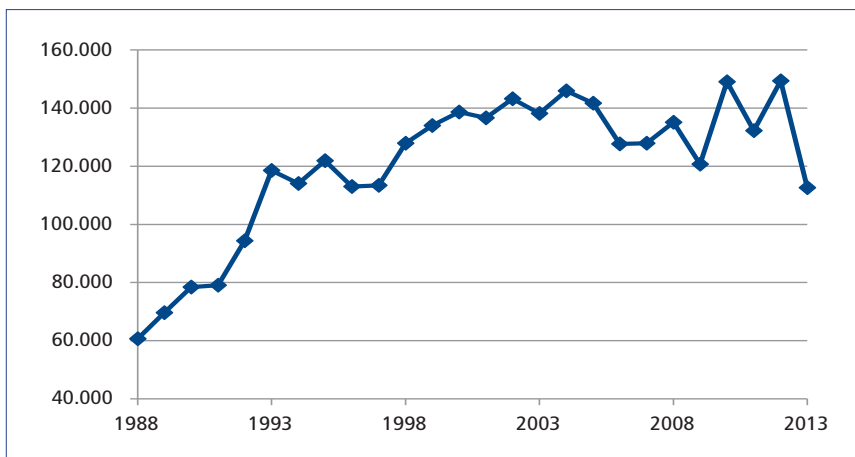
Figur 7.2 Import af fjerkrækød (tons)

Eksport af fjerkrækød

Indtil 2005 var Danmark blandt verdens 10 største eksportører af fjerkrækød. I 2012 var eksporten på 150.000 tons, hvilket udgjorde mere end 60 % af produktionen. Dette tal vil formentlig på sigt stige som følge af stigende efterspørgsel især på markederne uden for EU., hvor der forventes en markant stigning i forbruget i Asien, Mellemøsten og Afrika. Forbrugsstigningen i EU har været mere afdæmpende især på grund af den økonomiske krise. Tisvarende i Danmark, hvor der dog er en lille stigning. Der er positive signaler i de kommende år trods stigende udefrakommende konkurrence.

Figur 7.3 Eksport af fjerkrækød (tons)

8. Oversigt over love, lovbekendtgørelse (LBK), bekendtgørelser (BEK) og EU-forordninger inden for fjerkræproduktionen

---

Chefkonsulent Mie Nielsen Blom og Chefkonsulent Lene Lund Sørensen, Landbrug & Fødevarer

Alle gældende og historiske danske bekendtgørelser, der omhandler fjerkræproduktionen, kan findes på hjemmesiden www.retsinfo.dk. Forordninger og direktiver findes på <http://eur-lex.europa.eu>. Nedenstående er en oversigt over nogle af de vigtigste, gældende bekendtgørelser og love, der skal overholdes i den danske fjerkræproduktion.

Lov nr. 527 af 28/05/2013

Lov om ændring af lov om hold af dyr, lov om landbrugsejendomme og lov om dyrlæger, Fødevareministeriet

LBK nr 473 af 15/05/2014

Bekendtgørelse af dyreværnsloven (Dyreværnsloven), Fødevareministeriet

LBK nr 466 af 15/05/2014

Bekendtgørelse af lov om hold af dyr, Fødevareministeriet

BEK nr. 707 af 18/07/2000

om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, Fødevareministeriet

BEK nr. 533 af 17/06/2002

Bekendtgørelse om beskyttelse af æglæggende høner, Fødevareministeriet

LBK nr. 468 af 15/05/2014

Bekendtgørelse af lov om hold af slagtekyllinger (Slagtekyllingeloven), Fødevareministeriet

RÅDETS DIREKTIV 2007/43/EF af 28.

juni 2007

om minimumsforskrifter for beskyttelse af slagtekyllinger

BEK nr. 757 af 23/06/2010

om hold af slagtekyllinger og rugeægproduktion, Fødevareministeriet

BEK nr. 245 af 16/03/2010

om uddannelse og kvalifikationer ved hold af slagtekyllinger, Fødevareministeriet. Lov nr. 91 af 9/2/2011 om hold af slagtekalkuner, Fødevareministeriet (tidl. Justitsministeriet)

LBK nr 476 af 15/05/2014

Bekendtgørelse af lov om hold af slagtekalkuner, Fødevareministeriet

BEK nr. 116 af 26/2/2008

om opdræt af fjervildt, Fødevareministeriet

BEK nr. 192 af 25/3/1998

om opdræt af strudsefugle, Fødevareministeriet

RÅDETS FORORDNING (EF)

Nr. 1/2005 af 22. december 2004

om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter og om ændring af direktiv 64/432/EØF og 93/119/EF og forordning (EF) nr. 1255/97

BEK nr. 1729 af 21/12/2006

Bekendtgørelse om beskyttelse af dyr under transport, Fødevareministeriet

BEK nr. 1728 af 21/12/2006

om uddannelse i transport af dyr, Fødevareministeriet

KOMMISSIONENS FORORDNING

(EF) Nr. 589/2008 af 23. juni 2008

om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 1234/2007 for så vidt angår handelsnormer for æg

BEK nr. 558 af 28/05/2014

om Fødevarestyrelsens opgaver og beføjelser

BEK nr. 522 af 06/06/2012

Bekendtgørelse om forebyggende beskyttelsesforanstaltninger mod aviær influenza, Fødevareministeriet

BEK nr. 1545 af 20/12/2007

Bekendtgørelse om visse beskyttelsesforanstaltninger i forbindelse med højpatogen aviær influenza af subtype H5N1 hos fjerkræ og andre fugle i fangenskab, Fødevareministeriet

BEK nr. 1273 af 31/10/2007

Bekendtgørelse om vaccination mod Newcastle disease, herunder paramyxovirus-1 hos duer, Fødevareministeriet

BEK nr. 952 af 10/07/2013

Bekendtgørelse om bekæmpelse af salmonella i rugæggsproducerende høns og kalkuner samt opdræt hertil, Fødevareministeriet

BEK nr 1512 af 13/12/2013

Bekendtgørelse om forholdsregler vedrørende salmonellose hos fjerkræ samt salmonella og campylobacter i slagtefjerkræ m.m. (Slagtefjerkræbekendtgørelsen), Fødevareministeriet

BEK nr. 1134 af 27/09/2013

Bekendtgørelse om bekæmpelse af salmonella i konsumægshønseshold og opdræt hertil, Fødevareministeriet

KOMMISSIONENS FORORDNING

(EF) Nr. 1177/2006 af 1. august 2006

om gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2160/2003 for så vidt angår krav vedrørende anvendelse af særlige bekæmpelsesmetoder som led i de nationale programmer for bekæmpelse af salmonella hos fjerkræ

KOMMISSIONENS FORORDNING

(EF) Nr. 646/2007 af 12. juni 2007

om gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2160/2003 for så vidt angår et EF-mål for mindskelse af forekomsten af Salmonella Enteritidis og Salmonella Typhimurium i slagtekyllinger og om ændring af forordning (EF) nr. 1091/2005

Kommissionens forordning (EU)

nr. 1190/2012 af 12. december 2012

om et EU-mål for mindskelse af forekomsten af Salmonella Enteritidis og Sal-

monella Typhimurium i kalkunflokkene, jf. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2160/2003

RÅDETS FORORDNING (EF)

Nr. 1099/2009 af 24. september 2009

om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 854/2004 af 29. april 2004 om særlige bestemmelser for tilrettelæggelsen af den offentlige kontrol af animalske produkter til konsum

Kommissionens forordning (EF)

Nr. 2073/2005 af 15. november 2005

om mikrobiologiske kriterier for fødevarer

BEK nr. 530 af 22/05/2014

Bekendtgørelse om straffebestemmelser for overtrædelse af visse forordninger om fødevarerhygiejne

BEK nr. 716 af 27/06/2012

Bekendtgørelse om økologisk jordbrugsproduktion m.v., Fødevareministeriet

BEK nr. 913 af 30/08/2006

Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om veterinærkontrol ved ind- og udførsel af levende dyr, Fødevareministeriet

BEK nr. 1649 af 27/12/2013

Bekendtgørelse om betaling for kontrol af fødevarer, foder og levende dyr m.v., (Betalingsbekendtgørelsen)

BEK nr. 1450 af 15/12/2009

Bekendtgørelse om fjerkræproduktion og omsætning af fjerkræ Fødevareministeriet

BEK nr. 107 af 29/01/2014

Bekendtgørelse om krydsoverensstemmelse, Fødevareministeriet

BEK nr. 788 af 24/07/2008

Bekendtgørelse om fødevarerhygiejne, Fødevarestyrelsen

BEK nr. 1365 af 09/12/2013

Bekendtgørelse om autorisation og registrering af fødevarer virksomheder m.v. (Autorisationsbekendtgørelsen), Fødevareministeriet

BEK nr. 1308 af 14/12/2005

Bekendtgørelse om mærkning af fødevarer (mærkningsbekendtgørelsen), Fødevareministeriet

VEJL. nr. 9503 af 19/09/2013

Vejledning om fødevarer kædeoplysninger, Fødevareministeriet

VEJL. nr. 9236 af 29/04/2014

Vejledning om fødevarerhygiejne, Fødevarestyrelsen

VEJL. nr. 9809 af 23/12/2005

Vejledning om mikrobiologiske kriterier for fødevarer, Fødevarestyrelsen.

9. Statistik fra E-kontrollen og KIK

9.1.1 Statistik på dansk

Table 9.1.1. Udvikling i dækningsbidrag 2009-2013.

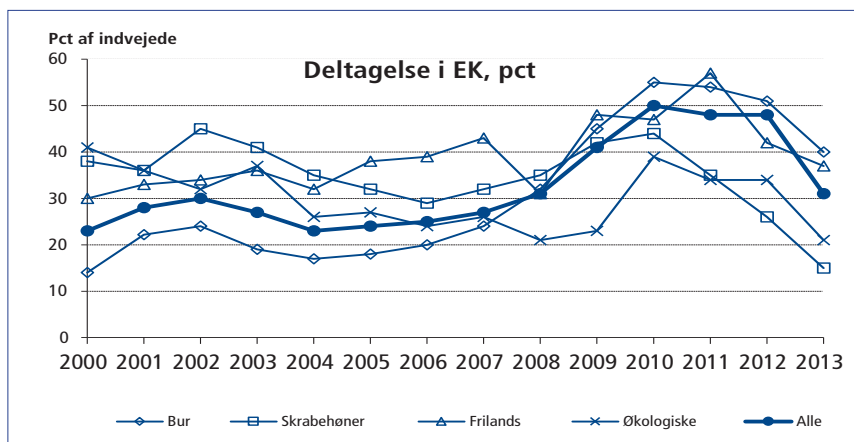
For konsumægshøner pr. indsat høne pr. år og for slagtekyllinger pr. netto m² pr. år (nye/gamle huse)

Konsumæg		2009	2010	2011	2012	2013	Udvikling 2012-2013, pct
Produktionssystem	Hønetype						
Konventionelle bure	Hvide	43,29	43,97	24,17	-	-	-
Stimuliberigede bure	Hvide	46,12	46,29	25,42	36,65	32,30	-13,4675
Skrabehøner	Brune	69,88	74,79	55,73	52,99	43,16	-22,7757
Frilandshøner	Brune	77,01	77,63	57,73	56,36	62,61	9,982431
Økologisk	Brune	99,58	105,11	94,27	102,99	102,38	-0,59582
Økologisk	Hvide	123,88	125,20	111,40	106,29	105,32	-0,921
Slagtekyllinger	192,46	271,71 / 281,29	367,75 / 295,44	281,98 / 254,66	-23,3 / -13,8	340,99/ 276,53	15,554/ 9,178

Table 9.1.2. Andelen af indvejede æg (i pct.) der indgår i effektivitetskontrollens tal. 2000-2013, konsumæg

	Bur	Skrabehøner	Frilands	Økologiske	Alle
2000	14	38	30	41	23
2001	22,2	36	33	36	28
2002	24	45	34	32	30
2003	19	41	36	37	27
2004	17	35	32	26	23
2005	18	32	38	27	24
2006	20	29	39	24	25
2007	24	32	43	26	27
2008	32	35	31	21	31
2009	45	42	48	23	41
2010	55	44	47	39	50
2011	54	35	57	34	48
2012	51	26	42	34	48
2013	40	15	37	21	31

Figur 9.1.2 Andelen af indvejede æg (i pct.) der indgår i effektivitetskontrollens tal. 2000-2013

Tabel 9.1.3 Kg. æg i Effektivitetskontrollen 2009-2013, mio. kg
2009

Driftsform	Skalfarve		Total i EK	Indvejet på autoriserede pakkerier	Pct i EK af indvejede
	Hvid	Brun			
Konv. Bur	5,65		5,65		
Ber. Bur	8,53		8,53		
Bur i alt	14,18	0	14,18	31,76	44,6%
Skrabeheøner	0,74	3,37	4,11	9,9	41,5%
Friland		1,65	1,65	3,44	48,0
Øko	1,1	0,68	1,78	7,73	23,0
I alt	16,02	5,7	21,72	52,83	41,1

2010

Driftsform	Skalfarve		Total i EK	Indvejet på autoriserede pakkerier	Pct i EK af indvejede
	Hvid	Brun			
Konv. Bur	5,25	0,05	5,3		
Ber. Bur	13,46		13,46		
Bur i alt	18,71	0,5	18,76	34,06	55,1%
Skrabeheøner	0,62	3,47	4,09	9,27	44,1%
Friland		1,76	1,76	3,75	46,9%
Øko	1,93	1,27	3,2	8,29	38,6%
I alt	21,26	6,55	27,81	55,37	50,2%

2011

Driftsform	Skalfarve		Total i EK	Indvejet på autoriserede pakkerier	Pct i EK af indvejede
	Hvid	Brun			
Konv. Bur	1,37	0,06	1,43		
Ber. Bur	17,41		17,41		
Bur i alt	18,78	0,06	18,84	34,64	54,4%
Skrabehøner	0,82	2,63	3,45	9,79	35,2%
Friland	0,29	2,23	2,52	4,42	57,0%
Øko	2,15	0,97	3,12	9,24	33,8%
I alt	22,04	5,89	27,93	58,09	48,1%

2012

Driftsform	Skalfarve		Total i EK	Indvejet på autoriserede pakkerier	Pct i EK af indvejede
	Hvid	Brun			
Ber. Bur	18,10	0,15	18,25	35,48	51,4%
Skrabehøner	1,51	1,42	2,93	11,34	25,8%
Friland	0,51	1,13	1,64	3,88	42,3%
Øko	2,87	0,72	3,59	10,65	33,7%
I alt	22,99	3,42	26,41	61,35	43,0%

2013

Driftsform	Skalfarve		Total i EK	Indvejet på autoriserede pakkerier	Pct i EK af indvejede
	Hvid	Brun			
Ber. Bur	10,88	0,39	11,27	34	33,1%
Skrabehøner	1,08	0,82	1,9	12,9	14,7%
Friland	0,34	0,81	1,15	3,1	36,6%
Øko	1,41	0,90	2,31	10,9	21,2%
I alt	13,71	2,92	16,63	60,94	27,3%

9.1.4 Antal Hold i effektivitetskontrollen 2009-2013

2009

Driftsform	Skalfarve		Total
	Hvid	Brun	
Konv. Bur	33	0	33
Ber. Bur	29	0	29
Bur i alt	62	0	62
Skrabehøner	7	37	44
Friland	0	27	27
Øko	15	19	34
I alt	84	83	167

2010

Driftsform	Skalfarve		Total
	Hvid	Brun	
Konv. Bur	34	1	35
Ber. Bur	43	0	43
Bur i alt	77	1	78
Skrabehøner	6	39	45
Friland	0	28	28
Øko	30	18	48
I alt	113	86	199

2011

Driftsform	Skalfarve		Total
	Hvid	Brun	
Konv. Bur	14	1	15
Ber. Bur	52	1	53
Bur i alt	66	2	68
Skrabehøner	7	27	34
Friland	3	22	25
Øko	35	22	57
I alt	111	73	184

2012

Driftsform	Skalfarve		Total
	Hvid	Brun	
Ber. Bur	52	5	57
Skrabehøner	8	18	26
Friland	7	12	19
Øko	32	13	45
I alt	99	48	147

2013

Driftsform	Skalfarve		Total
	Hvid	Brun	
Ber. Bur	36	3	39
Skrabehøner	7	12	19
Friland	4	7	11
Øko	16	13	29
I alt	63	35	98

9.1.5 Antal indsatte høner 2009-2013, 1000 stk.

2009

Driftsform	Skalfarve		Total
	Hvid	Brun	
Konv. Bur	555,9	0	555,9
Ber. Bur	932,4	0	932,4
Bur i alt	1488,3	0	1488,3
Skrabehøner	84	369,5	453,5
Friland	0	249,9	249,9
Øko	121,2	161,5	282,7
I alt	1693,5	780,9	2474,4

2010

Driftsform	Skalfarve		Total
	Hvid	Brun	
Konv. Bur	563,4	20,5	583,9
Ber. Bur	1.390,5	0,0	1.390,5
Bur i alt	1.953,9	20,5	1.974,4
Skrabehøner	75,6	420,1	495,7
Friland	0,0	287,8	287,8
Øko	277,6	155,1	432,7
I alt	2.307,1	883,5	3.190,6

2011

Driftsform	Skalfarve		Total
	Hvid	Brun	
Konv. Bur	218,6	20,5	239,1
Ber. Bur	1.788,9	37,3	1.826,2
Bur i alt	2.007,5	57,8	2.065,3
Skrabehøner	93,2	299,2	392,4
Friland	30,6	274,7	305,3
Øko	383,8	173,0	556,8
I alt	2.515,1	804,7	3.319,8

2012

Driftsform	Skalfarve		Total
	Hvid	Brun	
Ber. Bur	1.787,3	0,1	1.787,4
Skrabehøner	113,3	208,8	322,1
Friland	71,6	169,4	241,0
Øko	363,1	102,0	465,1
I alt	2.335,3	480,3	2.815,6

2013

Driftsform	Skalfarve		Total
	Hvid	Brun	
Ber. Bur	1.207,70	63	1.270,70
Skrabehøner	108,3	151,6	259,9
Friland	40,2	105,6	145,8
Øko	188,1	130,5	318,6
I alt	1.544,30	450,7	1.995,00

Table 9.1.6 Produktionsresultater 2010, 2011, 2012 og 2013 for produktion af hvidskallede æg i konventionelle bure (ophørt siden 1. januar 2012)

	2010	2011
Produktionsperiodens længde, dage (hønernes alder ved periodestart er 140 dage)	392	392
Høner, i pct. af indsatte	98,3	98,4
Døde, i pct. af indsatte	4	3,8
Æg, stk. pr. indsat høne i alt	350	354
Æg, stk. pr. indsat høne i 364 dage	328	331
Æg, kg pr. indsat høne	21,7	21,8
Æg, kg pr. årshøne ^{*)}	20,6	20,6
Æglægning, pct.	90,8	91,8
Æglægning i 364 dage, pct.	91,4	92,3
Ægvægt, gram	61,9	61,6
Foder, kg pr. indsat høne	42,8	43
Foder, kg pr. årshøne ^{*)}	40,5	40,7
Foder, kg pr. kg æg	1,97	1,97
Foder, gram pr. høne pr. dag	111	112

^{*)} 1 årshøne = 365 foderdage

Tabel 9.1.7 Produktionsresultater 2010, 2011, 2012 og 2013 for produktion af hvidskallede æg i stimulierede bure

	2010	2011	2012	2013
Produktionsperiodens længde, dage (hønernes alder ved periodestart 140 dage)	392	392	392	392
Høner, i pct. af indsatte	98,3	98,4	98,4	98,5
Døde, i pct. af indsatte	4	3,8	3,8	3,8
Æg, stk. pr. indsat høne i alt	350	354	356	354
Æg, stk. pr. indsat høne i 364 dage	328	331	333	331
Æg, kg pr. indsat høne	21,7	21,8	21,9	22,0
Æg, kg pr. årshøne ¹)	20,6	20,6	20,7	20,8
Æglægning, pct.	90,8	91,8	92,3	91,8
Æglægning i 364 dage, pct.	91,4	92,3	92,9	92,2
Ægvægt, gram	61,9	61,6	61,5	62,2
Foder, kg pr. indsat høne	42,8	43	43	43,2
Foder, kg pr. årshøne ¹)	40,5	40,7	40,7	40,8
Foder, kg pr. kg æg	1,97	1,97	1,96	1,96
Foder, gram pr. høne pr. dag	111	112	112	112

¹) 1 årshøne = 365 foderdage

Tabel 9.1.8 Produktionsresultater 2010, 2011, 2012 og 2013 for skrabe høner

	2010	2011	2012	2013
Produktionsperiodens længde, dage (hønernes alder ved periodestart 140 dage)	364	364	364	364
Høner, i pct. af indsatte	97,7	97,5	97,0	97,0
Døde, i pct. af indsatte	6,6	6,6	7,1	6,8
Æg, stk. pr. indsat høne i alt	310	311	311	314
Æg, kg pr. indsat høne	19,3	19,2	19,1	19,4
Æg, kg pr. årshøne ¹)	19,8	19,7	19,7	20,1
Æglægning, pct.	87,2	87,7	88,0	88,8
Ægvægt, gram	62,3	61,8	61,4	61,9
Foder, kg pr. indsat høne	45	44,4	44,3	44,5
Foder, kg pr. årshøne ¹)	46,2	45,7	45,6	46,0
Foder, kg pr. kg æg	2,33	2,31	2,32	2,29
Foder, gram pr. høne pr. dag	127	125	126	126

¹) 1 årshøne = 365 foderdage

Table 9.1.9 Produktionsresultater 2010, 2011, 2012 og 2013 for frilandshøner

	2010	2011	2012	2013
Produktionsperiodens længde, dage (hønernes alder ved periodestart 140 dage)	336	336	336	336
Høner, i pct. af indsatte	96,3	96,5	96,0	95,9
Døde, i pct. af indsatte	9,7	9	8,6	9,9
Æg, stk. pr. indsat høne i alt	274	278	282	285
Æg, kg pr. indsat høne	16,8	16,9	17,2	17,6
Æg, kg pr. årshøne')	19,0	19,0	19,5	19,9
Æglægning, pct.	84,8	85,6	87,6	88,5
Ægvægt, gram	61,2	61	61,1	61,6
Foder, kg pr. indsat høne	41,2	40,5	39,9	40,1
Foder, kg pr. årshøne*)	46,5	45,6	45,0	45,4
Foder, kg pr. kg æg	2,46	2,39	2,32	2,28
Foder, gram pr. høne pr. dag	127	125	124	124

*) 1 årshøne = 365 foderdage

Table 9.1.10 Produktionsresultater 2011, 2012 og 2013 for økologiske høner

	Brune			Hvide		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Produktionsperiodens længde, dage (hønernes alder ved periodestart 140 dage)	336	336	336	336	336	336
Høner, i pct. af indsatte	95,4	96,1	97,0	96	96,3	97,1
Døde, i pct. af indsatte	10,1	9,0	7,1	8,8	8,5	7,1
Æg, stk. pr. indsat høne i alt	263	277	284	282	282	288
Æg, kg pr. indsat høne	16,6	17,2	17,7	17,5	17,4	17,8
Æg, kg pr. årshøne')	18,9	19,4	19,8	19,8	19,6	19,9
Æglægning, pct.	81,9	85,9	87,1	87,4	87,3	88,3
Ægvægt, gram	63,3	62,2	62,5	62,2	61,7	61,7
Foder, kg pr. indsat høne	40,9	40,8	41,1	41,3	40,9	40,8
Foder, kg pr. årshøne*)	46,6	46,0	46,0	46,7	46,0	45,7
Foder, kg pr. kg æg	2,46	2,37	2,32	2,35	2,35	2,30
Foder, gram pr. høne pr. dag	128	126	126	128	127	125

*) 1 årshøne = 365 foderdage

Tabel 9.1.11 Priser i konsumægsproduktionen 2011-2013**2011**

	Bur	Skrabehøner	Frilands	Økologiske høner
Æg, kr./kg	7,11	10,03	10,96	17,53
Hønnike, 20 uger, kr./stk.	34,45	36,58	36,58	58,57
Slagtehøns, kr./stk.	0,00	0,00	0,00	0,00
Foder, kr./kg	2,05	2,10	2,10	3,17

2012

	Bur	Skrabehøner	Frilands	Økologiske høner
Æg, kr./kg	8,35	10,44	11,18	18,14
Hønnike, 20 uger, kr./stk.	39,07	40,80	40,80	65,22
Slagtehøns, kr./stk.	0,00	0,00	0,00	0,00
Foder, kr./kg	2,29	2,23	2,23	3,36

2013

	Bur	Skrabehøner	Frilands	Økologiske høner
Æg, kr./kg	8,24	10,31	11,75	18,44
Hønnike, 20 uger, kr./stk.	40,31	41,03	41,08	68,66
Slagtehøns, kr./stk.	0,00	0,00	0,00	0,00
Foder, kr./kg	2,36	2,43	2,43	3,63

Tabel 9.1.12 Dækningsbidrag i konsumægsproduktionen 2011, 2012 og 2013 kr.

2011

	Konventionelle Hvide høner	Stimulberigede Hvide høner	Skrabehøner Brune	Frilands- høner Brune	Økologiske høner	
					Brune	Hvide
Æglægningsperiode, Dage	392	392	364	336	336	336
Udbytte						
Ægindtægt	155,00	155,00	192,58	185,22	291,00	306,78
Stykomkostninger						
Afskrivning på høne	34,45	34,45	36,58	36,58	61,15	58,57
Foder	89,59	88,15	93,24	69,22	129,65	130,92
Diverse	3,15	3,15	2,90	2,70	2,70	2,70
Alt. DB af udeareal	-	-	0,00	0,50	1,70	0,97
Omkostninger i alt	127,19	125,75	132,72	127,65	196,99	195,68
Dækningsbidrag						
Pr. indsat høne	27,81	29,25	59,86	57,57	94,01	111,10
Pr. indsat høne pr. år	24,17	25,42	55,73	57,73	94,27	111,40

2012

	Stimulberigede Hvide høner	Skrabehøner Brune	Frilands- høner Brune	Økologiske høner	
				Brune	Hvide
Æglægningsperiode, Dage	392	364	336	336	336
Udbytte					
Ægindtægt	182,87	199,40	192,30	312,01	315,64
Stykomkostninger					
Afskrivning på høne	39,07	40,80	40,80	65,22	65,22
Foder	98,47	98,79	88,98	137,09	137,42
Diverse	3,15	2,90	2,70	2,70	2,70
Alt. DB af udeareal	0,00	0,50	0,50	1,70	0,97
Omkostninger i alt	140,69	142,49	136,09	209,30	209,63
Dækningsbidrag					
Pr. indsat høne	42,18	56,92	56,20	102,71	106,00
Pr. indsat høne pr. år	36,65	52,99	56,36	102,99	106,29

2013

	Stimuliberigede Hvide høner	Skrabe- høner Brune	Frilands- høner Brune	Økologiske høner	
				Brune	Hvide
Æglægnings- periode, Dage	392	364	336	336	336
Udbytte					
Ægindtægt	181,28	198,46	206,80	326,39	328,23
Stykomkostninger					
Afskrivning på høne	40,31	41,08	41,08	68,66	68,66
Foder	100,66	108,14	97,44	149,19	148,10
Diverse	3,15	2,90	2,70	2,70	2,70
Alt. DB af udeareal	0,00	0,00	3,14	3,74	3,74
Omkostninger i alt	140,69	142,49	144,36	224,29	223,20
Dækningsbidrag					
Pr. indsat høne	37,16	46,35	62,44	102,10	105,03
Pr. indsat høne pr. år	32,30	43,16	62,61	102,38	105,32

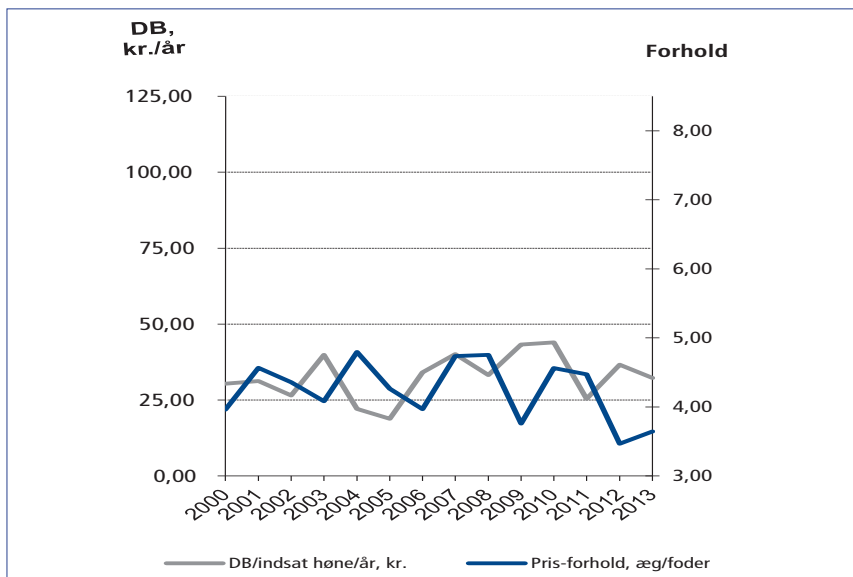
Tabel 9.1.13 Gennemsnitspriser i konsumægproduktionen 2000-2013

Hvide høner i bur

År	Æg, kr. pr kg	Hønniker, 20 uger, kr./stk.	Slagte-høns, kr./stk.	Fuldfoder, kr./kg	Pris-forhold, æg/foder	DB/indsat høne/år, kr.
2000	5,71	28,33	0,00	1,25	4,57	30,41
2001	6,23	30,87	0,81	1,43	4,36	31,24
2002	5,92	28,00	0,32	1,45	4,08	26,54
2003	6,38	28,09	0,00	1,33	4,80	39,86
2004	5,50	29,04	0,00	1,29	4,26	22,12
2005	5,24	29,65	0,00	1,32	3,97	18,82
2006	5,92	29,56	0,00	1,25	4,74	34,12
2007	6,61	30,84	0,00	1,39	4,76	40,09
2008	7,71	35,88	0,00	2,05	3,76	33,26
2009	7,39	34,88	0,00	1,62	4,56	43,29
2010	7,47	34,21	0,00	1,67	4,47	43,97
2011	7,11	34,45	0,00	2,05	3,47	25,42
2012	8,35	39,07	0,00	2,29	3,65	36,65
2013	8,24	40,31	0,00	2,36	3,49	32,30

Figur 9.1.13 Dækningsbidrag, kr./høne/år, og prisforhold æg/foder

Hvide høner i bur 2000-2013

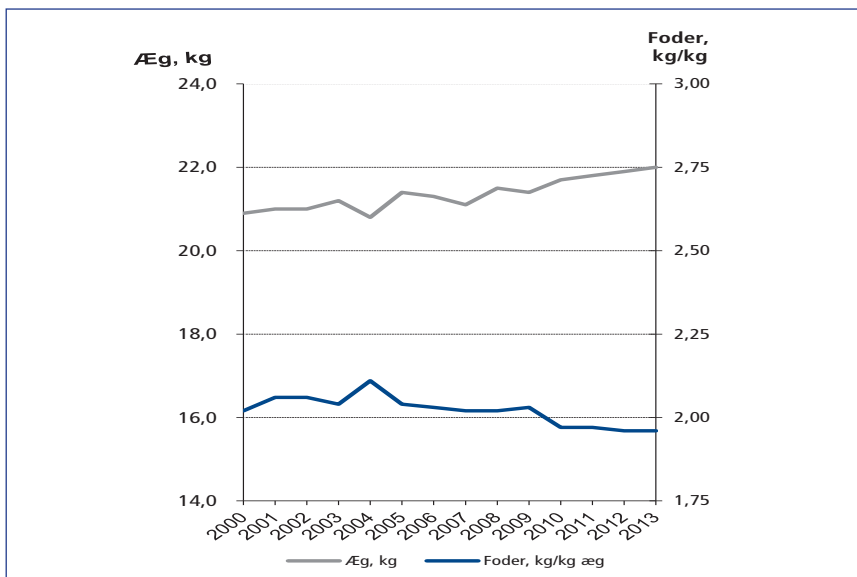

Tabel 9.1.14 Udvikling i produktivitet for hvide høner i bur (20 - 76 uger), 2000-2013

År	Dødelighed, pct.	Æglægning, pct.	Antal æg, stk.	Ægvægt, gram	Æg ved 364 dage, stk.	Æg, kg	Foder, gram /dag	Foder, kg/kg æg
2000	5,9	88,2	336	62,3	317	20,9	111	2,02
2001	5,4	87,2	333	62,9	312	21,0	113	2,06
2002	5,7	86,8	332	63,3	313	21,0	113	2,06
2003	5,5	87,5	335	63,3	314	21,2	113	2,04
2004	4,8	87,3	329	63,3	313	20,8	117	2,11
2005	4,5	88,6	341	62,7	320	21,4	114	2,04
2006	5,2	88,6	339	62,9	317	21,3	113	2,03
2007	5,9	88,3	337	62,7	316	21,1	112	2,02
2008	5,0	89,3	343	62,6	322	21,5	113	2,02
2009	4,9	89,4	342	62,4	322	21,4	113	2,03
2010	4,0	90,8	350	61,9	328	21,7	111	1,97
2011	3,8	91,8	354	61,6	331	21,8	112	1,97
2012	3,8	92,3	356	61,5	333	21,9	112	1,96
2013	3,8	91,8	354	62,2	331	22	112	1,96

Figur 9.1.14 kg. æg pr. høne pr. år og foderforbrug, kg/kg æg

Hvide høner i bur 2000-2013

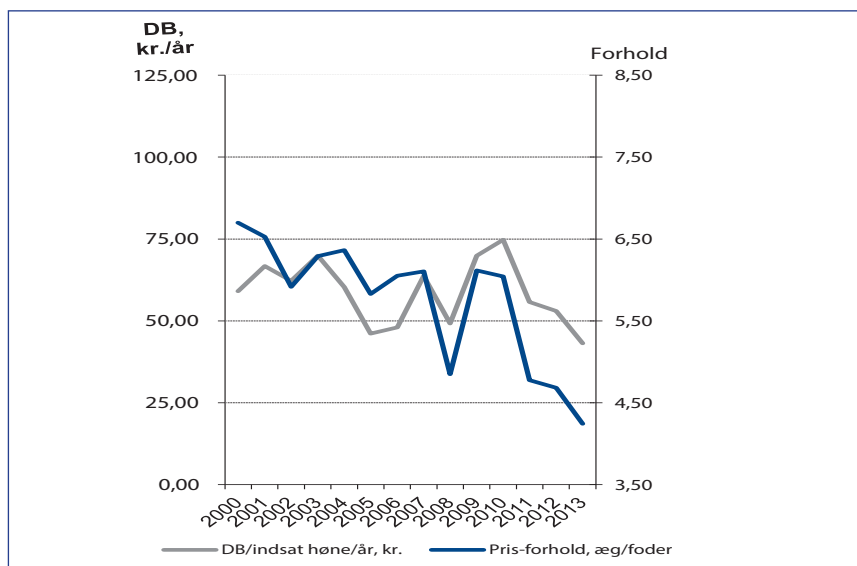
Tabel 9.1.15 Gennemsnitspriser i konsumægproduktionen 2000-2013

Skrabehøner, brune høner

År	Æg, kr. pr kg	Hønniker, 20 uger, kr./stk.	Slagte-høns, kr./stk.	Fuldfoder, kr./kg	Pris-forhold, æg/foder	DB/indsat høne/år, kr.
2000	8,71	31,40	0,30	1,30	6,70	59,05
2001	9,40	31,53	0,87	1,44	6,53	66,73
2002	9,11	32,39	0,96	1,54	5,92	62,21
2003	9,06	31,18	0,00	1,44	6,29	69,88
2004	8,78	31,85	0,00	1,38	6,36	60,33
2005	8,10	33,10	0,00	1,39	5,83	46,13
2006	8,17	34,20	0,00	1,35	6,05	47,98
2007	9,83	35,14	0,00	1,61	6,11	63,72
2008	10,33	36,06	0,00	2,13	4,85	49,24
2009	10,15	37,69	0,00	1,66	6,11	69,88
2010	10,15	37,07	0,00	1,68	6,04	74,79
2011	10,03	36,58	0,00	2,10	4,78	55,73
2012	10,44	40,8	0,00	2,23	4,68	52,99
2013	10,31	41,03	0,00	2,43	4,24	43,16

Figur 9.1.15 Dækningsbidrag, kr./høne/år, og æg/foder forhold

Skrabehøner 2000-2013

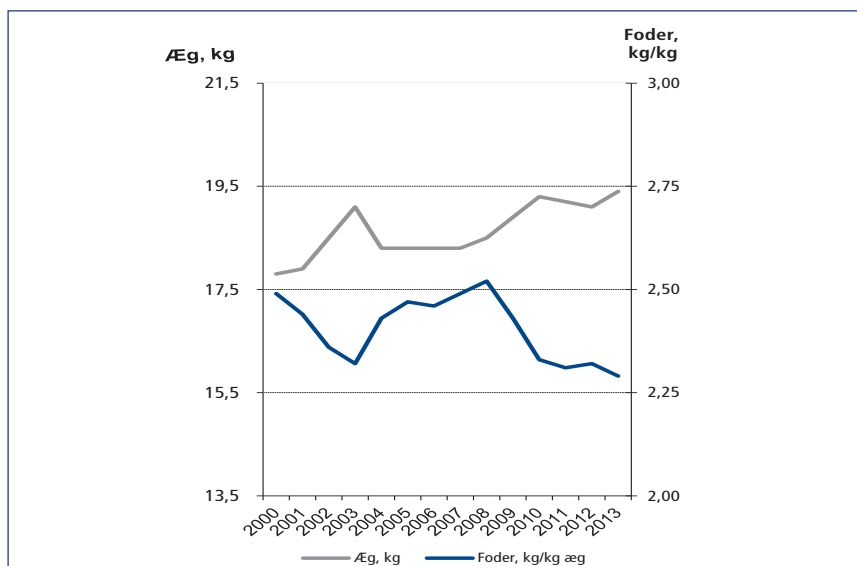

Tabel 9.1.16 Udvikling i produktivitet for skrabe høner 2000-2013, brune høner, (20 - 72 uger).

Pr. indsat høne

År	Dødelighed, pct.	Æglægning, pct.	Antal æg, stk.	Ægvægt, gram	Æg, kg	Foder, gram /dag	Foder, kg/ kg æg
2000	9,6	80,0	281	63,3	17,8	126	2,49
2001	12,1	80,2	280	64,0	17,9	125	2,44
2002	9,7	82,2	289	64,0	18,5	124	2,36
2003	9,2	83,9	295	64,7	19,1	126	2,32
2004	11,9	83,0	287	63,6	18,3	128	2,43
2005	11,0	82,8	289	63,2	18,3	129	2,47
2006	10,0	83,1	291	63,0	18,3	129	2,46
2007	8,7	83,1	291	62,8	18,3	130	2,49
2008	11,2	84,1	295	62,7	18,5	133	2,52
2009	9,1	85,5	302	62,5	18,9	130	2,43
2010	6,6	87,2	310	62,3	19,3	127	2,33
2011	6,6	87,7	311	61,8	19,2	125	2,31
2012	7,1	88	311	61,4	19,1	126	2,32
2013	6,8	88,8	314	61,9	19,4	126	2,29

Figur 9.1.16 kg æg pr. høne pr. år og foderforbrug, kg/kg æg. Skrabe høner 2000-2013

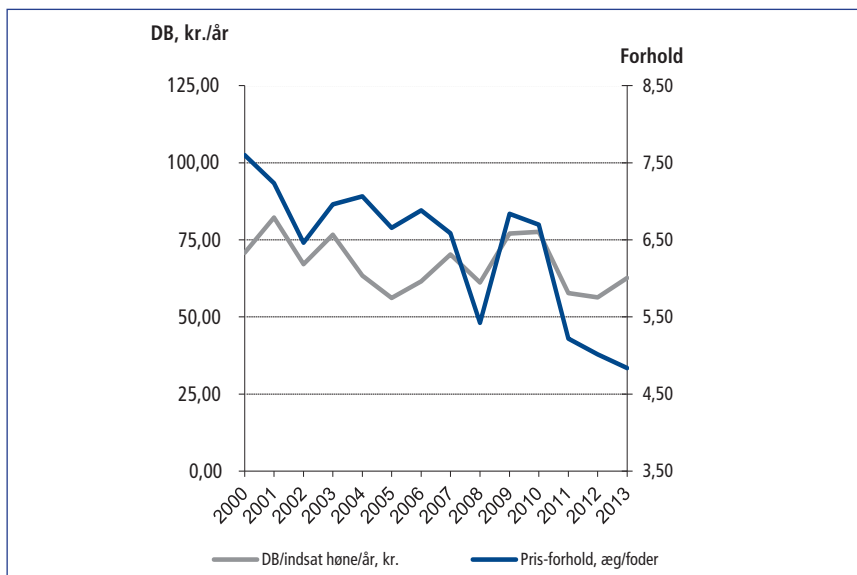
Tabel 9.1.17 Gennemsnitspriser i konsumægproduktionen 2000-2013

Frilandshøner, brune høner

År	Æg, kr. pr kg	Høniker, 20 uger, kr./stk.	Slagte-høns, kr./stk.	Fuldfoeder, kr./kg	Pris-forhold, æg/foeder	DB/indsat høne/år, kr.
2000	9,88	31,40	0,30	1,30	7,60	70,85
2001	10,71	31,53	0,87	1,48	7,24	82,19
2002	9,95	32,39	0,96	1,54	6,46	67,11
2003	10,02	31,18	0,00	1,44	6,96	76,67
2004	9,75	31,85	0,00	1,38	7,07	63,37
2005	9,25	33,10	0,00	1,39	6,65	56,14
2006	9,29	34,20	0,00	1,35	6,88	61,56
2007	10,60	35,14	0,00	1,61	6,58	70,29
2008	11,55	36,06	0,00	2,13	5,42	61,16
2009	11,35	37,69	0,00	1,66	6,84	77,01
2010	11,25	37,07	0,00	1,68	6,70	77,63
2011	10,96	36,58	0,00	2,10	5,22	57,73
2012	11,18	40,8	0	2,23	5,01	56,36
2013	11,75	41,08	0	2,43	4,84	62,61

Figur 9.1.17 Dækningsbidrag, kr./høne/år, og æg/foeder forhold

Frilandshøner 2000-2013

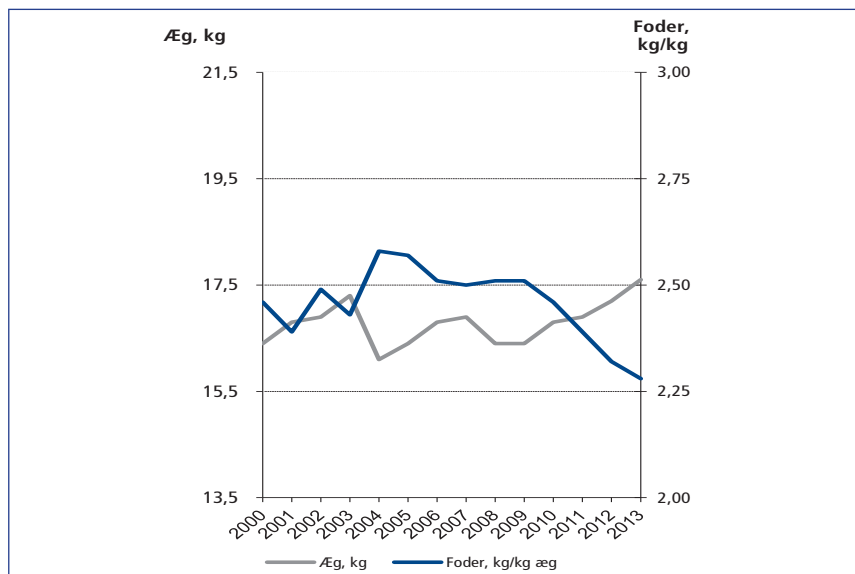
Tabel 9.1.18 Udvikling i produktivitet for frilandshøner, brune høner (20 - 68 uger), 2000-2013

Pr. indsat høne

År	Dødelighed, pct.	Æglægning, pct.	Antal æg, stk.	Ægvægt, gram	Æg, kg	Foder, gram /dag	Foder, kg/kg æg
2000	10,8	80,7	262	62,7	16,4	125	2,46
2001	8,6	82,3	267	63,0	16,8	124	2,39
2002	8,9	81,8	265	63,8	16,9	130	2,49
2003	6,6	82,9	271	63,9	17,3	129	2,43
2004	10,0	80,0	258	62,6	16,1	129	2,58
2005	8,2	80,7	262	62,5	16,4	130	2,57
2006	6,9	82,7	270	62,2	16,8	129	2,51
2007	7,5	84,1	274	61,7	16,9	130	2,50
2008	10,3	84,1	270	61,0	16,4	129	2,51
2009	10,6	83,8	269	61,0	16,4	128	2,51
2010	9,7	84,8	274	61,2	16,8	127	2,46
2011	9,0	85,6	278	61,0	16,9	125	2,39
2012	8,6	87,6	282	61,1	17,2	124	2,32
2013	9,9	88,5	285	61,6	17,6	124	2,28

Figur 9.1.18 kg æg pr. høne pr. år og foderforbrug, kg/kg æg

Frilandshøner 2000-2013

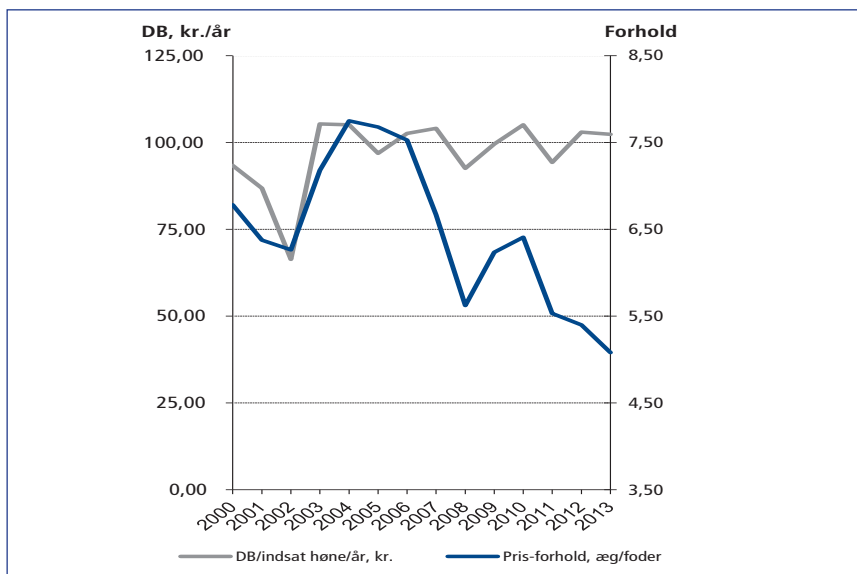
Tabel 9.1.19 Gennemsnitspriser i konsumægproduktionen 2000-2013

Økologiske høner, brune høner

År	Æg, kr. pr kg	Hønniker, 20 uger, kr./stk.	Slagte-høns, kr./stk.	Fuldfoder, kr./kg	Pris-forhold, æg/foder	DB/indsat høne/år, kr.
2000	14,92	39,60	2,60	2,20	6,78	93,40
2001	14,98	43,39	2,66	2,35	6,37	86,83
2002	14,78	50,22	1,37	2,36	6,26	66,35
2003	15,15	50,33	0,45	2,11	7,18	105,35
2004	15,19	50,94	0,27	1,96	7,75	105,10
2005	14,97	52,35	0,49	1,95	7,68	96,89
2006	15,28	50,48	0,19	2,03	7,53	102,60
2007	16,47	55,70	0,00	2,47	6,67	104,06
2008	17,71	61,64	0,44	3,15	5,62	92,55
2009	16,96	61,18	0,33	2,72	6,24	99,58
2010	16,79	57,20	0,36	2,62	6,41	105,11
2011	17,53	58,57	0,00	3,17	5,53	94,27
2012	18,14	65,22	0	3,36	5,40	102,99
2013	18,44	68,66	0	3,63	5,08	102,38

Figur 9.1.19 Dækningsbidrag, kr./høne/år, og æg/foder forhold

Økologiske høner 2000-2013

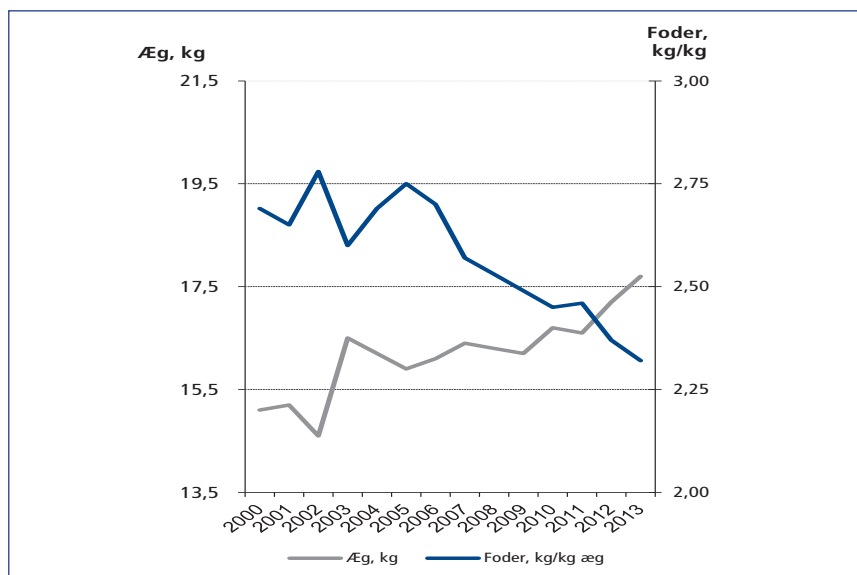

Tabel 9.1.20 Udvikling i produktivitet for økologiske høner, brune høner (20 - 68 uger), 2000-2013

Pr. indsat høne

År	Dødelig- hed, pct.	Æglæg- ning, pct.	Antal æg, stk.	Ægvægt, gram	Æg, kg	Foder, gram /dag	Foder, kg/ kg æg
2000	15,1	75,3	237	63,9	15,1	130	2,69
2001	17,1	76,3	238	63,6	15,2	129	2,65
2002	18,4	73,6	230	63,8	14,6	130	2,78
2003	9,8	80,3	259	63,5	16,5	133	2,6
2004	9,0	79,4	256	63,5	16,2	136	2,69
2005	11,9	80,2	256	62	15,9	137	2,75
2006	9,4	81,0	261	61,8	16,1	135	2,7
2007	7,9	81,8	265	61,9	16,4	130	2,57
2008	9,3	81,9	263	61,8	16,3	128	2,53
2009	10,2	83,1	265	61,3	16,2	127	2,49
2010	8,7	82,5	265	62,9	16,7	127	2,45
2011	10,1	81,9	263	63,3	16,6	128	2,46
2012	9	85,9	277	62,2	17,2	126	2,37
2013	7,1	87,1	284	62,5	17,7	126	2,32

Figur 9.1.20 kg æg pr. høne pr. år og foderforbrug, kg/kg æg
Økologiske høner

Tabel 9.1.21 Slagtekyllinger 2010-2013 produktionsresultater

	2010		2011		2012		2013	
	Huse max 7 år	Huse min 8 år	Huse max 7 år	Huse min 8 år	Huse max 7 år	Huse min 8 år	Huse max 7 år	Huse min 8 år
Antal ejendomme med slagtekyllingeproduktion i alt	194		187		185		185	
Antal kyllinger indsatte, mio. stk. *	123,2		119,6		118,2		119,3	
Slagtealder, dage	36,0	36,0	36,6	36,5	35,7	35,9	35,5	35,7
Belægning, indsatte pr. netto m ²	20,2	20,2	20,4	20,5	20,3	19,9	20,2	19,9
Holdproduktion, kg levende vægt pr. netto m ²	40,8	41,0	42,9	42,4	41,2	40,9	41,7	40,8
Levende vægt, gram	2.092	2.105	2.177	2.146	2.105	2.134	2.126	2.126
Levende vægt ved 34 dage, gram	1.914	1.922	1.944	1.922	1.956	1.960	1.988	1.974
Døde i alt, pct. af indsatte	3,7	3,6	3,5	3,4	3,6	3,5	3,1	3,5
Kassation, pct.	0,8	0,8	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Foder pr. kg tilvækst, kg/kg	1,67	1,66	1,66	1,65	1,64	1,63	1,62	1,62
Hel hvedes andel af totalfoderet, pct.	20,2	20,1	20,4	20,2	19,8	18,9	16,8	16,8

Kilde: KIK

Tabel 9.1.22. Priser og dækningsbidrag i slagtekyllingeproduktionen

	2010		2011		2012		2013	
	Huse max 7 år	Huse min 8 år	Huse max 7 år	Huse min 8 år	Huse max 7 år	Huse min 8 år	Huse max 7 år	Huse min 8 år
Priser, kr.								
Afregning, pr. kg levende vægt	5,50	5,44	6,54	6,45	6,80	6,71	7,24	7,15
Daggammel kylling, pr. stk.	2,28	2,31	2,45	2,44	2,50	2,48	2,59	2,58
Foder, pr. kg	2,14	2,17	2,55	2,65	2,87	2,84	3,00	3,06
Dækningsbidrag, kr.:								
Pr. indsat kylling	1,68	1,35	2,25	1,81	1,72	1,60	2,15	1,76
Pr. netto m ² pr. år	275,68	216,49	369,09	294,24	287,95	251,15	340,99	276,53

Kilde: KIK

9.2 Statistik på engelsk

All prices in DKK. 1 DKK = 0.135 EUR

Table 9.2.1 Contribution margins 2009 to 2013, DKK. For consumer eggs per hen placed per year. For broilers per net Squaremeter per year

System	Colour	2009	2010	2011	2012	2013	Trend 2012-2013, pct
Cages, conventional	White	43,29	43,97	24,17	-	-	-
Cages, welfare enriched	White	46,12	46,29	25,42	36,65	32,30	-13,4675
Barn	Brown	69,88	74,79	55,73	52,99	43,16	-22,7757
Free range	Brown	77,01	77,63	57,73	56,36	62,61	9,982431
Organic	Brown	99,58	105,11	94,27	102,99	102,38	-0,59582
Organic	White	123,88	125,20	111,40	106,29	105,32	-0,921
Broilers		116,28	271,71/ 281,29	367,75/ 295,44	287,95/ 251,15	340,99/ 276,53	15,554/ 9,178

Table 9.2.2 White layers in cages 2010, 2011, 2012 and 2013. Production results as registered by the Efficiency Control.

	2010	2011	2012	2013
Production period, days (age at onset of production 140 days)	392	392	-	-
Hens, percent of placements	98	98,6	-	-
Mortality, percent of placements	4,4	3,6	-	-
Total no. of eggs per hen placed	346	351	-	-
No. of eggs per hen placed, 364 days	325	329	-	-
Eggs per hen placed, kg	21,5	21,8	-	-
Eggs per 365 feeding days, kg	20,4	20,6	-	-
Laying percentage	90,2	90,8	-	-
Laying percentage, 364 days	90,9	91,6	-	-
Egg weight, grams	62,1	62	-	-
Feed per hen placed, kg	43,5	43,7	-	-
Feed per 365 feeding days, kg	41,3	41,3	-	-
Feed conversation rate, kg feed/kg eggs	2,02	2,01	-	-
Feed, grams per hen per day	113	113	-	-

Table 9.2.3 White layers in welfare enriched cages 2010, 2011, 2012 and 2013. Production results as registered by the Efficiency Control.

	2010	2011	2012	2013
Production period, days (age at onset of production 140 days)	392	392	392	392
Hens, percent of placements	98,3	98,4	98,4	98,5
Mortality, percent of placements	4	3,8	3,8	3,8
Total no. of eggs per hen placed	350	354	356	354
No. of eggs per hen placed, 364 days	328	331	333	331
Eggs per hen placed, kg	21,7	21,8	21,9	22,0
Eggs per 365 feeding days, kg	20,6	20,6	20,7	20,8
Laying percentage	90,8	91,8	92,3	91,8
Laying percentage, 364 days	91,4	92,3	92,9	92,2
Egg weight, grams	61,9	61,6	61,5	62,2
Feed per hen placed, kg	42,8	43	43	43,2
Feed per 365 feeding days, kg	40,5	40,7	40,7	40,8
Feed conversation rate, kg feed/kg eggs	1,97	1,97	1,96	1,96
Feed, grams per hen per day	111	112	112	112

Table 9.2.4 Barn eggs 2010, 2011, 2012 and 2013. Production results as registered by the Efficiency Control.

	2010	2011	2012	2013
Production period, days (age at onset of production 140 days)	364	364	364	364
Hens, percent of placements	97,7	97,5	97,0	97,0
Mortality, percent of placements	6,6	6,6	7,1	6,8
Total no. of eggs per hen placed	310	311	311	314
Eggs per hen placed, kg	19,3	19,2	19,1	19,4
Eggs per 365 feeding days, kg	19,8	19,7	19,7	20,1
Laying percentage	87,2	87,7	88,0	88,8
Egg weight, grams	62,3	61,8	61,4	61,9
Feed per hen placed, kg	45	44,4	44,3	44,5
Feed per 365 feeding days, kg	46,2	45,7	45,6	46,0
Feed conversation rate, kg feed/kg eggs	2,33	2,31	2,32	2,29
Feed, grams per hen per day	127	125	126	126

**Table 9.2.5 Free range layers 2010, 2011, 2012 and 2013 (brown layers).
Production results as registered by the Efficiency Control.**

	2010	2011	2012	2013
Production period, days (age at onset of production 140 days)	336	336	336	336
Hens, percent of placements	96,3	96,5	96,0	95,9
Mortality, percent of placements	9,7	9	8,6	9,9
Total no. of eggs per hen placed	274	278	282	285
Eggs per hen placed, kg	16,8	16,9	17,2	17,6
Eggs per 365 feeding days, kg	19,0	19,0	19,5	19,9
Laying percentage	84,8	85,6	87,6	88,5
Egg weight, grams	61,2	61	61,1	61,6
Feed per hen placed, kg	41,2	40,5	39,9	40,1
Feed per 365 feeding days, kg	46,5	45,6	45,0	45,4
Feed conversation rate, kg feed/kg eggs	2,46	2,39	2,32	2,28
Feed, grams per hen per day	127	125	124	124

**Table 9.2.6 Organic layers 2011, 2012 and 2013.
Production results as registered by the Efficiency Control**

	Brown layers			White layers		
	2011	2012	2013	2011	2012	2012
Production period, days (age at onset of production 140 days)	336	336	336	336	336	336
Hens, percent of placements	95,4	96,1	97,0	96	96,3	97,1
Mortality, percent of placements	10,1	9,0	7,1	8,8	8,5	7,1
Total no. of eggs per hen placed	263	277	284	282	282	288
Eggs per hen placed, kg	16,6	17,2	17,7	17,5	17,4	17,8
Eggs per 365 feeding days, kg	18,9	19,4	19,8	19,8	19,6	19,9
Laying percentage	81,9	85,9	87,1	87,4	87,3	88,3
Egg weight, grams	63,3	62,2	62,5	62,2	61,7	61,7
Feed per hen placed, kg	40,9	40,8	41,1	41,3	40,9	40,8
Feed per 365 feeding days, kg	46,6	46,0	46,0	46,7	46,0	45,7
Feed conversation rate, kg feed/kg eggs	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Feed, grams per hen per day	336	336	336	336	336	336

Table 9.2.7 Contribution margins of the consumer egg production 2011, 2012 og 2013 DKK

2011 - Cages

	Conventional	Welfare enriched
	White layers	White layers
Productions period, days	392	392
Yield		
Egg yield	155,00	155,00
Unit costs		
Depreciation of hen	34,45	34,45
Feed	89,59	88,15
Sundries	3,15	3,15
Costs in total	127,19	125,75
Contribution margin		
Per hen placed	27,81	29,25
Per hen placed per year	24,17	25,42
Per hen placed per year 2010	33,26	35,26

Non-cage systems

	Barn	Free range	Organic layers	
	Brown	Brown	Brown	White
Productions period, days	364	336	336	336
Yield				
Egg yield	192,58	185,22	291,00	306,78
Unit costs				
Depreciation of hen	36,58	36,58	61,15	58,57
Feed	93,24	69,22	129,65	130,92
Sundries	2,90	2,70	2,70	2,70
Contribution margin from outdoor area	0,00	0,50	1,70	0,97
Costs in total	132,72	127,65	196,99	195,68
Contribution margin				
Per hen placed	59,86	57,57	94,01	111,10
Per hen placed per year	55,73	57,73	94,27	111,40
Per hen placed per year 2010	49,24	61,16	92,55	110,25

2012

	Welfare enriched	Barn	Free range	Organic layers	
Layer colour	White	Brown	Brown	Brown	White
Productions period, days	392	364	336	336	336
Yield					
Egg yield	182,87	199,40	192,30	312,01	315,64
Unit costs					
Depreciation of hen	39,07	40,80	40,80	65,22	65,22
Feed	98,47	98,79	88,98	137,09	137,42
Sundries	3,15	2,90	2,70	2,70	2,70
Contribution margin from outdoor area	0,00	0,50	0,50	1,70	0,97
Costs in total	140,69	142,49	136,09	209,30	209,63
Contribution margin					
Per hen placed	42,18	56,92	56,20	102,71	106,00
Per hen placed per year	36,65	52,99	56,36	102,99	106,29
Per hen placed per year 2010	25,42	55,73	57,73	94,27	111,40

2013

	Welfare enriched	Barn	Free range	Organic layers	
Layer colour	White	Brown	Brown	Brown	White
Productions period, days	392	364	336	336	336
Yield					
Egg yield	181,28	198,46	206,80	326,39	328,23
Unit costs					
Depreciation of hen	40,31	41,08	41,08	68,66	68,66
Feed	100,66	108,14	97,44	149,19	148,10
Sundries	3,15	2,90	2,70	2,70	2,70
Contribution margin from outdoor area	0,00	0,00	3,14	3,74	3,74
Costs in total	140,69	142,49	144,36	224,29	223,20
Contribution margin					
Per hen placed	37,16	46,35	62,44	102,10	105,03
Per hen placed per year	32,30	43,16	62,61	102,38	105,32
Per hen placed per year 2010	392	364	336	336	336

Table 9.2.8 Production results as registered by KIK, Broilers, 2010-2013

	2010		2011		2012		2013	
	Houses max 7 years	Houses min 8 years	Houses max 7 år	Houses min 8 år	Houses max 7 years	Houses min 8 years	Houses max 7 years	Houses min 8 years
No. of farms	194		187		185		185	
No. of broilers placed, millions	123,2		119,6		118,2		119,3	
Age at slaughter, days	36,0	36,0	36,6	36,5	35,7	36,6	36,5	35,7
Stocking density, no. of broilers placed per square meter	20,2	20,2	20,4	20,5	20,3	20,4	20,5	20,3
Flock production, kg live weights per square meter	40,8		41,0		42,4		41,2	
Bird live weight, kg	2,092	2,105	2,177	2,146	2,105	2,177	2,146	2,105
Bird live weight at 34 days, kg	1,914	1,922	1,944	1,922	1,956	1,944	1,922	1,956
Mortality in total, percent of birds placed	3,7	3,6	3,5	3,4	3,6	3,5	3,4	3,6
Condemned birds, percent	0,8	0,8	1,0	0,9	0,9	1,0	0,9	0,9
Feed conversion rate at slaughter, kg feed/kg live weight	1,67	1,66	1,66	1,65	1,64	1,66	1,65	1,64
Whole wheat, share of total feed, percent	20,2	20,1	20,4	20,2	19,8	20,4	20,2	19,8
Condemned birds, percent	0,8	0,8	0,8	0,8	0,7	0,8	0,7	0,8
Feed conversion rate at slaughter, kg feed/kg live weight	1,65	1,65	1,65	1,65	1,62	1,63	1,62	1,63
Whole wheat, share of total feed, percent	20,3	20,2	20,3	20,2	19,4	18,9	19,4	18,9

Table 9.2.9 Prices and contribution margins of the broiler production, KIK (2010-2013)

	2010		2011		2012		2013	
	Houses max 7 years	Houses min 8 years	Houses max 7 år	Houses min 8 år	Houses max 7 years	Houses min 8 years	Houses max 7 years	Houses min 8 years
Prices								
Ex-farm price, per kg of liveweight	5,50	5,44	6,54	6,45	6,80	6,71	7,24	7,15
Day-old chicks, per bird	2,28	2,31	2,45	2,44	2,50	2,48	2,59	2,58
Feed, per kg	2,14	2,17	2,55	2,65	2,87	2,84	3,00	3,06
Contribution margin								
Per broiler placed	1,68	1,35	2,25	1,81	1,72	1,60	2,15	1,76
Per net square meter per year	275,68	216,49	369,09	294,24	287,95	251,15	340,99	276,53

Table 9.2.10 White layers in enriched cages. Average prices 2000-2013

Year	Eggs, DKK per kg	20-weeks hen, DKK per hen	Spent hens, DKK per hen	Feed, DKK per kg	Prise relation, egg/feed	Contribution margin, DKK per hen placed per year
2000	5,71	28,33	0,00	1,25	4,57	30,41
2001	6,23	30,87	0,81	1,43	4,36	31,24
2002	5,92	28,00	0,32	1,45	4,08	26,54
2003	6,38	28,09	0,00	1,33	4,80	39,86
2004	5,50	29,04	0,00	1,29	4,26	22,12
2005	5,24	29,65	0,00	1,32	3,97	18,82
2006	5,92	29,56	0,00	1,25	4,74	34,12
2007	6,61	30,84	0,00	1,39	4,76	40,09
2008	7,71	35,88	0,00	2,05	3,76	33,26
2009	7,39	34,88	0,00	1,62	4,56	43,29
2010	7,47	34,21	0,00	1,67	4,47	43,97
2011	7,11	34,45	0,00	2,05	3,47	25,42
2012	8,35	39,07	0,00	2,29	3,65	36,65
2013	8,24	40,31	0,00	2,36	3,49	32,30

Table 9.2.11 White layers in enriched cages. Productivity 2000-2013

Year	Mortality, percent	Laying percentage	No. Of eggs per hen placed	Egg weight, grams	No. of eggs in 364 days	Eggs, kg per hen placed	Feed, gram per day	FCR, kgs of feed per kg off eggs
2000	5,9	88,2	336	62,3	317	20,9	111	2,02
2001	5,4	87,2	333	62,9	312	21,0	113	2,06
2002	5,7	86,8	332	63,3	313	21,0	113	2,06
2003	5,5	87,5	335	63,3	314	21,2	113	2,04
2004	4,8	87,3	329	63,3	313	20,8	117	2,11
2005	4,5	88,6	341	62,7	320	21,4	114	2,04
2006	5,2	88,6	339	62,9	317	21,3	113	2,03
2007	5,9	88,3	337	62,7	316	21,1	112	2,02
2008	5,0	89,3	343	62,6	322	21,5	113	2,02
2009	4,9	89,4	342	62,4	322	21,4	113	2,03
2010	4,0	90,8	350	61,9	328	21,7	111	1,97
2011	3,8	91,8	354	61,6	331	21,8	112	1,97
2012	3,8	92,3	356	61,5	333	21,9	112	1,96
2013	3,8	91,8	354	62,2	331	22	112	1,96

Table 9.2.12 Barn eggs, brown layers. Average prices 2000-2013

Year	Eggs, DKK per kg	20-weeks hen, DKK per hen	Spent hens, DKK per hen	Feed, DKK per kg	Prise relation, egg/feed	Contribution margin, DKK per hen placed per year
2000	8,71	31,40	0,30	1,30	6,70	59,05
2001	9,40	31,53	0,87	1,44	6,53	66,73
2002	9,11	32,39	0,96	1,54	5,92	62,21
2003	9,06	31,18	0,00	1,44	6,29	69,88
2004	8,78	31,85	0,00	1,38	6,36	60,33
2005	8,10	33,10	0,00	1,39	5,83	46,13
2006	8,17	34,20	0,00	1,35	6,05	47,98
2007	9,83	35,14	0,00	1,61	6,11	63,72
2008	10,33	36,06	0,00	2,13	4,85	49,24
2009	10,15	37,69	0,00	1,66	6,11	69,88
2010	10,15	37,07	0,00	1,68	6,04	74,79
2011	10,03	36,58	0,00	2,10	4,78	55,73
2012	10,44	40,8	0,00	2,23	4,68	52,99
2013	10,31	41,03	0,00	2,43	4,24	43,16

Table 9.2.13. Barn eggs, brown layers. Productivity 2000-2013

Year	Mortality. percent	Laying percentage	No. Of eggs per hen placed	Egg weight, grams	Eggs, kg per hen placed	Feed, gram per day	FCR, kgs of feed per kg off eggs
2000	9,6	80,0	281	63,3	17,8	126	2,49
2001	12,1	80,2	280	64,0	17,9	125	2,44
2002	9,7	82,2	289	64,0	18,5	124	2,36
2003	9,2	83,9	295	64,7	19,1	126	2,32
2004	11,9	83,0	287	63,6	18,3	128	2,43
2005	11,0	82,8	289	63,2	18,3	129	2,47
2006	10,0	83,1	291	63,0	18,3	129	2,46
2007	8,7	83,1	291	62,8	18,3	130	2,49
2008	11,2	84,1	295	62,7	18,5	133	2,52
2009	9,1	85,5	302	62,5	18,9	130	2,43
2010	6,6	87,2	310	62,3	19,3	127	2,33
2011	6,6	87,7	311	61,8	19,2	125	2,31
2012	7,1	88	311	61,4	19,1	126	2,32
2013	6,8	88,8	314	61,9	19,4	126	2,29

Table 9.2.14 Free range, brown layers. Average prices 2000-2013

Year	Eggs, DKK per kg	20-weeks hen, DKK per hen	Spent hens, DKK per hen	Feed, DKK per kg	Prise relation, egg/feed	Contribution margin, DKK per hen placed per year
2000	9,88	31,40	0,30	1,30	7,60	70,85
2001	10,71	31,53	0,87	1,48	7,24	82,19
2002	9,95	32,39	0,96	1,54	6,46	67,11
2003	10,02	31,18	0,00	1,44	6,96	76,67
2004	9,75	31,85	0,00	1,38	7,07	63,37
2005	9,25	33,10	0,00	1,39	6,65	56,14
2006	9,29	34,20	0,00	1,35	6,88	61,56
2007	10,60	35,14	0,00	1,61	6,58	70,29
2008	11,55	36,06	0,00	2,13	5,42	61,16
2009	11,35	37,69	0,00	1,66	6,84	77,01
2010	11,25	37,07	0,00	1,68	6,70	77,63
2011	10,96	36,58	0,00	2,10	5,22	57,73
2012	11,18	40,8	0	2,23	5,01	56,36
2013	11,75	41,08	0	2,43	4,84	62,61

Table 9.2.15. Free range, brown layers. Productivity 2000-2013

Year	Mortality, percent	Laying percentage	No. Of eggs per hen placed	Egg weight, grams	Eggs, kg per hen placed	Feed, gram per day	FCR, kgs of feed per kg off eggs
2000	10,8	80,7	262	62,7	16,4	125	2,46
2001	8,6	82,3	267	63,0	16,8	124	2,39
2002	8,9	81,8	265	63,8	16,9	130	2,49
2003	6,6	82,9	271	63,9	17,3	129	2,43
2004	10,0	80,0	258	62,6	16,1	129	2,58
2005	8,2	80,7	262	62,5	16,4	130	2,57
2006	6,9	82,7	270	62,2	16,8	129	2,51
2007	7,5	84,1	274	61,7	16,9	130	2,50
2008	10,3	84,1	270	61,0	16,4	129	2,51
2009	10,6	83,8	269	61,0	16,4	128	2,51
2010	9,7	84,8	274	61,2	16,8	127	2,46
2011	9,0	85,6	278	61,0	16,9	125	2,39
2012	8,6	87,6	282	61,1	17,2	124	2,32
2013	9,9	88,5	285	61,6	17,6	124	2,28

Table 9.2.16. Average prices of the consumer egg production 2000-2013. Organic, brown layers (1 DKK = 0,135 EUR).

Year	Eggs, DKK per kg	20-weeks hen, DKK per hen	Spent hens, DKK per hen	Feed, DKK per kg	Prise relation, egg/feed	Contribution margin, DKK per hen placed per year
2000	14,92	39,60	2,60	2,20	6,78	93,40
2001	14,98	43,39	2,66	2,35	6,37	86,83
2002	14,78	50,22	1,37	2,36	6,26	66,35
2003	15,15	50,33	0,45	2,11	7,18	105,35
2004	15,19	50,94	0,27	1,96	7,75	105,10
2005	14,97	52,35	0,49	1,95	7,68	96,89
2006	15,28	50,48	0,19	2,03	7,53	102,60
2007	16,47	55,70	0,00	2,47	6,67	104,06
2008	17,71	61,64	0,44	3,15	5,62	92,55
2009	16,96	61,18	0,33	2,72	6,24	99,58
2010	16,79	57,20	0,36	2,62	6,41	105,11
2011	17,53	58,57	0,00	3,17	5,53	94,27
2012	18,14	65,22	0	3,36	5,40	102,99
2013	18,44	68,66	0	3,63	5,08	102,38

Table 9.2.17 Productivity, organic, brown layers, 2000-2013. Per hen housed

Year	Mortality, percent	Laying percentage	No. Of eggs per hen placed	Egg weight, grams	Eggs, kg per hen placed	Feed, gram per day	FCR, kgs of feed per kg off eggs
2000	15,1	75,3	237	63,9	15,1	130	2,69
2001	17,1	76,3	238	63,6	15,2	129	2,65
2002	18,4	73,6	230	63,8	14,6	130	2,78
2003	9,8	80,3	259	63,5	16,5	133	2,6
2004	9,0	79,4	256	63,5	16,2	136	2,69
2005	11,9	80,2	256	62	15,9	137	2,75
2006	9,4	81,0	261	61,8	16,1	135	2,7
2007	7,9	81,8	265	61,9	16,4	130	2,57
2008	9,3	81,9	263	61,8	16,3	128	2,53
2009	10,2	83,1	265	61,3	16,2	127	2,49
2010	8,7	82,5	265	62,9	16,7	127	2,45
2011	10,1	81,9	263	63,3	16,6	128	2,46
2012	9	85,9	277	62,2	17,2	126	2,37
2013	7,1	87,1	284	62,5	17,7	126	2,32

10. Nøgletal for produktionsplanlægning

10.1 Byggepriser ved nybyggeri - slagtekyllinger og konsumæg

Nedenstående priser er omtrentlige priser, og under forudsætning af, at byggegrunden er plan, og at der er tilstrækkelig el- og vandforsyning på ejendommen. Der er indregnet omkostninger vedrørende krav jf. BR08/BR10 med hensyn til brandforhold.

Der er ikke regnet med byggeomkostninger til NH₃-reduktion iht. miljøreglerne..

Slagtekyllinger

Staldanlæg inkl. forrum brutto 3050 m², netto stald 2850 m².

Råhus mv.	5.350.000 kr.
Foderanlæg, varme, vand, ventilation mv.	1.600.000 kr.
VVS, el-arbejde mv.	550.000 kr.
I alt	7.500.000 kr.

Samlet pris for projektet ca. 2.450 kr. pr. m² bruttoareal

Konsumæg I

Anlæg til skrabeægsproduktion, 18.000 hønepladser ved 9 høner pr. m²

Råhus	4.900.000 kr.
Reder	800.000 kr.
Gødningskummer	300.000 kr.
Foderanlæg, varme, vand, ventilation mv.	1.260.000 kr.
VVS, el-arbejde, alarmanlæg	660.000 kr.
I alt	7.920.000 kr.

Samlet pris for projektet ca. 440 kr. pr. høneplads.

Konsumæg II

Anlæg til Frilandshøner, 18.000 hønepladser ved 9 høner pr. m² nytteareal

Råhus	4.970.000 kr.
Reder	800.000 kr.
Gødningskummer	300.000 kr.
Foderanlæg, varme, vand, ventilation mv.	1.260.000 kr.
VVS, el-arbejde, alarmanlæg	680.000 kr.
I alt	8.010.000 kr.

Samlet pris for projektet ca. 445 kr. pr. høneplads.

Der skal beregnes udgift til hegn svarende til 50,- kr. pr. lbm.

Konsumæg III

Anlæg til skrabæggsproduktion etageanlæg, 32.000 hønepladser ved 18 høner pr. m² og 9 høner pr. m² nytteareal

Råhus	5.520.000 kr.
Gødningshus	1.000.000 kr.
Etageanlæg, inkl. gødningstransportør	3.400.000 kr.
Pakkemaskine	300.000 kr.
Ventilation	380.000 kr.
VVS, el-arbejde, alarm mv.	920.000 kr.
I alt	11.520.000 kr.

Samlet pris for projektet ca. 360 kr. pr. høneplads.

Konsumæg IV

Økologisk produktion, 6x3.000 hønepladser ved 6 høner pr. m² nytteareal

Råhus	7.250.000 kr.
Reder inkl. pakkemaskine	1.300.000 kr.
Gødningskummer	460.000 kr.
Foderanlæg, varme, vand, ventilation mv.	950.000 kr.
VVS, el-arbejde, alarmanlæg	750.000 kr.
I alt	10.710.000 kr.

Samlet pris for projektet ca. 595 kr. pr. høneplads.

I projektet er der ikke medregnet udgift til hegn ved evt. udendørsareal, men dette kan sættes til ca. 50,- kr. pr. lbm.

Konsumæg V

Økologisk produktion i etageanlæg, 6 x 3.000 hønepladser ved 9 høner pr. m² og 6 høner pr. m² nytteareal

Råhus	5.500.000 kr.
Gødningshus	720.000 kr.
Etageanlæg, inkl. gødningstransportør	2.130.000 kr.
Pakkemaskine	300.000 kr.
Ventilation	430.000 kr.
VVS, el-arbejde, alarm mv.	1.000.000 kr.
I alt	10.080.000 kr.

Samlet pris for projektet ca. 560 kr. pr. høneplads.

I projektet er der ikke medregnet udgift til hegn ved evt. udendørsareal, men dette kan sættes til ca. 50,- kr. pr. lbm.

Konsumæg VI

Økologisk produktion i etageanlæg, 8 x 3.000 hønepladser ved 9 høner pr. m² og 6 høner pr. m² nytteareal

Råhus: stald	6.720.000 kr.
gødningshus	900.000 kr.
Buranlæg, incl. gødningstransportør	3.200.000 kr.
Pakkemaskine	300.000 kr.
Ventilation	500.000 kr.
VVS, el-arbejde, alarm mv.	1.100.000 kr.
I alt	12.720.000 kr.

Samlet pris for projektet ca. 530 kr. pr. høneplads.

I projektet er der ikke medregnet udgift til hegn ved evt. udendørsareal, men dette kan sættes til ca. 50,- kr. pr. lbm.

Konsumæg VII

Beriget buranlæg m. gødningshus, 48.000 hønepladser – 2 x 3 etager

Råhus: stald	6.470.000 kr.
gødningshus	1.250.000 kr.
Buranlæg, incl. gødningstransportør	4.900.000 kr.
Pakkemaskine	300.000 kr.
Ventilation	480.000 kr.
VVS, el-arbejde, alarm mv.	1.000.000 kr.
I alt	14.400.000 kr.

Samlet pris for projektet ca. 300 kr./høneplads.

Videncentret for Landbrug, Fjerkræ, juni 2014

10.2 Normtal for fjerkrægødning

Tabel 10.2.1

Fjerkræart og staldsystem	Gødningstype	Indhold (ab lager og udeareal)				
		Gødning		Produktion af N, P og K		
		Ton gødning	Pct. tørstof	Total N, kg	P, Kg	K, Kg
Slagtekyllinger, 30 dage, pr. 1000 prod.	Dybstrøelse	1,24	48	23,76	7,86	16,94
Slagtekyllinger, 32 dage, pr. 1 000 prod.	Dybstrøelse	1,39	48	27,47	8,87	19,29
Slagtekyllinger, 35 dage, pr. 1000 prod.	Dybstrøelse	1,63	48	33,07	11,34	22,6
Slagtekyllinger, 40 dage, pr. 1000 prod.	Dybstrøelse	2,07	48	44,04	14,78	28,91
Slagtekyllinger, 45 dage, pr. 1 000 prod.	Dybstrøelse	2,55	48	55,83	18,45	36,19
Slagtekyllinger, økologiske						
81 dage, pr. 1 000 prod.	Dybstrøelse	4,78	50	77,78	37,87	58
	Udeareal	0,36	50	12,66	4,11	4,35
Kalkuner, hunner, 112 dage, pr. 100 prod.	Dybstrøelse	1,12	48	31,77	12,69	18,41
Kalkuner, hanner, 147 dage, pr. 100 prod.	Dybstrøelse	2,24	48	57,82	23,25	34,43
Ænder, 52 dage, pr. 1 00 prod.	Dybstrøelse	1,05	35	12,19	4,43	9,59
Gæs, 91 dage, pr. 100 prod.	Dybstrøelse	2,12	35	37,6	16,17	18,44

10.2.2

Fjerkræart og staldsystem	Gødningstype	Indhold (ab lager og udeareal)				
		Gødning		Produktion af N, P og K		
		Ton gødning	Pct. tørstof	Total N, kg	P, Kg	K, Kg
Konsumægshøner, frilands, med kummer, 100 årshøner 1)	Dybstrøelse	0,52	63,3	15,48	5,18	9,09
	Fast gødning	1,85	40	24,55	10,35	18,19
	Ab lager i alt			43,5	15,53	27,28
	Udeareal	0,49	28	8,02	1,73	3,03
Konsumægshøner, frilands, dybstrøelse, 100 årshøner 1)	Dybstrøelse	1,57	63,3	46,44	15,53	27,28
	Ab lager i alt			47,97	15,53	27,28
	Udeareal	0,49	28	8,02	1,73	3,03
Konsumægshøner, frilands, fler-etagesystem, 100 årshøner 1)	Dybstrøelse	0,36	63,3	10,36	3,46	6,21
	Fast gødning	2,15	40	42,97	12,08	21,22
	Ab lager i alt			58,5	15,54	27,43
	Udeareal	0,49	28	8,02	1,73	3,03
Konsumægshøner, økologiske, med kummer, 100 årshøner 1)	Dybstrøelse	0,35	63,3	11,42	4,69	5,44
	Fast gødning	2,18	40	47,56	16,41	19,03
	Ab lager i alt			50,6	21,1	24,47
	Udeareal	0,5	28	8,88	2,35	2,72
Konsumægshøner, økologiske, kun dybstrøelse, 100 årshøner 1)	Dybstrøelse	1,65	63,3	49,53	21,13	25,1
	Ab lager i alt			55,83	21,13	25,1
	Udeareal	0,5	28	8,88	2,35	2,71
Konsumægshøner, skræbehøner, 100 årshøner 1)	Dybstrøelse	0,6	63,3	17,26	5,77	10,28
	Fast gødning	2,09	40	27,77	11,7	20,37
	Ab lager i alt			48,14	17,47	30,85
Konsumægshøner, skræbehøner, fler-etagesystem (voliere), 100 årshøner 1)	Dybstrøelse	0,46	63,3	13,09	4,37	7,83
	Fast gødning	2,34	40	46,54	13,1	23,03
	Ab lager i alt			63,8	17,47	30,86
Konsumægshøner, bure med gødningskælder, 100 årshøner 1)	Fast gødning	2,8	40	49,95	15,07	27,58
	Ab lager i alt			51,84	15,07	27,58
Konsumægshøner, bure med gødningsbånd, 100 årshøner 1)	Fast gødning	2,8	40	51,08	15,07	27,58
	Ab lager i alt			53,01	15,07	27,58
Konsumægshøner, bure med gødningsbånd, 100 årshøner 1)	Gylle	9,85	12	58,89	15,07	27,58
	Ab lager i alt			61,12	15,07	27,58
HPR høner (Rugeæg), med kummer, 100 årshøner 1)	Dybstrøelse	1,57	63,3	38,38	15,15	21,77
	Fast gødning	1,34	40	14,95	7,45	10,57
	Ab lager i alt			62,5	22,6	32,34

10.2.3

Fjerkræart og staldsystem	Gødningstype	Indhold (ab lager og udeareal)				
		Gødning		Produktion af N, P og K		
		Ton gødning	Pct. tørstof	Total N, kg	P, Kg	K, Kg
Hønniker, konsum, bure, 17 uger, 100 producerede	Fast gødning	0,33	40	5,44	2,48	4,02
Hønniker, konsum, gulv, 17 uger, 100 producerede	Dybstrøelse	0,28	48	6,95	2,49	4,33
Hønniker, konsum, HPR, 17 uger, 100 producerede	Dybstrøelse	0,3	48	5,7	2,83	3,95

10.2.4 Gødningens indhold af N, P og K – slagtekyllinger på dybstrøelse

Indhold (ab lager pr. 1000 producerede kyllinger)			
Alder	N	P	K
30	23,8	7,9	16,9
31	25,6	8,4	18,1
32	27,5	8,9	19,3
33	29,3	9,7	20,4
34	31,2	10,5	21,5
35	33,1	11,3	22,6
36	35,3	12,0	23,9
37	37,5	12,7	25,1
38	39,7	13,4	26,4
39	41,8	14,1	27,6
40	44,0	14,8	28,9
41	46,4	15,5	30,4
42	48,8	16,2	31,8
43	51,1	17,0	33,3
44	53,5	17,7	34,7
45	55,8	18,4	36,2

kilde: Normtal 2013, DCA/Aarhus Universitet

11. Nye korrektionsfaktorer bruges ved omregning til en slagtealder på 34 dage

---

Referencealderen som kyllingers produktionsresultater sammenlignes ved er ændret fra 38 til 34 dage, som det blev meddelt den 8. januar 2014 fra KIK styregruppen.

Da kyllingernes gennemsnitlige tilvækst og foderoptagelse er lavere ved 34 dage end ved 38 dage bør korrektionsfaktorerne tilpasses hertil. For kyllinger slagtet efter den 31/12 2012 bruges derfor følgende korrektionsfaktorer:

For vægt, kvgt = - 1.110

For foder, kfo = - 3.081

Beregning af vægt og foderforbrug ved 34 dage

Slagtekyllingernes vægt (gram levende vægt ved slagtning) og foderforbrug korrigeres til referencealderen 34 dage via følgende formler:

Vægt v. 34 dage = ((aktuel vægt - kvgt)/aktuel alder) * 34 + kvgt

g foder v. 34 dage = ((aktuel foderoptagelse - kfo)/aktuel alder) * 34 + kfo

Husk altid det negative fortegn på kvgt og kfo !

Bemærk at der korrigeres på det absolutte foderforbrug. Derefter beregnes foderudnyttelsen ved at sætte den korrigerede foderoptagelse i forhold til den korrigerede vægt ved 34 dage.

Beregning af Europæisk Effektivitetsfaktor

Formlen for Effektivitetsfaktoren ses i Aviagens Broiler Management Manual fra 2009 og den er:

$(100 - \text{manglende\_} \% * 100) * \text{slagte\_vægt\_kg} / (\text{aktuelt foder\_forbrug\_kg}) * 100$

For kyllingehold som blev slagtet før den 31/12 2012 omregnes resultaterne til en slagtealder på 38 dage følgende korrektionsfaktorer bruges:

For vægt kvgt = -1263

For foder kfo = -3438

12. Statistik vedr. produktion afsætning og forbrug

12.1.1 Antal fjerkræbesætninger 2008, 2011, 2012 og 2013

	2008	2011	2012	2013
Burhøns, konventionelle bure	45	0	0	0
Burhøns, velfærdsberigede bure	15	36	39	37
Skrabeheøner	66	53	47	40
Frilandshøner	20	18	18	15
Økologiske høner	73	67	66	68
Konsumægshøner i alt	219	174	170	160
Staldørssalg, æg	289	275	262	229
Registreret hobbyhønseshold	76	47	46	35
Centralopdræt, konsumæg	5	5	5	9
Opdræt, konsumæg	103	85	85	86
Opdræt, konsumæg, økologisk	14	15	17	17
Slagtekyllinger, konventionelle	230	226	227	239
Slagtekyllinger, økologiske	19	16	16	23
Centralopdræt, slagtekyllinger	16	15	15	15
Formering, slagtekyllinger	46	45	45	46
Kalkuner	50	41	40	27
Ænder	46	47	45	30
Gæs	23**)	23**)	20	14
Strudsehold	12	12	12	13
Fjerkræbesætninger i alt	1.146	1.026	1.005	943
Ekstl. Staldørssalg- og hobbybesætninger	781	704	743	679

12.1.2 Udrugede kyllinger m.v. til anvendelse i Danmark 2003-2011, 1000 stk.

	2003	2004	2005	2006	2007	2011	2012	2013
Slagtekyllinger	137.363	137.102	126.540	114.595	113.698	120.165	116.857	114.969
Hønekyllinger	2.967	2.854	2.801	2.591	2.728	2.724	2.900	2.996
Kalkun-kyllinger	228	189	166	46	0	0	0	0
Gæslinger	41	27	29	12	12	0	0	0
Ællinger	1.627	1.627	1.518	1.699	937	815	650	489

Kilde: Landbrug & Fødevarer

Tabel 12.1.3 Ægproduktionens størrelse, værdi og anvendelsen 2008-2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Indvejet på pakkerne mio. kg.	52,1	53,2	55,1	58,1	59	61
Producentforbrug m.v., mio. kg*	16	8	8	8	8	8
Produktion af rugetæg, mio. kg	13	13	13	13	12	12
Samlet produktion, mio. kg*	68,1	61,2	63,1	66,1	67	69
Eksport af æg, inkl. Ægprodukter, mio. kg	9,3	10,9	13,8	15,5	15,7	13,6
Import af æg, inkl. Ægprodukter, mio. kg	43,3	33,9	26,1	21,2	25	18,7
Netto import, mio. kg.	34	23	12,3	5,7	9,3	5,1
Forbrug i Danmark i alt, mio. kg	102,1	84,2	75,4	71,8	76,3	74,1
Forbrug i Danmark pr. indbygger, kg	18,6	15,3	13,7	13,1	13,9	13,2
Produktionsværdi konsumæg af producent, mio. kr.	737	590	608	633	735	650

Kilder: Danmarks Statistik og Landbrug & Fødevarer

*Producentforbrug og direkte salg til forbrugere af æg, er fra 2009 nedsat fra 16,0 mio. kg årligt til 8,0 mio. kg.

Det store prisfald for alle æg (konsumæg) i forhold til prisfaldet for de enkelte grupper, skyldes en ændring i beregningsmetoden for prisen for producentforbrug og direkte salg til forbrugere

Tabel 12.1.4 Indvejede æg på pakkerne 2002-2013, efter produktionsform, mio. kg

År	Buræg	Skrabeæg	Frilandsæg	Økologiske æg	I alt
2002	32,4	9,8	4,5	7,3	54,0
2003	29,3	10,6	4,7	7,3	52,0
2004	31,4	12,7	4,3	7,4	55,8
2005	28,0	13,4	4,2	7,4	53,1
2006	28,9	12,0	3,0	7,5	51,3
2007	29,5	10,4	3,1	7,8	50,8
2008	31,0	9,9	3,0	8,2	52,1
2009	31,8	9,9	3,4	7,7	52,8
2010	34,1	9,3	3,8	8,3	55,4
2011	34,6	10,0	4,4	9,2	58,1
2012	33,0	11,0	4,0	11,0	59,0
2013	34,0	12,9	3,1	10,9	61,0

Kilde: Danmarks Statistik

Tabel 12.1.5 Detailsalg af æg 2003-2013

Detailsalg									
År	Detailsalg i alt ¹⁾	Buræg		Skrabeæg		Frilandsæg		Økologiske æg	
		mio. kg	Mio kg	Pct. af detailsalg	Mio kg	Pct. af detailsalg	Mio kg	Pct. af detailsalg	Mio kg
2003	37,0	21	56,8	7,4	19,9	3,1	8,4	5,5	14,8
2004	38,0	22	57,9	7,5	19,7	2,9	7,6	5,7	14,9
2005	39,0	22,5	57,7	7,9	20,3	3,1	7,9	5,5	14,2
2006	40,1	23,5	58,7	7,9	19,7	2,3	5,7	6,4	15,9
2007	40,3	23,9	59,3	7,0	17,4	2,7	6,7	6,7	16,7
2008	42,6	25,6	60,1	7,5	17,5	2,8	6,5	6,7	15,7
2009	44,3	27,7	62,5	6,6	14,9	3,0	6,7	7,1	16,0
2010	45,8	28,4*	63,1	6,6	14,4	3,0	6,5	7,8	17,0
2011	45,4	26,3*	61,0	7,5	16,5	3,1	6,8	8,5	18,7
2012	49,9	28,8*	57,7	8,8	17,6	2,9	5,8	9,4	18,8
2013	50,7	26,9*	53,04	10,84	21,37	2,63	5,19	10,35	20,4

Kilde: Danmarks Statistik/Fødevarestyrelsen

* Indeholder Danske Ægs skøn over importen fra svenske pakkerier direkte til danske supermarkeder i perioden august 2011 til januar 2013. Importen blev vurderet til at udgøre ca. 600-650 tons pr. kvartal.

Tabel 12.1.6 Slagtninger af fjerkræ og eksport af levende dyr, 2008-2013

1.000 stk.	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Kyllinger	101.967	100.464	108.404	106.217	101.110	107.573
Høns	0	0	0	0	0	6
Ænder	1	2	2	0	0	34
Gæs	0	0	0	0	0	11
Kalkuner	0	0	0	0	0	4
Slaterislagtninger, stk. i alt	101.968	100.466	108.406	106.217	101.110	107.628
Hos Producent	951	951	951	951	951	951
Eksport af levende dyr	10.546	11.860	12.718	12.514	13.888	12.270

Slagterislagtninger, mio. kg						
Kyllinger	156,0	149,3	159,6	159,3	151,0	159,5
Høns	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ænder	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1
Gæs	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kalkuner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
I alt	156,0	149,3	159,7	159,3	151,0	159,6
Producenterslagtninger, mio. kg	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Eksport af levende fjerkræ, mio. kg	28,8	28,4	32,1	28	35,5	29,5
Samlet produktion, mio. kg	186,2	179,1	193,3	188,7	187,9	190,5

Kilde: Danmarks Statistik

Tabel 12.1.7 Dansk eksport og import af fjerkrækød, 2008-13

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Eksport af fjerkrækød, mio. kg	135	121	149	132	149	131
Værdi af eksporten, mio. kr.	2.237	1.940	2.414	2.362	2.461	2.452
Import af fjerkrækød, mio. kg	66	63	80	90	106	156
Værdi af import, mio. kr.	1.586	1.345	1.451	1.658	1.771	1.839

Kilde: Danmarks Statistik

Tabel 12.1.8 Fjerkræproduktionens værdi af producent, 2008-2013, mio. kr

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Æg	737	590	608	633	724	756
Fjerkræ	1.527	1.356	1.453	1.678	1.761	2.016
I alt	2.264	1.946	2.061	2.311	2.485	2.772
Animalsk produktion i alt *)	37.140	32.636	36.292	40.135	42.877	45.129
Fjerkræ i procent af animalsk produktion i alt	6,1	6,0	5,7	5,8	5,8	6,1

Kilde: Danmarks Statistik

*) Animalsk produktion: kød, æg og mælk

Tabel 12.1.9 Produktion af foderblandinger, 2008-2013, mio. kg

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Fuldfoderblandinger til høns	152	168	139	139	144	139
Andre foderblandinger til høns	11	7	11	16	18	21
Fuldfoderblandinger til levekyllinger	71	35	27	39	31	43
Fuldfoderblandinger til slagtekyllinger	287	277	263	285	315	335
Diverse foderblandinger til fjerkræ	60	63	68	66	67	56
Fjerkræfoderblandinger i alt	581	550	508	545	575	594
Kvægfoderblandinger i alt	1.079	997	907	871	892	939
Svinefoderblandinger i alt	3.129	2.867	2.876	2.677	2.566	2.582
Andre foderblandinger i alt	172	174	193	175	170	184
Foderblandinger i alt	4.960	4.589	4.485	4.267	4.204	4.299

Kilde: Danmarks Statistik

Tabel 12.1.10 Import af fjerkrækød, 2013, tons produktvægt

	Kyllinger og høns	Kalkuner	Ænder og gæs	Sammensatte varer	Biprodukter og indmad	Total
Tyskland	9.074	2.450	2.108	35.911	3.710	53.252
Sverige	15.730	182	11	875	24.075	40.873
Holland	21.944	199	169	5.949	2.056	30.316
UK	694	86	1.347	1.747	550	4.423
Frankrig	2.854	485	2.462	547	159	6.506
Polen	1.905	1.876	93	944	27	4.844
Portugal	1.555	5	0	3	7	1.570
Litauen	507	59	0	1.527	49	2.142
Estland	54	47	1	5	107	214
Belgien	134	4	0	3.503	166	3.807
Finland	357	31	0	14	58	459
Italien	398	659	0	34	19	1.110
Ungarn	80	0	608	1.986	4	2.678
Øvrige lande	2.109	88	2	1.329	371	3.899
I alt	57.393	6.172	6.801	54.372	31.357	156.095

Tabel 12.1.11 Import af fjerkrækød, 2012, tons produktvægt

	Kyllinger og høns	Kalkuner	Ænder og gæs	Sammensatte varer	Biprodukter og indmad	Total
Tyskland	10.764	2.962	2.673	8.423	2.356	27.178
Sverige	6.808	33	14	804	22.070	29.730
Holland	9.863	356	115	6.040	2.935	19.308
UK	341	124	1.759	1.443	1.230	4.898
Frankrig	1.933	721	2.432	448	140	5.674
Polen	1.867	1.877	128	1.006	302	5.181
Portugal	3.065	0	0	6	0	3.071
Litauen	1.069	62	3	876	219	2.229
Estland	413	10	2	8	841	1.274
Belgien	89	3	3	374	1.155	1.624
Finland	729	0	0	2	2	734
Italien	97	509	3	32	77	717
Ungarn	497	13	48	22	6	586
Øvrige lande	1.662	320	1	789	1.371	4.143
I alt	39.196	6.992	7.183	20.273	32.703	106.346

Kilde: Danmarks Statistik

Tabel 12.1.12 Fjerkrækødeksperten fordelt på lande og fjerkræarter 2013, tons produktvægt

	Kyllinger og høns	Kalkuner	Ænder og gæs	Sammensatte varer	Biprodukter og indmad	Total
Sverige	16.008	1.352	403	27.340	200	45.304
UK	2.744	9	120	7.447	22	10.342
Tyskland	5.984	661	8	7.483	2.306	16.442
Holland	2.565	38	92	326	547	3.568
Frankrig	3.035	25	35	481	109	3.685
Grækenland	2.375	63	4	441	15	2.899
Øvrige EU	4.790	661	176	3.651	2.008	11.285
EU i alt	37.501	2.810	838	47.169	5.207	93.525
Rusland	1.028	0	0	1.965	1.138	4.130
Norge	1.081	32	19	540	1	1.672
Færøerne	474	17	56	169	16	731
Ukraine	0	0	0	0	20	20
Island	127	0	30	178	1	336
Kroatien	0	0	0	5	50	55
Øvrige Europa	202	0	3	60	101	366
Øvrige Europa i alt	2.912	49	108	2.917	1.326	7.311
For.Arab. Emirat	478	0	0	144	0	622
Saudi Arabien	27	0	0	0	0	27
Oman	231	0	0	0	0	231
Kuwait	0	0	0	276	0	276
Øvrige Mellemøsten	0	3	33	142	0	179
Mellemøsten i alt	736	3	33	562	0	1.334
Malaysia	8.216	0	0	0	468	8.685
Hong Kong	1.478	1	0	12	331	1.822
Sydkorea	4.413	0	0	0	1.396	5.809
Singapore	825	0	0	99	499	1.423
Øvrige Asien	331	0	0	56	166	553
Asien i alt	15.264	1	0	168	2.860	18.292

Tabel 12.1.12 Fjerkrækødeksporten fordelt på lande og fjerkræarter 2013, tons produktvægt - fortsat

	Kyllinger og høns	Kalkuner	Ænder og gæs	Sammensatte varer	Biprodukter og indmad	Total
Sydafrika	6.211	0	0	180	955	7.346
Øvrige Afrika	244	4	8	1.458	3	1.717
Afrika i alt	6.455	4	8	1.638	958	9.064
Amerika	1.033	20	42	365	39	1.499
Oceanien	32	0	0	39	0	70
I alt	63.931	2.887	1.029	52.858	10.390	131.096

Kilde: Danmarks Statistik

Tabel 12.1.13 Fjerkrækødeksperten fordelt på lande og fjerkræarter 2012, tons produktvægt

	Kyllinger og høns	Kalkuner	Ænder og gæs	Sammensatte varer	Biprodukter og indmad	Total
Sverige	17.566	1.715	405	24.535	232	44.452
UK	3.709	39	39	25.537	6	29.330
Tyskland	5.829	72	64	4.887	1.820	12.672
Holland	5.192	1	19	445	724	6.381
Frankrig	3.058	20	2	847	66	3.994
Grækenland	3.309	0	0	513	24	3.846
Øvrige EU	9.810	583	163	3.330	2.502	16.388
EU i alt	48.474	2.430	692	60.093	5.375	117.064
Rusland	639	0	0	1.536	139	2.314
Norge	1.376	28	24	526	4	1.958
Færøerne	364	24	55	132	2	577
Ukraine	20	0	0	0	680	700
Island	84	0	24	182	0	291
Kroatien	0	0	0	0	341	341
Øvrige Europa	192	0	3	133	165	493
Øvrige Europa i alt	2.675	52	106	2.510	1.331	6.674
For.Arab. Emirat	912	0	0	137	0	1.050
Saudi Arabien	54	0	0	449	0	503
Oman	377	0	0	0	0	377
Kuwait	0	0	0	189	0	189
Øvrige Mellemøsten	0	2	33	86	0	121
Mellemøsten i alt	1.343	2	33	860	0	2.239
Malaysia	4.998	0	0	0	243	5.241
Hong Kong	2.116	0	0	7	596	2.719
Syd Korea	2.877	0	0	0	1.017	3.894
Singapore	966	0	0	34	433	1.433
Øvrige Asien	525	0	0	37	27	589
Asien i alt	11.483	0	0	77	2.316	13.876

Tabel 12.1.13 Fjerkrækødeksporten fordelt på lande og fjerkræarter 2012, tons produktvægt - fortsat

	Kyllinger og høns	Kalkuner	Ænder og gæs	Sammensatte varer	Biprodukter og indmad	Total
Sydafrika	5.778	0	0	25	947	6.750
Øvrige Afrika	401	7	4	987	3	1.401
Afrika i alt	6.178	7	4	1.012	950	8.151
Amerika	737	32	56	391	62	1.278
Oceanien	21	0	0	74	0	95
I alt	70.911	2.523	891	65.018	10.034	149.377

Kilde: Danmarks Statistik

Tabel 12.1.14 Notering for slagtekyllinger, kr.pr. kg levende vægt, inkl. alle tillæg og fradrag, 2009-2014

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Januar	5,62	5,11	6,12	6,43	7,27	6,88
Februar	5,48	5,07	6,19	6,25	7,53	6,86
Marts	5,29	5,15	6,44	6,23	7,33	6,69
April	5,29	5,17	6,58	6,28	7,33	6,69
Maj	5,22	5,18	6,61	6,39	7,33	6,69
Juni	5,22	5,25	6,62	6,4	7,33	
Juli	5,25	5,25	6,63	6,54	7,32	
August	5,31	5,41	6,67	6,74	7,32	
September	5,35	5,8	6,43	7,18	6,88	
Oktober	5,3	5,99	6,47	7,27	6,88	
November	5,23	6,04	6,41	7,27	6,88	
December	5,07	6,13	6,43	7,27	6,88	

Table 12.1.15 produktion af kyllingekød, 2010-2014 1000 tons

	2010	2011	2012	2013	2014 *)
USA	16.563	16.694	16.621	16.976	17.276
Kina	12.550	13.200	13.700	13.350	12.700
Brasilien	12.312	12.863	12.645	12.308	12.678
EU-27	9.202	9.320	9.565	9.800	9.950
Mexico	2.822	2.906	2.958	3.002	3.060

*) Prognose. Kilde: USDA

Table 12.1.16 forbrug af kyllingekød, 2010-2014 1000 tons

	2010	2011	2012	2013	2014 *)
USA	13.472	13.665	13.345	13.683	13.929
Kina	12.550	13.200	13.700	13.350	12.700
EU-27	9.202	9.320	9.565	9.800	9.950
Brasilien	12.312	12.863	12.645	12.308	12.678
Mexico	2.822	2.906	2.958	3.002	3.060

*) Prognose. Kilde: USDA

Table 12.1.17 Import af kyllingekød, 2010-2014 1000 tons

	2010	2011	2012	2013	2014 *)
Rusland	656	463	560	540	530
EU-27	687	734	727	671	700
Japan	789	895	877	854	865
Saudi Arabien	652	745	750	820	860
Kina	286	238	254	244	235

*) Prognose. Kilde: USDA

Table 12.1.18 Eksport af kyllingekød, 2010-2014 1000 tons

	2010	2011	2012	2013	2014 *)
Brasilien	3.272	3.443	3.508	3.482	3.600
USA	3.067	3.161	3.300	3.340	3.413
EU-27	934	1.044	1.094	1.083	1.070
Thailand	432	467	538	504	580
Kina	379	423	411	420	430

*) Prognose. Kilde: USDA

13. Boksforsøg med slagtekyllinger i 2013

af Chefkonsulent Jette Søholm Petersen, Videncentret for Landbrug, Økologi

Med en ny strategisk foderplan kan økologiske slagtekyllingernes potentiale for at danne mørkt kød forbedres - uden at slagtevægten reduceres. Den strategiske foderplan kan indeholde et hvedeprogram med høj - efterfulgt af ingen - tildeling af hel hvede til sidst i vækstopperioden. Sammenligning af den kendte økologiske slagtekyllingelinje JA 757 med kyllinger af linjen ColorYield fra avlsselskabet Hubbard viste, at der ingen væsentlig forskel var i foderudnyttelse, dyrevelfærd, slagtekvantitet og spisekvalitet. Begge linjer betegnes som langsomt voksende.

Den økologiske produktion af slagtekyllinger er voksende, men udgør fortsat under 1% af den konventionelle produktion af slagtekyllinger. Der er dog et stort behov for ny viden om managementmetoder, valg af avlsmateriale, mv.. For at opfylde en del af dette videns behov blev de traditionelle boksforsøg i 2013 udvidet med en økologisk del, da vi fik medfinansiering til forsøgsarbejdet fra fonden for Landdistriktsudvikling. I 2013 er der blandt andet udført og afsluttet 2 forsøg med økologiske slagtekyllinger hos slagtekyllingeproducent Asger Petersen. I denne artikel har vi samlet de væsentligste af resultaterne.

Slagtekyllingers mulighed for kompensatorisk vækst

Baggrund og formål

Nye undersøgelser viser, at kødkvaliteten hos langsomt voksende slagtekyllinger kan forbedres ved at anvende en kort periode med ekstra næringsstofforsyning og

kompensatorisk vækst. (Therkildsen et al., 2013). Denne fodringsmetode gør at kødet bliver mere mørkt, og forbrugerne vil derfor kunne opleve en bedre spisekvalitet hos kyllinger der er fodret på denne måde. Metoden er udviklet til fremme mørhedsudviklingen af oksekød og virker på nogenlunde samme vis for kyllingekød.

I den økologiske produktion af slagtekyllinger fodres kyllingerne med henblik på at opnå en optimal slagtevægt. Ved at anvende en kontrolleret / strategisk foderplan kan man regulere tilvæksten og samtidig give mulighed for en slutfodringsperiode med kraftigere næringsstofforsyning og kompensatorisk vækst. Ved kompensatorisk vækst øges omsætningen og aflejringen af protein i form af muskler / kød. Den forøgede omsætningshastighed i muskelproteinet fortsætter i de første timer efter at kyllingen er slagtet. Dette styrker potentialet for at kødet udvikler en højere grad af mørhed. Ved at få kyllingerne til at yde kompensatorisk vækst kan slagtekyllingeproducenten være med til at forbedre forbrugernes smagsoplevelse af det økologiske slagtekyllingekød.

Udfordringen for kyllingeproducenterne er, at denne fodringspraksis kræver øget viden om, hvordan vækstkurven skal reguleres, så en slutperiode med 15 dages kompensatorisk tilvækst sikrer at den optimale slagtevægt opnås. For at gøre afprøvningen praktisk anvendelig i den økologiske produktion af slagtekyllinger anvendte vi kontrolleret fodring med brug af hvedefortynding i Økoboksforsøg nr. 10.

Formålet med forsøget var at få øget viden om, hvordan kontrolleret fodring kan afpasses, således at en periode med kun 15 dages kompensatorisk tilvækst sikrer opnåelse af uændret slagtevægt hos kyllingerne.

Materialer og metoder

Der blev udført et boksforsøg hos en kommerciel producent af økologiske slagtekyllinger. Kyllingerne blev leveret af Top Æg ApS, og var af linjen JA 757. Kyllingerne var inden indsættelsen vaccineret med Paracox 5 og IB-Ma5. Der blev indsat i alt 52 kønssorterede kyllinger pr. boks - 26 haner og 26 høner i hver boks.

Forsøget omfattede 12 forsøgsbokse med adgang til udeareal. Hver forsøgsboks havde et samlet areal på 6 m² (2*3 meter) og en højde på 120 cm. Boksene var etableret op mod ydervæggen med et udgangshul (35 cm bredt og 27 cm højt) til et indhegnet udeareal på 240 m². Hver boks var udstyret med seks drikkenipler af typen Corti 110. Færdigfoder og hel hvede blev tildelt i en plastik fodersiloer i hver boks. Boksene var endvidere indrettet med én siddepind i 2 meters længde, som blev reguleret gradvist i højden (maks. højde 30 cm). Forud for indsættelsen af kyllingerne, blev der i hver boks strøet med et specialprodukt, bestående af presset og opvarmet hvedehalm svarende til ca. 1,5 kg/m².

Fra dag 0 til 21 fik alle kyllingerne ens startfoder. Fra dag 8 blev kyllingerne endvidere tildelt byg/ært ensilage. Reguleringen i næringsstofforsyningen blev gennemført ved hjælp af et kontrolleret hvedefortyndingsprogram, som startede på dag 21 samtidig

med at kyllingerne gik over på voksefoder.

I forsøget indgik i alt tre behandlinger med fire gentagelser, som blev gennemført fra dag 21 til dag 61.

- Behandling 1: Normalt foderprogram, DLG
- Behandling 2: Højt kontrolleret fodring (med hvede fra dag 46)
- Behandling 3: Højt kontrolleret fodring (uden hvede fra dag 46)

Resultater

Kyllingernes vægt og foderforbrug blev registreret på dag 15, 22, 35, 46 og 61. Ved forsøgets afslutning på dag 61 blev trædepudesundheden vurderet på 20 kyllinger fra hver boks. Antal døde kyllinger blev registreret dagligt.

Ved forsøgets afslutning dag 61 var vægten 2.196 g, 2.177 g, og 2.116 g i hhv. behandling 1, 2 og 3. I behandling 1, 2 og 3 var foderforbruget henholdsvis 2,54, 2,59 og 2,65 kg foder pr. kg kylling.

Forsøget viste, at det er muligt at opnå reduceret tilvækst fra dag 22-46, efterfulgt af en kompensatorisk vækst i 15 dage indtil slagting dag 61, uden at slutvægten reduceres signifikant.

Der var en tendens til forringet foderudnyttelse dag 46 ved brug af kontrolleret fodring, men forskellen i foderudnyttelsen var mindsket på dag 61.

Brugen af kontrolleret fodring påvirkede ikke kyllingernes trædepudesundhed eller dødelighed.

Konklusion

Forsøgets konklusion er, at man ved at anvende en ny strategisk foderplan i den praktiske produktion af økologiske slagtekyllinger, kan forbedre kyllingernes potentiale for at danne mørt kød - uden af kyllingernes slagtevægt reduceres.

Sammenligning af slagtekyllingelinjerne JA 757 og ColorYield fra Hubbard

Baggrund og formål

Den foretrukne kyllingelinje i den økologiske slagtekyllingeproduktion har igennem flere år været JA 757 fra avlsselskabet Hubbard. Kyllingen er kendt for en langsom vækst, gode gangegenskaber, god kødstruktur og kødkvalitet samt en hvid fjerdragt. Der er overvejelser i den økologiske produktion om, at anvende en alternativ linje, nemlig ColorYield, som også har en langsom vækst, men hvor fjerene er farvede.

Avlsselskabet Hubbard oplyste, at ColorYield forventes at have en 7 % lavere tilvækst end JA 757, mens brystkødsudbyttet forventes at være omkring 1 % lavere. Avlsselskabet havde ikke mulighed for at oplyse, om der kunne forventes en smagsforskel mellem de to kyllingelinier.

Inden et eventuelt skift af avlsmateriale foretages i den økologiske produktion af slagtekyllinger, er der behov for et øget kendskab til den alternative linjes produktionsegenskaber, gangegenskaber og kødkvalitet. Et skift til et andet avlsmateriale er en stor og vigtig beslutning for den samlede produktion af økologiske slagtekyllinger. Et muligt skift af avlsmateriale skal overvejes nøje, og det er nødvendigt at

undersøge og dokumentere, at alle positive egenskaber i den anvendte kyllingelinje JA 757, som minimum også et tilstede hos den alternative kyllingelinje ColorYield.

I Økoboksforsøg nr. 11 blev kyllingernes produktivitet, gangegenskaber, trædepudesundhed, slagteudbytte og spisekvalitet sammenlignet for linjerne JA 757 og ColorYield.

Materialer og metoder

I forsøget indgik to behandlinger med seks gentagelser, og forsøget blev gennemført med kyllinger i vækstperioden fra 0 til 56 dage.

- Behandling 1: JA 757
- Behandling 2: ColorYield

Forsøget viste markante og statistisk sikre forskelle mellem de to slagtekyllingelinjer (JA 757 og ColorYield) i vægt og foderoptagelse. Forskellene blev observeret i gennem hele produktionsperioden. Det kan dog ikke udelukkes, at en del af denne forskel skyldes en lavere alder hos de dyr, der var forældre til JA 757 kyllingerne (28 uger) sammenlignet med ColorYield forældredyrenes alder (68 uger).

Ved forsøgets afslutning på dag 56 var vægten 1.799 g for JA 757 og 2.006 g for ColorYield kyllingerne. Der var ikke signifikant forskel i foderudnyttelsen for JA 757 og ColorYield, som var henholdsvis 2,74 og 2,67 kg foder pr. kg kylling.

Kyllingerne fra begge avlslinjer havde gode gangegenskaber, og alle kyllingerne gik fint. Den gennemsnitlige Gait Score

for JA 757 og ColorYield var hhv. 0,12 og 0,17.

Forsøget viste ingen forskel i trædepude-sundheden mellem de to kyllingelinjer.

Slagteresultaterne for hanerne viste, at JA 757 havde signifikant større overlår og mindre skrog end ColorYield. Der var ingen signifikante forskelle på de øvrige slagteresultater herunder andelen af brystkød, inderfilet, yderfilet, underlår og vinger.

Resultaterne viste ingen signifikant forskel i spisekvalitet mellem avlslinjer uanset køn, hverken i sensorisk kvalitet eller for tilberedningssvind. Med hensyn til køn var der kun en enkelt signifikant forskel i sødlig lugt, idet hønekyllingerne blev bedømt lavest i sødlig lugt. Der var endvidere tendenser til kønsforskelle i smagegenskaberne; ”kylling, syrlig og bitter” samt i teksturegenskaben ”saftighed”.

Konklusion

Forsøgets konklusion var, at Linjeafprøvningen af JA 757 og ColorYield ikke viste nogen væsentlige forskelle mellem de to kyllingelinjer, når det gælder foderudnyttelse, dyrevelfærd, slagte kvalitet og spisekvalitet, som kan indikere problemer ved at påbegynde brugen af den nye kyllingelinje ColorYield i den økologiske slagtekyllingeproduktion. ColorYield kyllingerne havde en markant højere tilvækst end JA 757 kyllingerne, men den gennemsnitlige daglige tilvækst var dog ikke så høj, at den overskred den maksimalt tilladte daglige tilvækst for økologiske slagtekyllinger.

Afslutning

Som det fremgår af denne artikel, tager

boksforsøgene fat i mange forskellige problemstillinger, og leverer konkrete resultater, som landmanden og slagtefjerkræbranchen kan anvende til at udvikle produktionens bæredygtighed. Forsøgsrapporterne findes på elektronisk form på Videncentrets hjemmeside, hvorfra de frit kan downloades.

Finansiering

Projektet er finansieret af Fjerkræafgiftsfonden og Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.

Litteratur:

Eskildsen, B. (2014): Økoboksforsøg nr. 10 Forbedret kødkvalitet ved kompensatorisk vækst. Videncentret for Landbrug, 2014, 10 pp.

Eskildsen B., (2014): Økoboksforsøg nr. 11 Linjeafprøvning: Test af slagtekyllingelinjerne JA 757 og ColorYield fra avlselskabet Hubbard. Videncentret for Landbrug, 2014, 17 pp.

Therkildsen, M., K. Horsted og S. Steinfeldt (2013): Improved texture of breast meat after a short finishing feeding period of broilers in an organic free-range system. World's Poultry Science Journal 69: 5 pp.

14. Fjerkræafgiftsfonden

14.1 Fjerkræafgiftsfonden

Fonden har til formål at styrke fjerkræbranshens udviklingsmuligheder og konkurrenceevne ved i overensstemmelse med § 7, stk. 1 i lov om administration af Det europæiske økonomiske fællesskabs forordninger om markedsordninger for landbrugsvarer m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 445 af 23. april 2010 (landbrugsstøtteloven) - at finansiere foranstaltninger i forbindelse med:

- Afsætningsfremme
- Forskning og forsøg
- Produktudvikling
- Rådgivning
- Uddannelse
- Sygdomsforebyggelse
- Sygdomsbekæmpelse
- Dyrevelfærd
- Kontrol
- Medfinansiering af initiativer under EU-programmer samt i øvrigt til foranstaltninger, som ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri giver tilladelse til.

Til finansiering af projekter opkræver fonden produktionsafgifter. Derudover modtager Fjerkræafgiftsfonden på baggrund af ansøgning midler Promilleafgiftsfonden for landbrug, som fra Fødevarerministeriet får overført en andel af statens pesticidafgiftsprovenu. Fødevarerministeren kan tillade, at Fjerkræafgiftsfonden har andre indtægter. Fondens midler er offentlige midler.

Fonden er i hele sit virke underlagt reglerne i lovbekendtgørelse nr. 1365 af 7. december 2007 (forvaltningsloven) med senere ændringer, lov nr. 572 af 19. december 1985 (offentlighedsloven) med senere ændringer samt lov nr. 429 af 31. maj 2000 med senere ændringer om behandling af personoplysninger.

14.2 Oversigt over Fjerkræafgiftsfondens bevillinger for 2014

Fjerkræafgiftsfonden har i forbindelse med den ordinære ansøgningsrunde i august/ september 2013 givet tilskud til 38 projekter i 2014.

Dansk Slagtefjerkræ

Sygdomsforebyggelse

1. Sygdomsforebyggelse og beredskab for slagtefjerkræ .....1.100.000 kr.
2. Tilskud til vaccination mod Newcastle disease .....1.050.000 kr.
3. Fødevarer - og veterinær forhold .....200.000 kr.

Rådgivning

4. Miljøregulering af slagtefjerkræproduktionen .....650.000 kr.
5. Effektivitetskontrol i slagtekyllingeproduktion .....400.000 kr.
6. Rådgivning og konsulentarbejde for slagtefjerkræ .....414.000 kr.
7. Statistik for produktion af fjerkrækød .....375.000 kr.

Afsætningsfremme

8. Øget afsætning af fjerkræ i Danmark .....800.000 kr.
9. Markedsadgang - Asien .....525.000 kr.

Forskning og forsøg

10. Udvikling af praktisk anvendeligt insektværn til slagtekyllingehuse..600.000 kr.

Dyrevelfærd

11. Dyrevelfærd hos slagtefjerkræ .....400.000 kr.

Uddannelse

12. Øget samspil mellem erhverv og vidensinstitutioner
- styrkelse af forskning, uddannelse og innovationskraft .....50.000 kr.

Danske Æg

Sygdomsforebyggelse

13. Sygdomsforebyggelse og beredskab for ægproduktionen .....1.029.000 kr.

Afsætningsfremme

14. Æg og sundhed .....1.000.000 kr.

Forskning og forsøg

15. Afprøvning og klarlægning af fremstillingsprocesser
for fjerkræfoder .....516.000 kr.

Rådgivning

16. E-kontrol, rådgivning og konsulentarbejde for ægproduktionen .....492.000 kr.

Dyrevelfærd

17. Dyrevelfærd inden for ægproduktion .....209.000 kr.

Det Danske Fjerkræraad

Sygdomsforebyggelse

18. Zoonosedatabasen for fjerkræbranchen .....842.000 kr.
19. Veterinær servicering af fjerkræproduktionen .....600.000 kr.

Videncentret for Landbrug

Forskning og forsøg

- 20. Lugtemission fra moderne slagtekyllingestalde .....432.000 kr.
- 21. Boksforsøg med konventionelle slagtekyllinger .....250.000 kr.
- 22. Gødning på bånd og gulv, - konsumægshøner .....200.000 kr.
- 23. Bæredygtig økologisk ægproduktion gennem alternative fodringsstrategier til optimering af dyrenes sundhed, velfærd og ressourceudnyttelse: Praksisafprøvning .....55.000 kr.

Rådgivning

- 24. Generel rådgivning om produktion, miljø og driftsøkonomi .....470.000 kr.

Københavns Universitet

Forskning og forsøg

- 25. Forebyggelse af vertikal smitteoverførsel i slagtekyllingproduktion .750.000 kr.
- 26. Undersøgelse af effekt af Poulvac E. coli vaccination i klækker på 1. uges dødelighed og udvalgte produktionsparametre under opdræt og produktion i konsumægflamme .....500.000 kr.

Aarhus Universitet

Forskning og forsøg

- 27. Dysbakteriose hos slagtekyllinger .....450.000 kr.
- 28. Fjerpilning og den ernæringsmæssige sammenhæng .....500.000 kr.
- 29. Fjerpilning hos skrabe- og frilandshøner med intakte næb .....150.000 kr.

Teknologisk Institut, DMRI

Forskning og forsøg

- 30. Holdbarhed for kyllingeudskæringer tilsat lage .....600.000 kr.
- 31. Vision-hjælpeværktøj til udvendig kødkontrol .....300.000 kr.
- 32. Kyllingekød - bæredygtigt, sundt og trendy .....80.000 kr.

Landbrug & Fødevarer

Rådgivning

- 33. Indsamling og formidling af udenlandsk viden om fjerkræproduktion .....393.000 kr.

Afsætningsfremme

- 34. Tættere på den danske fjerkræproduktion .....144.000 kr.

DTU, Fødevareinstituttet

Forskning og forsøg

35. Analyse af medicinanvendelse i slagtekyllingebesætninger .....368.000 kr.

Økologisk Landsforening

Forskning og forsøg

36. Grovfoder med essentielle aminosyrer til fjerkræ .....100.000 kr.

37. Stabil æggeblommefarve i økologisk ægproduktion .....100.000 kr.

Dansk Kalkunforening

Afsætningsfremme

38. Kalkun - information og afsætningsfremme .....200.000 kr.

Der kan læses mere på Fjerkræafgiftsfondens hjemmeside:

<http://fa-fonden.dk/Fjerkræafgiftsfonden.aspx>

15. Medarbejdere

Landbrug & Fødevarer, Axelborg, Axeltorv 3, 1609 København V Kernemedarbejdere i Landbrug & Fødevarer for Fjerkræbranchen

Navn	Titel	Område i L&F	Direkte nummer	Mobilnr.	Email
Jørgen Nyberg Larsen	Sektorchef for Fjerkræraadet og Danske Æg	Brancher, Funding og Analyse	3339 4635	2724 5691	jnl@lf.dk
Bithe Steenberg	Sektorchef for Dansk Slagtefjerkræ	Brancher, Funding og Analyse	3339 4423	2463 1673	bsb@lf.dk
Anina Kjær	Projekt-konsulent	Brancher, Funding og Analyse	33394008	3017 8890	akj@lf.dk
Mikkeline Sofie Thomsen	Studentermehjælper	Brancher, Funding og Analyse	30178852	6160 7302	mit@lf.dk
Mie Nielsen Blom	Chefkonsulent	Fødevarer sikkerhed & Veterinære forhold og Risikoanalyse	3339 4447	2334 6566	mnb@lf.dk
Lene Lund Sørensen	Chefkonsulent, dyrlæge	Fødevarer sikkerhed & Veterinære forhold og Risikoanalyse	3339 4322	2178 9074	lls@lf.dk
Christina Nygaard	Senior-konsulent	Fødevarer sikkerhed & Veterinære forhold og Risikoanalyse	3339 4005	2724 5905	chn@lf.dk
Bettina Ingrisch	Faglig assistent	Fødevarer sikkerhed & Veterinære forhold og Risikoanalyse	3339 4411		bin@lf.dk
Lisbeth Højrup	Konsulent, levnedsmiddeltekniker	Fødevarer sikkerhed & Veterinære forhold / Fødevarelovgivning, forædling og eksport	3339 4425		lih@lf.dk
Marianne Sandberg	Konsulent	Fødevarer sikkerhed & Veterinære forhold og Risikoanalyse	3339 4477		msa@lf.dk

Navn	Titel	Område i L&F	Direkte nummer	Mobilnr.	Email
Kirsten Larsen	Sekretær	Fødevarerikkerhed & Veterinære forhold og Risikoanalyse	3339 4446		kla@lf.dk
Jan Dahl	Chefkonsulent	Fødevarerikkerhed & Veterinære forhold og Risikoanalyse	3339 4406	2463 5877	jd@lf.dk
Vibeke Møgellose	Afdelingsleder	Fødevarerikkerhed & Veterinære forhold og Risikoanalyse	3339 4379	2279 8037	vim@lf.dk
Stig Munck Larsen	Chefkonsulent	Handel, Marked og Af-sætning / Handelspolitik og Markedsadgang	3339 4288	5167 1544	sml@lf.dk
Henrik Bang Jensen	Chefkonsulent	Miljø & Energi / Virsoms-heds- og Bedriftsmiljø	3339 4452	4037 2632	hbj@lf.dk

**Videncentret for Landbrug, Fjerkræ,
Agro Food Park 15, 8200 Aarhus N**

Gruppe	Navn	Titel	Telefon	Mobil	E-mail
Fjerkræ, Slagtefjerkræ	Jette Søholm Petersen	Chefkonsulent, slagt	8740 5381	2171 7715	jtp@vfl.dk
Fjerkræ, Konsumæg	Niels Finn Johansen	Konsulent	8740 5372	2171 7768	nfj@vfl.dk
Fjerkræ, Konsumæg	Susanne Kabell	Konsulent	8740 5485	2171 7742	ska@vfl.dk

det danske fjerkræraad

Axelborg

Axeltorv 3

1609 København V

Tlf. 2724 5691 · Fax 3339 4141

jnl@lf.dk

www.danskfjerkrae.dk